

SOCIETAS ET IVRISPRVDENTIA

SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

**Medzinárodný
internetový vedecký časopis
zameraný na právne otázky
v interdisciplinárnych súvislostiach**

**International
Scientific Online Journal
for the Study of Legal Issues
in the Interdisciplinary Context**

**Vydáva
Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave**

**Issued by
Faculty of Law
Trnava University in Trnava**

**Vychádza štvrťročne
2015, ročník III.**

**Issued Quarterly
2015, Volume III.**

ISSN 1339-5467

2015

2

SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

Medzinárodný
internetový vedecký časopis
zameraný na právne otázky
v interdisciplinárnych súvislostiach

International
Scientific Online Journal
for the Study of Legal Issues
in the Interdisciplinary Context

Vydáva:
Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Slovenská republika

Issued by:
Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Slovak Republic

Vychádza štvrt'ročne
2015, ročník III.

Issued Quarterly
2015, Volume III.

URL časopisu:
<http://sei.iuridica.truni.sk>

Journal's URL:
<http://sei.iuridica.truni.sk>

Poštová adresa redakcie:
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika

Editorial Office Postal Address:
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic

E-mailová adresa redakcie:
sei.journal@gmail.com

Editorial Office E-mail Address:
sei.journal@gmail.com

Hlavný redaktor:
Ing. Jana Koprlová, PhD.

Editor in Chief:
Ing. Jana Koprlová, PhD.

Výkonný redaktor:
Ing. Jana Koprlová, PhD.

Executive Editor:
Ing. Jana Koprlová, PhD.

© Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Slovenská republika

© Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Slovak Republic

ISSN 1339-5467

Redakčná rada

Hlavný redaktor

Ing. Jana Koprlová, PhD.

 Trnavská univerzita v Trnave

Výkonný redaktor

Ing. Jana Koprlová, PhD.

 Trnavská univerzita v Trnave

Predseda redakčnej rady

Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

 Trnavská univerzita v Trnave

Zahraniční členovia redakčnej rady

Doc. Dr. Christian Alunaru

 Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad, Rumunsko

Prof. Ing. JUDr. Mgr. Alexander Bělohávek, dr. h.c.

 VŠB TU Ostrava, Česká republika

 WSM Warszawa, Poľsko

Prof. Dr. Maximilian Fuchs

 Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt, Nemecko

Prof. Dr. Sc. Tatjana Josipović

 Sveučilište u Zagrebu, Chorvátsko

Doc. Dr. Sc. Aleksandra Maganić

 Sveučilište u Zagrebu, Chorvátsko

Prof. Dr. Dušan Nikolić

 Univerzitet u Novom Sadu, Srbsko

Prof. Dr. Meliha Povlakić

 Univerzitet u Sarajevu, Bosna a Hercegovina

Prof. Dr. Dr. h. c. mult. Manfred Weiss

 Goethe-Universität Frankfurt am Main, Nemecko

Em. o. Univ.-Prof. DDr. h.c. Dr. Rudolf Welsler

 Universität Wien, Rakúsko

Domáci členovia redakčnej rady

Dr. h. c. prof. JUDr. Peter Blaho, CSc.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Doc. JUDr. Juraj Jankuv, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. JUDr. Ján Lazar, DrSc.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Dr. h. c. prof. JUDr. Peter Mosný, CSc.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. PhDr. Miroslava Szarková, CSc.

✚ Ekonomická univerzita v Bratislave

Prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Doc. JUDr. PhDr. Adriána Švecová, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Doc. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Jazykoví garanti

Ing. Jana Koprlová, PhD.

✚ slovenčina

✚ čeština

✚ angličtina

✚ nemčina

PhDr. Jozef Matúš

✚ francúzština

✚ ruština

JUDr. Peter Vyšný, PhD.

✚ španielčina

Mgr. et Mgr. Agnieszka Zogata Kusz, Ph.D.

 polština

JUDr. Lúbia Masárová, PhD.

 srbčina

Lea Prijon, Ph.D., Assist. Prof.

 slovinčina

Yuko Kambara-Yamane, M.A., Ph.D.

 japončina

Mgr. Shapoor Sahidi

 perzština – daríjčina

Editorial Board

Editor in Chief

Ing. Jana Koprlová, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Executive Editor

Ing. Jana Koprlová, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Chairman of the Editorial Board

Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Foreign Members of the Editorial Board

Assoc. Prof. Dr. Christian Alunaru

 "Vasile Goldiș" Western University of Arad, Romania

Prof. Ing. JUDr. Mgr. Alexander Bělohávek, dr. h.c.

 VŠB TU Ostrava, Czech Republic

 WSM Warszawa, Poland

Prof. Dr. Maximilian Fuchs

 Catholic University of Eichstätt-Ingolstadt, Germany

Prof. Dr. Sc. Tatjana Josipović

 University of Zagreb, Croatia

Assoc. Prof. Dr. Sc. Aleksandra Maganić

 University of Zagreb, Croatia

Prof. Dr. Dušan Nikolić

 University of Novi Sad, Serbia

Prof. Dr. Meliha Powlakić

 University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Prof. Dr. Dr. h. c. mult. Manfred Weiss

 Goethe University Frankfurt am Main, Germany

Em. o. Univ.-Prof. DDr. h.c. Dr. Rudolf Welsler

 University of Vienna, Austria

Internal Members of the Editorial Board

Dr. h. c. Prof. JUDr. Peter Blaho, CSc.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Assoc. Prof. JUDr. Juraj Jankuv, PhD.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. JUDr. Ján Lazar, DrSc.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Dr. h. c. Prof. JUDr. Peter Mosný, CSc.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. PhDr. Miroslava Szarková, CSc.

✚ University of Economics in Bratislava, Slovakia

Prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. Assoc. Prof. JUDr. Marek Šmid, PhD.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Assoc. Prof. JUDr. PhDr. Adriána Švecová, PhD.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Assoc. Prof. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD.

✚ Trnava University in Trnava, Slovakia

Language Supervisors

Ing. Jana Koprlová, PhD.

✚ Slovak language

✚ Czech language

✚ English language

✚ German language

PhDr. Jozef Matúš

✚ French language

✚ Russian language

JUDr. Peter Vyšný, PhD.

✚ Spanish language

Mgr. et Mgr. Agnieszka Zogata Kusz, Ph.D.

 Polish language

JUDr. Ľubica Masárová, PhD.

 Serbian language

Lea Prijon, Ph.D., Assist. Prof.

 Slovenian language

Yuko Kambara-Yamane, M.A., Ph.D.

 Japanese language

Mgr. Shapoor Sahidi

 Persian language Dari

Obsah

Jana Koprlová
Editoriál k letnej edícii
SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2015 11

ŠTÚDIE

Tatiana Viktorovna Nepomnyashchaya
*The System of Criminal Penalties According to Legislations
of Russia and Countries of the European Union:
A Comparative Legal Aspect*.....21

Andrea Olšovská – Miriam Laclavíková
*Employment Termination from the Point of View
of Good Morals* 31

Marie Sciskalová – Soňa Harasimová
*Vzdělávání úředníků územních
samosprávných celků* 46

Michal Maslen
*Transposition of Requirements of the Right to Assemble
in the Legislation of Administrative Law
in the Slovak Republic* 57

Kristián Blaškovič
*Slovenské predsedníctvo v Bezpečnostnej rade
Organizácie Spojených národov* 75

Irena Kleiner
*Komparation der Arbeitslosigkeit der Frauen
in Wien und in Bratislava* 105

Natália Matkovčíková
*Politika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
v slovenských podnikoch* 120

Martin Andrejčák
Internal Personnel Audit..... 128

Daniela Trnovcová
*Multikultúrnosť vo vnútropodnikovej komunikácii –
komunikačné nástroje* 136

Jana Koprlová
*Applying the Skip Navigation Links in the Context
of the Websites' Accessibility of Central Public
Administration Bodies in the Trenčín Region* 147

INFORMÁCIE

Monika Jurčová – Helena Barancová
*Information on XII. Dies Luby Iurisprudentiae –
the International Scientific Conference
of the Faculty of Law at the Trnava University in Trnava* 169

Informácie pre autorov 176

Etický kódex 188

Contents

Jana Koprlová
Editorial for Summer Edition
of the SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2015.....16

STUDIES

Tatiana Viktorovna Nepomnyashchaya
The System of Criminal Penalties According to Legislations
of Russia and Countries of the European Union:
A Comparative Legal Aspect.....21

Andrea Olšovská – Miriam Laclavíková
Employment Termination from the Point of View
of Good Morals 31

Marie Sciskalová – Soňa Harasimová
Education of Local
Self-Government Officials 46

Michal Maslen
Transposition of Requirements of the Right to Assemble
in the Legislation of Administrative Law
in the Slovak Republic 57

Kristián Blaškovič
The Slovak Presidency in the United Nations
Security Council.....75

Irena Kleiner
Comparison of Female Unemployment
between Vienna and Bratislava 105

Natália Matkovčíková
Politics of Health and Safety at Work
in the Slovak Companies 120

Martin Andrejčák
Internal Personnel Audit.....128

Daniela Trnovcová
*Multiculturalism in Internal Communication –
Communication Tools*.....136

Jana Koprlová
*Applying the Skip Navigation Links in the Context
of the Websites' Accessibility of Central Public
Administration Bodies in the Trenčín Region* 147

INFORMATION

Monika Jurčová – Helena Barancová
*Information on XII. Dies Luby Iurisprudentiae –
the International Scientific Conference
of the Faculty of Law at the Trnava University in Trnava* 169

Information for Authors 182

Code of Ethics.....192

Editoriál k letnej edícii **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2015**

Ctení čitatelia, vážení priatelia,

dovoľte, aby som Vám predstavila druhé číslo tretieho ročníka **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, medzinárodného internetového vedeckého časopisu zameraného na právne otázky v interdisciplinárnych súvislostiach.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** vychádza pod záštitou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a tematicky sa zameriava na spoločensky významné prierezové súvislosti otázok verejného a súkromného práva na národnej, nadnárodnej, ako aj medzinárodnej úrovni, zastúpeného predovšetkým odvetvami dejiny práva, teória práva, rímske právo, cirkevné právo, ústavné právo, ľudské práva a základné slobody, medzinárodné právo, európske právo, občianske právo, hospodárske právo a obchodné právo, pracovné právo, právo sociálneho zabezpečenia, správne právo, právo životného prostredia, finančné právo, právo duševného vlastníctva, trestné právo a kriminológia, prelínajúce sa s ťažiskovými oblasťami spoločensko-vedných disciplín v najširšom zmysle, ku ktorým patria najmä medzinárodné vzťahy, verejná politika, verejná správa, psychológia, sociológia, demografia, manažment a marketing, medzinárodné ekonomické vzťahy, svetová ekonomika, nadnárodné ekonomiky a národné ekonomiky.

Časopis vychádza v elektronickej on-line podobe pravidelne štyrikrát ročne, a to v termínoch 31. marec, 30. jún, 30. september a 31. december, pričom ponúka priestor pre publikáciu príspevkov v podobe samostatných vedeckých štúdií, ako aj cyklov vedeckých štúdií, esejí zamýšľajúcich sa nad aktuálnou spoločenskou témou alebo dianím, recenzií publikácií vzťahujúcich sa na hlavné zameranie časopisu, a taktiež informácií, ako aj správ súvisiacich so základným poslaním časopisu. Na záver každého uceleného ročníka vydáva redakcia časopisu v elektronickej on-line podobe v anglickom jazyku zborník abstraktov **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA: ABSTRACT PROCEEDINGS**, sprehľadňujúci všetky individuálne príspevky uverejnené v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** v danom ročníku.

Časopis prijíma a publikuje výhradne iba pôvodné, doposiaľ nepublikované príspevky v slovenskom jazyku, českom jazyku, anglickom jazyku, nemeckom jazyku, ruskom jazyku, francúzskom jazyku, španielskom jazyku, poľskom jazyku, srbskom jazyku, slovinskom jazyku, japonskom

jazyku, perzskom jazyku darjčina a po vzájomnej dohode podľa aktuálnych možností redakcie aj v iných svetových jazykoch.

Webová stránka časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ponúka čitateľskej verejnosti informácie v bežnom grafickom rozhraní, a súbežne aj v grafickom rozhraní Blind Friendly pre zrakovo hendikepovaných čitateľov paralelne v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku. V uvedených jazykoch zabezpečuje redakcia časopisu aj spätnú komunikáciu prostredníctvom svojej osobitnej e-mailovej adresy. Zároveň webová stránka časopisu ponúka čitateľom vďaka uplatneniu dynamického responzívneho webdizajnu možnosť prístúpenia a prehliadania z akéhokoľvek zariadenia umožňujúceho prenos informácií prostredníctvom globálnej siete internet.

Aktuálne, druhé číslo tretieho ročníka časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ponúka celkovo desať samostatných vedeckých štúdií i príspevkov, ako aj jednu informáciu o pripravovanej medzinárodnej vedeckej konferencii v štyroch rôznych jazykoch – v angličtine, nemčine, češtine a slovenčine. V rámci rubriky „Štúdie“ v poradí prvá štúdia ponúka čitateľom na podklade podrobnej komparatívnej analýzy pohľad na právne aspekty systému trestov v súčasnom trestnom práve Ruskej federácie, v porovnaní s legislatívou krajín Európskej únie. Druhá štúdia predstavuje veľmi komplexne, systematicky a prehľadne problematiku skončenia pracovného pomeru z hľadiska aspektu dobrých mravov. Nasledujúca štúdia analyzuje kľúčové výsledky vyplývajúce z prieskumu vzťahujúceho sa na vzdelávanie úradníkov územných samosprávnych celkov v Českej republike. Štvrtá štúdia precízne analyzuje a na podklade aktuálnej slovenskej právnej úpravy vysvetľuje principiálne otázky transpozície podmienok práva na zhromažďovanie v legislatíve správneho práva Slovenskej republiky. V poradí ďalšia štúdia sa sústreďuje na vysvetlenie a objasnenie pozitívnych úspechov, ktoré dosiahla Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov počas jej slovenského predsedníctva. Šiesta štúdia podrobne analyzuje, sprehláďuje a vysvetľuje problematiku nezamestnanosti žien, ako aj jej hlavné rozdiely, a to na podklade porovnania dvoch európskych hlavných miest – Viedne a Bratislavy. Nasledujúca štúdia ponúka čitateľom veľmi zaujímavé skutočnosti v oblasti politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré vyplynuli z vedeckého výskumu nedávno uskutočneného v slovenských podnikateľských subjektoch. V poradí ďalší vedecký príspevok prezentuje vymedzenia a objasnenie kľúčových definícií a aspektov problematiky vnútorného personálneho auditu. Deviaty vedecký príspevok sa venuje široko disku-

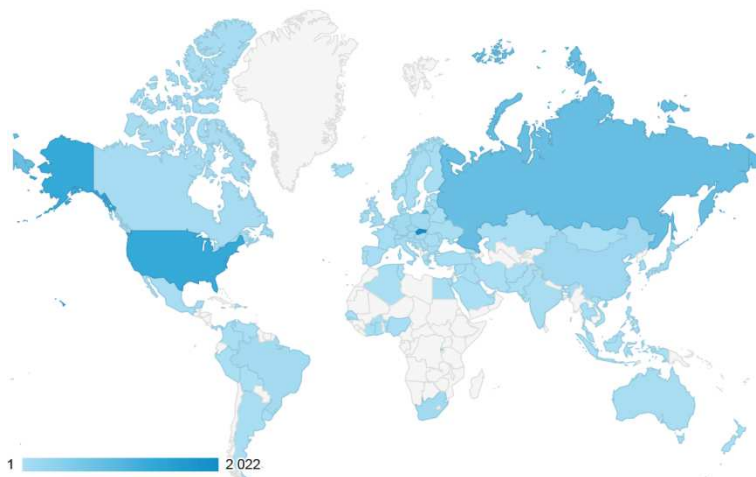
tovaným otázkam multikulturalizmu vo vnútro podnikovej komunikácii, s hlavným prízvukom kladeným na komunikačné nástroje. Posledná štúdia dôkladne analyzuje a hĺbkovo hodnotí prístupnosť webových stránok ústredných verejno-správnych orgánov v Trenčianskom samosprávnom kraji z hľadiska uplatňovania mechanizmu preskakovania navigácie (tzv. Skip Navigation Mechanism). Okrem toho, rubrika „Informácie“ prináša pozvánku a základné informácie o pripravovanej medzinárodnej vedeckej konferencii XII. Lubyho právnické dni – Dies Luby Iurisprudentiae, organizovanej pod záštitou Nadácie Štefana Lubyho a Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, v tomto roku na tému „Náhrada škody ako prostriedok nápravy v súkromnom práve“.

V súvislosti s vydaním druhého čísla tretieho ročníka časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** by sme veľmi radi informovali všetkých jeho čitateľov, prispievateľov aj priaznivcov, že časopis bol úspešne zaregistrovaný v medzinárodnej databáze IndexCopernicus International a požiadal o registráciu v ďalších medzinárodných databázach. Súčasne by sme veľmi radi informovali aj o tom, že do okamihu vydania nového čísla časopisu zaznamenali jeho webové stránky celkom 93 krajín návestev (v abecednom poradí):

1. Afganistan	32. Indonézia	63. Peru
2. Alžírsko	33. Irak	64. Pobrežie slonoviny
3. Argentína	34. Irán	65. Poľsko
4. Arménsko	35. Island	66. Portoriko
5. Austrália	36. Izrael	67. Portugalsko
6. Barbados	37. Írsko	68. Rakúsko
7. Belgicko	38. Jamajka	69. Rumunsko
8. Benin	39. Japonsko	70. Rusko
9. Bielorusko	40. Južná Afrika	71. Rwanda
10. Bolívia	41. Južná Kórea	72. Saudská Arábia
11. Bosna a Hercegovina	42. Kanada	73. Senegal
12. Brazília	43. Kazachstan	74. Singapur
13. Bulharsko	44. Kolumbia	75. Slovensko
14. Burkina Faso	45. Kosovo	76. Slovinsko
15. Curaçao	46. Kuvajt	77. Spojené arabské emiráty
16. Česká republika	47. Litva	78. Spojené kráľovstvo
17. Čína	48. Lotyšsko	79. Spojené štáty americké
18. Dánsko	49. Luxembursko	80. Srbsko
19. Dominikánska republika	50. Maďarsko	81. Sýria
20. Egypt	51. Malajzia	82. Španielsko

21. Estónsko	52. Malta	83. Švajčiarsko
22. Filipíny	53. Maurícius	84. Švédsko
23. Fínsko	54. Mexiko	85. Taiwan
24. Francúzsko	55. Moldavsko	86. Taliansko
25. Ghana	56. Mongolsko	87. Thajsko
26. Grécko	57. Nemecko	88. Tunisko
27. Gruzínsko	58. Nigéria	89. Turecko
28. Holandsko	59. Nórsko	90. Ukrajina
29. Hongkong	60. Nový Zéland	91. Uruguaj
30. Chorvátsko	61. Pakistan	92. Venezuela
31. India	62. Panama	93. Vietnam

Obrázok 1 Teritoriálny prehľad krajín návštev webových stránok časopisu SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA do okamihu vydania druhého čísla tretieho ročníka

Prameň: Nástroje Google Analytics uplatnené na webových stránkach časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**. Dostupné na internete: <http://www.google.com/analytics/>.
© Google Analytics.

Pri príležitosti vydania druhého čísla tretieho ročníka časopisu by som sa veľmi rada úprimne poďakovala všetkým prispievateľom, ktorí doň aktívne prispeli a podelili sa tak s čitateľmi o svoje vedomosti, skúsenosti či nevšedné pohľady na problematiku právnych otázok v ich rozmanitých interdisciplinárnych súvislostiach, a rovnako tiež vedeniu Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, všetkým priateľom, kolegom, zamestnancom Právnickej fakulty i rektorátu Trnavskej univerzity

v Trnave za ich podporu a podnetné rady, a napokon tiež členom redakčnej rady časopisu.

Verím, že časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** poskytne podnetnú a inšpiratívnu platformu pre komunikáciu na úrovni odbornej aj občianskej verejnosti, a rovnako aj pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych právnych otázok v kontexte ich najširších interdisciplinárnych spoločenských súvislostí, a to nielen na národnej, ale aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

V mene celej redakčnej rady a redakcie časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**

s úctou,

Jana Koprlová,

hlavný redaktor

Trnava 30. jún 2015

Editorial for Summer Edition of the SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2015

Dear readers and friends,

let me introduce the second issue of the third volume of **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, an international scientific online journal for the study of legal issues in the interdisciplinary context.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is issued under the auspices of the Faculty of Law of the Trnava University in Trnava, Slovakia, and it thematically focuses on social relevant interdisciplinary relations on the issues of public law and private law at the national, transnational and international levels, represented first of all by following branches of law – legal history, theory of law, roman law, canon law, constitutional law, human rights & fundamental freedoms, international law, European law, civil law, economic law & trade law, labour law, social security law, administrative law, environmental law, financial law, intellectual property law, criminal law and criminology, connected to the key areas of social science disciplines in the broadest understanding, those represent above all international relations, public policy, public administration, psychology, sociology, demography, management and marketing, international economic relations, world economy, transnational economies and national economies.

The journal is issued in an electronic on-line version four times a year, regularly on March 31st, June 30th, September 30th and December 31st, and it offers a platform for publication of contributions in the form of separate papers and scientific studies as well as scientific studies in cycles, essays on current social topics or events, reviews on publications related to the main orientation of the journal and also information or reports connected with the inherent mission of the journal. At the end of every entire volume the journal's editorial office releases in electronic on-line version in the English language prepared abstract proceedings **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA: ABSTRACT PROCEEDINGS** summarizing the all individual contributions published in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** in the corresponding volume.

The journal accepts and publishes exclusively only original, hitherto unpublished contributions in the Slovak language, Czech language, English language, German language, Russian language, French language, Spanish language, Polish language, Serbian language, Slovenian language,

Japanese language, Persian language Dari and by mutual agreement in relation to current possibilities of the editorial office also in other world languages.

The website of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** offers the reading public information in the common graphical user interface as well as in the blind-friendly interface designed for visually handicapped readers, both parallel in the Slovak, English as well as German languages. In all those languages the journal's editorial office provides also feedback communication through its own e-mail address. At the same time the website of the journal offers readers due to the use of dynamic responsive web design accession and browsing by using any equipment that allows transmission of information via the global Internet network.

The current, second issue of the third volume of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** offers a total of ten separate scientific studies and papers as well as one information on preparing an international scientific conference in four different languages – in the English, German, Czech, and Slovak languages. Within the section “Studies” the first study offers readers on the basis of a detailed comparative analysis a view of legal aspects of the system of criminal penalties according to the current legislation of the Russian Federation, in comparison to the legislations of the European Union countries. The second study presents very broadly, systematically, and clearly the questions of the employment termination from the point of view of good morals. The following study analyzes the key results resulting from research connected to the education of the local self-government officials in the Czech Republic. The fourth study accurately analyzes and on basis of the current Slovak legislation explains the fundamental questions of the transposition of requirements of the right to assemble in the legislation of the administrative law in the Slovak Republic. The next study concentrates on explaining and clarifying the positive achievements achieved by the United Nations Security Council during the Slovak presidency in this international body. The sixth study analyzes in detail, streamlines, and clarifies the issues related to the female unemployment as well as its main differences based on comparison of two European capitals – Vienna and Bratislava. The following study offers readers very interesting facts in the area of politics of health and safety at work resulting from a scientific research recently realized in the Slovak companies. In order further scientific paper presents qualifying and clarifying the key definitions and aspects of questions of the internal personnel audit. The ninth scientific paper is devoted to very broadly

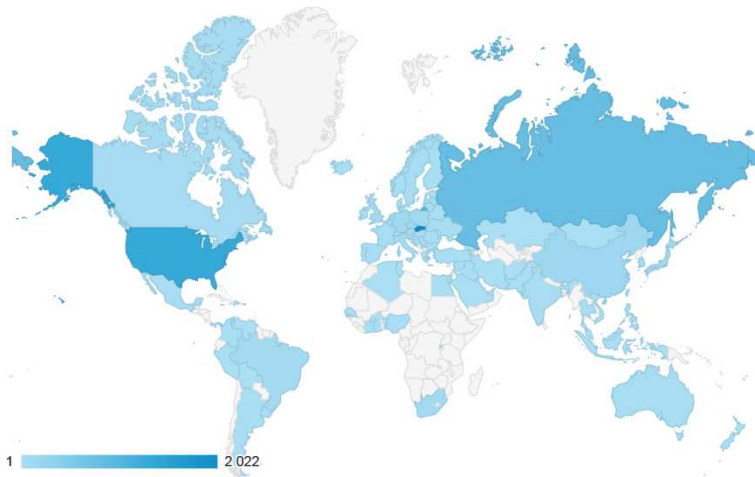
communicated issues of multiculturalism in internal communication, with the main accent laid on the communication tools. The last study very precisely analyzes and deeply evaluates the websites' accessibility of the central public administration bodies in the Trenčín region from the view of applying the skip navigation mechanism. Moreover, the section "Information" offers invitation as well as main information about preparing the international scientific conference XII. Luby Law Days – Dies Luby Iurisprudentiae organized under the auspices of the Štefan Luby Foundation and the Faculty of Law, Trnava University in Trnava, Slovakia, this year on the topic "Damages as a Remedy in Private Law".

In relation to the release of the second issue of the third volume of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** we are pleased to inform all its readers, contributors as well as fans that the journal has been successfully registered in the international database IndexCopernicus International and applied for registration in other international databases. At the same time we would like to inform that till the date of the new issue, the journal's websites had recorded a total of 93 countries of visits (in alphabetical order):

1. Afghanistan	32. Greece	63. Philippines
2. Algeria	33. Hong Kong	64. Poland
3. Argentina	34. Hungary	65. Portugal
4. Armenia	35. Iceland	66. Puerto Rico
5. Australia	36. India	67. Romania
6. Austria	37. Indonesia	68. Russia
7. Barbados	38. Iran	69. Rwanda
8. Belarus	39. Iraq	70. Saudi Arabia
9. Belgium	40. Ireland	71. Senegal
10. Benin	41. Israel	72. Serbia
11. Bolivia	42. Italy	73. Singapore
12. Bosnia and Herzegovina	43. Jamaica	74. Slovakia
13. Brazil	44. Japan	75. Slovenia
14. Bulgaria	45. Kazakhstan	76. South Africa
15. Burkina Faso	46. Kosovo	77. South Korea
16. Canada	47. Kuwait	78. Spain
17. China	48. Latvia	79. Sweden
18. Colombia	49. Lithuania	80. Switzerland
19. Côte d'Ivoire	50. Luxembourg	81. Syria
20. Croatia	51. Malaysia	82. Taiwan
21. Curaçao	52. Malta	83. Thailand

22. Czech Republic	53. Mauritius	84. The Netherlands
23. Denmark	54. Mexico	85. Tunisia
24. Dominican Republic	55. Moldova	86. Turkey
25. Egypt	56. Mongolia	87. Ukraine
26. Estonia	57. New Zealand	88. United Arab Emirates
27. Finland	58. Nigeria	89. United Kingdom
28. France	59. Norway	90. United States of America
29. Georgia	60. Pakistan	91. Uruguay
30. Germany	61. Panama	92. Venezuela
31. Ghana	62. Peru	93. Vietnam

Figure 1 Territorial View of Visitors' Countries in Relation to the Websites of the Journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** before Issuing the Second Issue of the Third Volume

Source: Tools of Google Analytics in Relation to Websites of the Journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**. Available at: <http://www.google.com/analytics/>. © Google Analytics.

On the occasion of launching the second issue of the third volume of the journal I would be delighted to sincerely thank all contributors who contribute actively in it and share with the readers their knowledge, experience or extraordinary views on legal issues in their broadest social context as well as the top management of the Faculty of Law of the Trnava University in Trnava, all friends, colleagues, employees of the Faculty of Law as well as rector's administration at the Trnava University

in Trnava for their support and suggestive advices and, finally, also members of journal's editorial board.

I believe that the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** will provide a stimulating and inspirational platform for communication both on the professional level and the level of the civic society, as well as for scientific and society-wide beneficial solutions to current legal issues in context of their broadest interdisciplinary social relations, in like manner at national, regional and international levels.

On behalf of the entire editorial board and editorial office of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**

Yours faithfully,

Jana Koprlová,

editor in chief

Trnava, Slovakia, June 30th, 2015

The System of Criminal Penalties According to Legislations of Russia and Countries of the European Union: A Comparative Legal Aspect

Tatiana Viktorovna Nepomnyashchaya

Abstract: *In this paper we consider the system of criminal penalties in the Criminal Code of the Russian Federation in comparison with the systems of criminal penalties under the criminal law of the European Union countries. The author touches upon some questions of the classification of types of punishments in the system of punishments, principles of the penal system as well as distinctive features of the system of penalties provided by the Article 44 of the Criminal Code of the Russian Federation.*

Key Words: *Criminal Law; Criminal Code; System of Punishment; Classification of Penalties; Main Punishment; Additional Punishment; Principles of Construction of Penal System; the European Union; the Russian Federation.*

Introduction

The institute of punishment is one of the basic institutes of the criminal law of any state. The question of the system and the types of punishment is solved in each country differently, according to its own historical traditions. But an effective system of punishment can only be based on the experience of developed foreign countries, including the countries of the European Union.

The criminal legislation of some states does not only establish a system of punishment, but it also establishes the system of other criminal law measures. These measures differ from punishment for its intended purpose and the reasons and purposes of use. For example, the Criminal Code of the Republic of Poland establishes the criminal law measures,¹ the Criminal Code of the Slovak Republic defines protective measures.²

---

¹ KUZNETSOVA, N. F. ed. *The Criminal Code of the Republic of Poland*. 1st ed. Minsk: Theseus, 1998, pp. 15-22. ISBN 985-6454-06-9 [КУЗНЕЦОВА, Н. Ф. ред. *Уголовный кодекс Республики Польша*. 1. изд. Минск: Тесей, 1998, с. 15-22. ISBN 985-6454-06-9].

² *Act No. 300/2005 Coll. of 20 May 2005 the Criminal Code* [The Criminal Code of the Slovak Republic] [online]. 2015. 220 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3763/file/Slovakia_CC_2005_en.pdf.

The criminal legislation of England, Greece, Spain, Germany, Italy, Romania, and some other countries of the European Union provides for security measures.³ The Criminal Code of the Russian Federation provides for other measures of a criminal-law nature. The Russian system of other measures of criminal-law nature includes only two types of measures – compulsory medical measures and confiscation of property, and thus it is not extensive.

As a rule, these measures are provided by the Criminal Code for insane individuals, alcoholics and drug addicts, minors, and other categories of persons who have committed socially dangerous acts. They can be connected with the imprisonment (restriction of freedom) or not. For example, according to the Article 96 of the Criminal Code of Spain there are following measures involving the deprivation of freedom: a) internment in a psychiatric institution, b) internment in a detoxification center, c) internment in a special education center; the following are measures not involving deprivation of freedom: a) barring from a profession, b) deportation of aliens not legally resident in Spain, c) probation, d) family custody – the person subject to this measure shall be subject to care and surveillance by a relative so appointed, who accepts custody, who shall implement this in liaison with the Penitentiary Parole Board Judge and without detriment to the schooling or working activities of the individual under custody, e) deprivation of right to drive motor vehicles and mopeds, and f) deprivation of right to own and carry weapons.⁴ According to § 61 of the German Criminal Code the measures of rehabilitation and incapacitation are: a) mental hospital orders, b) custodial addiction treatment orders, c) detention for the purpose of incapacitation, d) supervision orders, e) disqualification from driving, and f) disqualification from exercising a profession. The first three of these measures are related to

---

³ KOZOCHKIN, I. D. ed. *Criminal Law of Foreign Countries: General Part*. 1st ed. Moscow: A. S. Griboedov Institute of International Law and Economics, 2001, pp.104-564. ISBN 5-88774-057-4 [КОЗОЧКИН, И. Д. ред. *Уголовное право зарубежных государств: Общая часть*. 1. изд. Москва: Институт международного права и экономики имени А. С. Грибоедова, 2001, с. 104-564. ISBN 5-88774-057-4]; and DODONOV, V. N. *Comparative Criminal Law: General Part*. 1st ed. Moscow: Yurлитinform, 2009, p. 271. ISBN 978-5-93295-470-6 [ДОДОНОВ, В. Н. *Сравнительное уголовное право: Общая часть*. 1. изд. Москва: Юрлитинформ, 2009, с. 271. ISBN 978-5-93295-470-6].

⁴ *Organic Act No. 10/1995, Dated 23rd November, on the Criminal Code* [The Criminal Code of Spain] [online]. 2011. 197 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5160/file/Spain_Criminal_Code_Codigo_Penal.pdf.

deprivation of liberty, the rest is not connected with deprivation of liberty.⁵

Such measures are in the legislation of different countries of the European Union similar. In contrast to the penalties, these measures are aimed at neutralizing the persons those have committed socially dangerous acts as well as at prevention of illegal behavior in the future.

It should be noted that the criminal legislation of some states of the European Union provides for a system of penalties for natural and legal persons (legislation of the Netherlands, France, Lithuania, and some other countries). The system of penalties for legal entities usually establishes fine and other penalties affecting property interests of legal entities. For example, according to the Article 131 (37) – 131 (39) of the Criminal Code of France, penalties for felonies and misdemeanors incurred by legal persons are: fine, dissolution, prohibition to exercise directly or indirectly one or more social or professional activities, placement under judicial supervision, permanent closure or closure, disqualification from public tenders, etc.⁶

The system of penalties for individuals in Russia and in the European Union will be reviewed in more detail.

The presence of a system (list of types) of punishment

The main element of the penal system is the list of penalties established by law. But there is no system or list of punishments in the criminal law of some states of the European Union. Criminal penalties are established in separate articles of the legislative acts (laws of England, the Criminal Code of Austria, the German Criminal Code, the Swedish Penal Code, etc.).

The Criminal Code of the Russian Federation as well as most of the sources of criminal law in the European Union countries create a system of penalties. It's just a list of the types of penalties (the Criminal Code of Russia, the Criminal Code of the Republic of Poland, the Criminal Code of the Czech Republic, the Criminal Code of the Republic of Hungary, the Criminal Code of the Republic of Bulgaria, the Criminal Code of the Slovak

---

⁵ *The German Criminal Code* [online]. 2015. 163 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3235/file/Germany_CC_1971_amended_2009_en.pdf.

⁶ *The Penal Code* [The Criminal Code of France] [online]. 2005-10-12. 132 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3316/file/France_Criminal%20Code%20updated%20on%2012-10-2005.pdf.

Republic, the Criminal Code of the Republic of Slovenia, etc.) or a list which defines a classification of sentences on various grounds.

Classification of the types of punishments

One of the most common classifications presents division of all kinds of punishments on primary and secondary (the Criminal Code of Finland, the Penal Code of the Republic of Estonia, the Criminal Code of the Republic of Latvia, the Criminal Code of the Republic of Romania, etc.). For example, the Article 36 of the Criminal Code of the Republic Latvia “Forms of Punishment” states that one of the following basic punishments may be adjudged against a person who has committed a criminal offence: deprivation of liberty, community service, or a fine. In addition to the basic punishment, following additional punishments may be adjudged: confiscation of property, deportation from the Republic of Latvia, community service, fine, restriction of rights, and probationary supervision.⁷

It should be noticed that if penalties in articles are not divided into basic and advanced, these penalties are divided into primary and secondary. For example, the system of penalties is established in the Article 44 of the Criminal Code of the Russian Federation and in the Article 45 “Basic and Additional Penalties” it is fixed that compulsory work, corrective labour, restriction of military service, compulsory labour, arrest, service in a disciplinary military unit, deprivation of liberty for a fixed term, deprivation of liberty for life, and capital punishment shall be applicable as basic penalties alone. Fines, deprivation of right to hold specific offices or to engage in specific activities, and restriction of liberty shall be applicable both as basic and additional penalties. Deprivation of special or military rank, honorary title, class rank, or government decoration shall be applicable as additional penalties alone. The system of punishments is presented in the Article 43 of the Criminal Code of the Republic of Slovenia and in the Article 44 “Principal and Accessory Sentences” it is fixed that a term of imprisonment may only be imposed as a principal

---

⁷ *The Criminal Law* [The Criminal Code of the Republic of Latvia] [online]. 2015. 129 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4795/file/Latvia_CC_am2013_en.pdf.

sentence. A fine may be imposed both as a principal as well as an accessory sentence.⁸

Besides the classification of all kinds of punishments as primary and secondary, the systems of the criminal punishment of individual states in the European Union include also other classifications of criminal penalties. For example, according to the Article 33 of the Criminal Code of Spain, pursuant to their nature and duration, the punishments shall be classified as serious, less serious, and minor.

The number of types of punishments in the system

Currently, the system of criminal penalties is prescribed by the Article 44 of the Criminal Code of the Russian Federation and establishes 13 types of punishment:⁹

- a) fines;
- b) deprivation of right to hold specific offices or to engage in specific activities;
- c) deprivation of special or military rank or honorary title, class rank, or government decoration;
- d) compulsory works;
- e) corrective labour;
- f) restriction of military service;
- g) abolition;
- h) restricted liberty;
- h.1) compulsory labour;
- i) arrest;
- j) service in a disciplinary military unit;
- k) deprivation of liberty for a fixed period;
- l) deprivation of liberty for life;
- m) capital punishment.

It is important to note that the system of penalties in the Criminal Code of the Russian Federation provides much more punishments than the systems of penalties in the Criminal Codes of the majority of the Eu-

---

⁸ *The Criminal Code of the Republic of Slovenia* [online]. 2015. 152 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3773/file/Slovenia_CC_2008_en.pdf.

⁹ *The Criminal Code of the Russian Federation* [No. 63-Fz of June 13, 1996] [online]. 2015. 170 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4247/file/RF_CC_1996_am03.2012_en.pdf.

ropean Union countries. For example, the Danish Criminal Code establishes two types of penalties, the Criminal Code of the Republic of Slovenia three types of punishment, the Criminal Code of the Republic of Romania three main and two additional punishments, the Penal Code of the Republic of Estonia four main and one additional punishments, the German Criminal Code four main and two additional punishments, etc.

It should be mentioned that in practice most of the above-listed 13 types of penalties under the Article 44 of the Russian Federation Criminal Code are rarely applied by the courts. Approximately every third convicted in the Russian Federation is sentenced to imprisonment. For example, 28.5 % of the total number of prisoners in the Russian Federation were sentenced to imprisonment in year 2013. Punishments which are not connected with imprisonment are rarely applied by the courts. Probation is an alternative to imprisonment. In year 2013, a fine as the main penalty was applied by 15.8 % of the total number of prisoners in the Russian Federation, compulsory labor by 0.9 %, corrective labor by 10.3 %, restrictions on freedom by 4.3 %, the deprivation of right to hold certain positions or to engage in certain activities by 0.03 %, and a conditional sentence was imposed to 30.3 % of the total number of prisoners in the Russian Federation.¹⁰

These trends in punitive practice are due to problems caused by socio-economic, legal, and organizational reasons. But, of course, the system of criminal penalties prescribed by the Article 44 of the Criminal Code of the Russian Federation currently requires certain adjustments. In addition, there is a need for changes in the legal regulation of the certain types of punishments.

The hierarchy of types of punishments in the system

It is also necessary to consider the hierarchy of punishments in the system. The order of placement of punishment forms in the system has not got only theoretical, but also practical importance. According to the Part 3 of the Article 80 of the Criminal Code of the Russian Federation, in case of the replacement of the remaining term of the punishment, the court may choose any milder penalty in keeping with the penalties referred in the Article 44 of this Code, within the limits prescribed by this

---

¹⁰ *Report on the Work of Courts of General Jurisdiction Considering Criminal Affairs of the First Instance for 12 Months 2013* [online]. 2015 [cit. 2015-03-30]. Available at: <http://www.cdep.ru/index.php?id=79&item=2362>.

Code for each penalty; according to Part 1 of the Article 60 of the Russian Federation Criminal Code a stricter penalty from among several penalties provided for one crime shall be imposed only if a milder penalty cannot ensure the achievement of the purpose of punishment.

The system of punishments in the Article 44 of the Criminal Code of the Russian Federation is built in accordance with the location of various types of punishments in a specific order depending on their severity. The system begins with the less severe punishment – a fine and finishes with the most severe – the death penalty. The same rule forms the basis of systems of penalties in the Criminal Code of the Republic of Lithuania, in the Criminal Code of the Republic of Poland, or in the Penal Code of the Republic of Estonia. Punishments in the Criminal Codes of Bulgaria, Denmark, Latvia, the Netherlands, or France range from more stringent to less stringent.

First of all, it should be noted that the fine is the softest criminal punishment form, because it is ranked as the first in the Article 44 of the Criminal Code of the Russian Federation. But the amount of the penalty shows that the fine is more severe punishment than the deprivation of right to occupy certain positions or to engage in certain activities, deprivation of special, military, or honorary title, class rank and state awards, community service, and correctional labor. But there is also another example – the content of such punishment as restriction of freedom does not allow this kind of the punishment to take place in the system of penalties which was given to it originally. This kind of the punishment is far more lenient than a fine, compulsory or corrective work, and deprivation of right to occupy certain positions or to engage in certain activities. But the legislator has not changed the position of restrictions of freedom in the system of penalties, despite the change in its essence. Thus, we can conclude a violation of the principle of building a system of penalties from the less severe to more severe forms of punishments in the Article 44 of the Russian Criminal Code.

Types of punishments in the system

The most common types of penalties in the systems of penalties in the Criminal Codes of the European Union states present different kinds of deprivation of liberty (for life and for a certain period), public works, and fine. Frequently systems provide a large number of additional penalties, mainly related to the restriction or deprivation of rights of the convicted

person. The confiscation of property, fines, and some other types of punishments can be additional penalties.

Restriction on military service, referral to a disciplinary military unit, correctional labor, or forced labor provided by the Criminal Codes are specific punishments. The criminal legislation of individual states of the European Union also provides for some specific kinds of punishments. For example, the Criminal Code of the Republic Poland defines deprivation of political rights, the Criminal Code of Spain the prohibition to reside or to stay in a particular area, and the Criminal Code of France the publication of the sentence.

According to the researchers, the question inevitably relates to the causes of the differences in the types of penalties. The main reason for this is the uniqueness of the legal culture and national traditions of one or another nation. Other factors are the features of the legal regulation of social relations in different legal systems, the historical development of the state and society, the uniqueness of the concrete historical moment, or the effect of the principles and norms of international law on the criminal law.¹¹

Conclusion

Analysis of systems of punishments allows us to conclude that systems (lists of punishments) under the law of the states of the European Union are very different from each other. At the same time, the best approach for the legislator is when a system of penalties (list of punishments) is provided. Meaning of the system of punishments is that this list is typically exhaustive and binding for the court and that all penalties are located in it in a certain order (depending on their severity, etc.). The system (a list of punishments) is provided in the majority of sources of criminal law of foreign countries.

Comparative legal analysis leads to the conclusion that one of the advantages the Russian Federation Criminal Code is binding in it is the system of criminal penalties. But unlikely the presence of 13 types of punishments in the Criminal Code of the Russian Federation is justified. There is no extensive system of penal consequences, other measures,

---

¹¹ MALINOWSKI, A. A. *Comparative Law in the Field of Criminal Law*. 1st ed. Moscow: International Relations, 2002, pp. 161-162. ISBN 5-7133-1141-4 [МАЛИНОВСКИЙ, А. А. *Сравнительное правоведение в сфере уголовного права*. 1. изд. Москва: Международные отношения, 2002, с. 161-162. ISBN 5-7133-1141-4].

safety measures, etc. as well as no system of penalties for legal persons in the Russian Federation Criminal Code in contrast to the Criminal Codes of some states of the European Union.

It should be emphasized that the system of penalties provided by the Article 44 of the Russian Federation Criminal Code is redundant. Hierarchy as one of its properties is not respected. As a consequence, it is not holistic, unified by education and it is a scattered list of punishments many of which are not applied. Reduction of the types of punishments (Article 44 of the Russian Federation Criminal Code), the number of measures associated with changes in the legislative regulation of punishments as well as non-custodial practices aimed at increasing of application of these types of punishments can become a way to resolve the situation. Special types of penalties imposed only on military personnel should not be provided in the general list of punishments.

References

- Act No. 300/2005 Coll. of 20 May 2005 the Criminal Code* [The Criminal Code of the Slovak Republic] [online]. 2015. 220 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3763/file/Slovakia_CC_2005_en.pdf.
- DODONOV, V. N. *Comparative Criminal Law: General Part*. 1st ed. Moscow: Yurlitinform, 2009. 446 p. ISBN 978-5-93295-470-6 [ДОДОНОВ, В. Н. *Сравнительное уголовное право: Общая часть*. 1. изд. Москва: Юрлитинформ, 2009. 446 с. ISBN 978-5-93295-470-6].
- KOZOCHKIN, I. D. ed. *Criminal Law of Foreign Countries: General Part*. 1st ed. Moscow: A. S. Griboedov Institute of International Law and Economics, 2001. 570 p. ISBN 5-88774-057-4 [КОЗОЧКИН, И. Д. ред. *Уголовное право зарубежных государств: Общая часть*. 1. изд. Москва: Институт международного права и экономики имени А. С. Грибоедова, 2001. 570 с. ISBN 5-88774-057-4].
- KUZNETSOVA, N. F. ed. *The Criminal Code of the Republic of Poland*. 1st ed. Minsk: Theseus, 1998. 127 p. ISBN 985-6454-06-9 [КУЗНЕЦОВА, Н. Ф. ред. *Уголовный кодекс Республики Польша*. 1. изд. Минск: Тесеи, 1998. 127 с. ISBN 985-6454-06-9].
- MALINOWSKI, A. A. *Comparative Law in the Field of Criminal Law*. 1st ed. Moscow: International Relations, 2002. 370 p. ISBN 5-7133-1141-4 [МАЛИНОВСКИЙ, А. А. *Сравнительное правоведение в сфере*

уголовного права. 1. изд. Москва: Международные отношения, 2002. 370 с. ISBN 5-7133-1141-4].

Organic Act No. 10/1995, Dated 23rd November, on the Criminal Code [The Criminal Code of Spain] [online]. 2011. 197 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5160/file/Spain_Criminal_Code_Codigo_Penal.pdf.

Report on the Work of Courts of General Jurisdiction Considering Criminal Affairs of the First Instance for 12 Months 2013 [online]. 2015 [cit. 2015-03-30]. Available at: <http://www.cdep.ru/index.php?id=79&item=2362>.

The Criminal Code of the Republic of Slovenia [online]. 2015. 152 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3773/file/Slovenia_CC_2008_en.pdf.

The Criminal Code of the Russian Federation [No. 63-Fz of June 13, 1996] [online]. 2015. 170 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4247/file/RF_CC_1996_am03.2012_en.pdf.

The Criminal Law [The Criminal Code of the Republic of Latvia] [online]. 2015. 129 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4795/file/Latvia_CC_a_m2013_en.pdf.

The German Criminal Code [online]. 2015. 163 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3235/file/Germany_CC_1971_amended_2009_en.pdf.

The Penal Code [The Criminal Code of France] [online]. 2005-10-12. 132 p. [cit. 2015-03-30]. Available at: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3316/file/France_Criminal%20Code%20updated%20on%2012-10-2005.pdf.

Prof. Tatiana Viktorovna Nepomnyashchaya, Doctor of Jurisprudence

Faculty of Law
Omsk State University of F. M. Dostoevsky
St. 50 Years of Trade Unions 100/1
644053 Omsk
Russian Federation
nepomnyaschaya@rambler.ru

Employment Termination from the Point of View of Good Morals¹

Andrea Olšovská
Miriam Laclavíková

Abstract: *The present paper deals with the issue of invalidity of employment termination, where the employment is terminated on the basis of a legal act, and where the non-compliance with good morals applies. Although there are formally met the requirements for valid termination of employment, the circumstances involving the termination of employment are those which are contrary to the basic rules of decency or morality (contra bonos mores). There are cases when the employers in order to “get rid of” an inconvenient employee create fictitious organizational changes and dismiss this employee because of his redundancy, or create a situation of a gross professional misconduct.*

Key Words: *Labour Law; Employment Termination; Invalidity of the Legal Act; Good Morals (contra bonos mores); Labour Code; Supreme Court of the Slovak Republic; the Slovak Republic.*

Introduction

It can be generally noted that employment represents for many individuals not only a way to obtain the means of subsistence, but for most of them it is an important way of self-realization. A satisfied employee and decent working conditions should be among the priority tasks of the employers. On the other hand, the employees should perform efficiently and properly their tasks.

In connection with the termination of employment there is often taken into account only the fact that it worsens the position of an (now former) employee. However, there should be noted that any interference within the employment also affects the activity of the employer. We

---

¹ The presented scientific study was carried out within the Project of the Slovak Research and Development Agency: “*The Human Dignity and the Fundamental Human Rights and Freedoms in the Labour Law*”, in the Slovak original “*Dôstojnosť človeka a základné ľudské práva a slobody v pracovnom práve*”, project No. APVV-0068-11, responsible researcher prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

would normally expect that if parties to the employment relationship find inconvenient the continued existence of the employment, then there will be a “fair” end of their relationship. However, in many cases the termination of employment is accompanied not only with a violation of labour laws, but also with unpleasant and mentally challenging situations, when the contractual parties cannot agree on the terms of employment termination.

Employee’s protection against incorrect and unjustified termination of the employment relationship is at the national level enshrined primarily in the Article 36 of the Constitution of the Slovak Republic, under which employees are entitled to fair and satisfactory working conditions, and the law should especially provide protection against unilateral dismissal and discrimination at work. To claim the rights defined in the Article 36 of the Slovak Constitution in conjunction with the Article 51 of the Slovak Constitution is possible only within the limits of laws implementing these provisions. For the purposes of the present paper, within the issue of termination of employment we will focus on the area of the private sector and on the law providing for the termination of employment in this area, which is the Labour Code itself. Employment termination significantly affects the position of the employer and therefore the labour legislation pays an increased attention to this area and regulates it with regard to the protective function of labour law by mandatory terms (the Labour Code establishes what terms and conditions must comply with these legal obligations and for what reasons there may be a termination of employment). *Employment may be terminated only by the methods listed exhaustively in the Section 59 of Act No. 311/2001 Coll. of the Labour Code, as amended (moreover only as “Labour Code”).*²

If one of the parties to the employment considers that employment is to be terminated on the basis of a legal act which is considered invalid, this contractual party may apply to the court an invalid termination of employment in accordance with the Section 77 of the Labour Code.

The court can deal with the nullity of the termination of employment only on the basis of a proposal under which the examination of the validi-

---

² Employment may be terminated by agreement, notice, immediate termination, termination within the probationary period. An employment concluded for a fixed period shall expire at the end of the agreed period. Termination of employment of a foreigner or a stateless person is provided for separately. Employment terminates by death of the employee and under the law pursuant to the Section 58 (7) of the Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended.

ty of employment termination becomes a subject of legal proceedings. This proposal, in the case of a relative nullity of legal act by which the employment was terminated, may be applied by the entitled subject, i.e. a contractual party to the employment relationship, against which the employment termination was addressed (with the exception of the agreement on termination of employment when the invalidity of termination of employment may only be applied by the employee).³

Particulars of termination of employment

Employment is most often terminated either on the basis of a bilateral legal act – the agreement on termination of employment or on the basis of a unilateral legal act – dismissal by the employer. However, in practice when drafting the agreement or notice there are specifically taken into account all the terms and conditions that the Labour Code requires for their validity.

In the context of labour relations there is applied also the legislation contained in the Civil Code concerning general institutes such as legal capacity, the concept and requirements of legal acts, counting time (provided that if the Labour Code governs these issues separately, then there are applied the provisions of the Labour Code).

Application of the Civil Code legislation on the legal act (in general) in the field of labour law derives from the enshrinement of subsidiary competence of the general part of the Civil Code (Act No. 40/1964 Coll., as amended (moreover only as the “Civil Code”)) in relation to the first, general part of the Labour Code (Section 1 (4) of the Labour Code).⁴

The concept of a legal act is defined in the Section 34 of the Civil Code,⁵ under which a legal act is an expression of will directed in particular to

---

³ Invalidity of employment termination by notice, immediate termination, and termination within the probationary period or by agreement can be applied by the employee as well as by the employer to the court no later than two months from the date when the employment relationship was terminated.

⁴ If this law (i.e. the *Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended*) in Part I does not provide otherwise, the general provisions of the *Act No. 40/1964 Coll. Civil Code, as amended*, refer to the legal relations according to the paragraph 1 (i.e. Section 1 (1) of the *Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended*).

⁵ The legal act is an expression of will directed mainly to the creation, modification, or termination of those rights or obligations that are associated by legislation with such expressions.

the creation, modification, or termination of those rights or obligations that the legislation associates with such expressions.

Only an expression of will that *complies with the requirements of the regulations of the Labour and Civil Codes* can be considered as a *valid legal act according to the Labour Code*. If we want to consider a “legal act to be valid, it must meet the criteria that the law stipulates as conditions of validity, usually assigned as the particulars of legal acts.”⁶ The required particulars relate to the various elements of a legal act – the entity, the will, the expression of will, the ratio of expression and will and the subject (i.e. the particulars of a legal act as a whole). The same applies to the legal acts in labour law.

Given the specificity of labour law and its protective function, *the Labour Code stipulates also other particulars for the validity of legal acts*.⁷ In addition to the general requirements of the Civil Code and the Section 17 of the Labour Code *the employment legal acts must also meet other particulars – conditions* (substantive conditions) that are enshrined in a specific section of the Labour Code under the provisions of the individual institutes. The Labour Code, for example, provides for the prohibition of dismissal of an employee in the protected period for the employers and it exhaustively determines the reasons for the employment termination, etc.

Subject to the provision of the Civil Code, the legal act to be considered valid as a whole, in addition to the compliance with the formalities required by the law relating to its individual elements, there is required the *possibility of the subject of legal act* (legal possibility or feasibility of proceeding) and its *lawfulness*. Lawfulness of legal act is provided for in Section 39 of the Civil Code and is related to good morals on which we will focus moreover.

---

⁶ LAZAR, J., J. CIRÁK, A. DULAK, K. KIRSTOVÁ and J. ŠVIDROŇ. *Základy občianskeho hmotného práva* [Fundamental Civil Substantive Law]. 2. preprac. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2004, p. 113. ISBN 80-89047-89-0.

⁷ *Section 17 of the Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended*: (1) Legal act whereby the employee waives his rights in advance is invalid. (2) Legal act which has not been approved by the relevant authority or legal representative or which has not been approved by employees’ representatives, legal act that has not been previously discussed with the employee representatives, or legal act which is not done in the form prescribed by this Act, is invalid only if expressly provided by this Act or a special regulation. (3) Invalidity of a legal act cannot be to the detriment of the employee if the invalidity was not caused by the employee himself. If there incurs a damage for the employee due to an invalid legal act, the employer is obliged to compensate it.

Non-compliance with good morals

We encounter the concept of good morals in the context of labour law when examining the validity of a legal act from the point of view of the Section 39 of the Civil Code,⁸ when interpreting an expression of will which shall conform to good morals within the meaning of Section 15 of the Labour Code⁹ (the bona fide principle in the interpretation of legal act also follows from Section 35 of the Civil Code)¹⁰ as well as with the principle that the exercise of rights and duties must be in accordance with good morals (Section 3 (1) of the Civil Code¹¹ and Article 2 of the Fundamental Principles of the Labour Code¹² and Section 13 (3) of the Labour Code).¹³ Prohibition of abuse of rights, together with the legal order to exercise individual rights in accordance with the principles of decency (i.e. with good morals) constitute a common legal basis, however, the principle of *contra bonos mores* can be seen more objectively. Basically, there is not required that the acting persons be aware that they act contrary to good morals. Within the abuse of rights there is present more the subjective aspect – culpability – compared with the behaviour that is contrary to good morals.¹⁴

---

⁸ *Section 39 of the Act No. 40/1964 Coll. Civil Code, as amended:* Invalid is a legal act which by its content or purpose is contrary to the law or it circumvents or is contravening good morals.

⁹ *Section 15 of the Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended:* Expression of will should be interpreted taking into account the circumstances under which it was made, corresponding to good morals.

¹⁰ *Section 35 of the Act No. 40/1964 Coll. Civil Code, as amended:* Legal acts expressed otherwise than by words shall be interpreted on the basis of meaning of the way of this expression that it usually has. While taking into account the will of a subject who did this act, the bona fide of the person to whom the legal act was addressed is protected.

¹¹ *Section 3 (1) of the Act No. 40/1964 Coll. Civil Code, as amended:* Exercise of rights and obligations arising from civil relations should not unduly interfere with the rights and legitimate interests of others and must not be contrary to good morals.

¹² *Article 2 of the Fundamental Principles of the Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended:* Exercise of rights and obligations arising from employment relations must be in compliance with good morals. No one may abuse these rights and obligations to the detriment of another party to an employment relationship or co-employees.

¹³ *Section 13 (3) of the Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended:* Exercise of rights and obligations arising from employment relations must be in compliance with good morals. No one may abuse these rights and obligations to the detriment of another party to an employment relationship or co-employees.

¹⁴ BARANCOVÁ, H. Zneužitie práva v právnej teórii a praxi v oblasti pracovnoprávných vzťahov [Abuse of Rights in Legal Theory and Practice in the Field of Labour Relations]. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, p. 223. ISBN 80-89047-00-9.

A legal act is considered *contrary to good morals* when it is considered undesirable in terms of moral principles upon which is formed the society, although it is not against law nor circumvent it.¹⁵ Such an act is essentially contrary to the rules of behaviour¹⁶ which are not legal standards.¹⁷ The Roman law defined the legal principle that legal acts against good morals are invalid. Fulfilment contrary to good morals was considered impossible to fulfil (Papinianus).

The term “good morals” is not clearly defined in the scientific literature.¹⁸ There can be hardly expected that the jurisprudence should “manage to define the concept so as to seamlessly use it in civil-law practice in dealing with specific cases, so that it could affect any specific situation.”¹⁹ Generally, it is stated that good morals are the rules of moral character and in certain circumstances they can obtain legal standard nature²⁰ and

¹⁵ LAZAR, J., J. CIRÁK, A. DULAK, K. KIRSTOVÁ and J. ŠVIDROŇ. *Základy občianskeho hmotného práva* [Fundamental Civil Substantive Law]. 2. preprac. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2004, p. 118. ISBN 80-89047-89-0.

¹⁶ SALÁČ, J. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, p. 193. ISBN 80-7179-914-9.

¹⁷ Legal provisions governing the behaviour of the entities are not eligible to cover all specific situations. There may be cases that are formally recognized in accordance with the law, but a society that is sensitive to values such as human dignity or decency considers these cases as unfair and looks for the opportunity to correct them. In the course of history there arose and are still developing *criteria* that mitigate the rigor of rights in its implementation and that are having the character of extralegal rules. These rules are good morals, principles of fair dealing, prohibition of abuse of rights, etc. that support the humanization of exercise of rights. LAZAR, J., J. CIRÁK, A. DULAK, K. KIRSTOVÁ and J. ŠVIDROŇ. *Základy občianskeho hmotného práva* [Fundamental Civil Substantive Law]. 2. preprac. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2004, pp. 18-20. ISBN 80-89047-89-0.

¹⁸ The older legal literature distinguished between the concept of “good morals” and the concept of “morality”, while the concept of “decency” was seen as substantively identical to the concept of “good morals”. Since the beginning of the 20th Century there was gradually promoted the argument that a fundamental purpose of the obligation to behave in accordance with morality is to exclude from the exercise of law any gross violation of morality, to ensure elemental decency in the exercise of individual rights, respectively compliance with certain ethical minimum in the exercise of individual rights. BARANCOVÁ, H. *Zneužitie práva v právnej teórii a praxi v oblasti pracovnoprávných vzťahov* [Abuse of Rights in Legal Theory and Practice in the Field of Labour Relations]. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, p. 224. ISBN 80-89047-00-9.

¹⁹ BRÖSTL, A. *Contra bonos mores*. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, p. 164. ISBN 80-89047-00-9.

²⁰ The Supreme Court of the Czechoslovak Republic in Decision No. 11044 dated on 1st October of 1931 ruled that if the law considers the contracts which are contrary to a statu-

are intertwined with the whole legislation.²¹ Good morals are mainly used as an interpretative rule.²² A reference to good morals is actually a form of applying decency in law.²³

Based on the conclusions of jurisprudence and court decisions²⁴ we can generally define *good morals as a summary of ethical and cultural norms of the society, some of which are permanent and unchangeable part of the human society and other together with the society are subject to development.*²⁵ Good morals are often defined as a set of rules of behaviour embodying a certain standard of decency in human relations (standards established on an individual basis), while defining moral principles of social order (society-wide standards).²⁶ Good morals thus represent “rules of conduct that are largely accepted in the society and form the basis of a fundamental system of values.”²⁷ Therefore, if a legal act fails to meet

---

tory prohibition or contrary to good morals as invalid, puts good morals on the same level with a statutory prohibition, as a result, good morals so become part of the law. The role of good morals is to fill any gaps in the positive legal provisions if in a particular case there emerges such a need. ČEČOTOVÁ, V. *Dobré mravy v slovenskom súkromnom práve* [Good Morals in the Slovak Civil Law]. 1. vyd. Bratislava: EPOS, 2005, p. 53. ISBN 80-8057-638-6.

²¹ SALAČ, J. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, p. 192. ISBN 80-7179-914-9; and BIČOVSKÝ, J. and M. HOLUB. *Občanský zákoník: Poznámkové vydání s judikaturou* [The Labour Code: Commented Issue with the Case Law]. 3. doplň. a aktualiz. vyd. Praha: Linde, 1995, p. 15. ISBN 80-85647-59-1.

²² BARANCOVÁ, H. and R. SCHRONK. *Pracovné právo* [The Labour Law]. 3. aktualiz. vyd. Bratislava: Sprint, 2006, p. 75. ISBN 80-89085-52-0.

²³ PRUSÁK, J. *Slušnosť v práve a morálnosť* [Decency in Law and Morality]. In: J. PRUSÁK, E. BAKOŠOVÁ and N. VACULÍKOVÁ, eds. *Slušnosť v práve* [Decency in Law]. 1. vyd. Bratislava: Nadácia Štefana Lubyho; Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave; Právnický inštitút Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, 1993, p. 52.

²⁴ SALAČ, J. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, p. 192. ISBN 80-7179-914-9.

²⁵ Decision 137/1993 [District Court of Brno]. In: J. SALAČ. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, p. 192. ISBN 80-7179-914-9.

²⁶ SALAČ, J. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, p. 193. ISBN 80-7179-914-9.

²⁷ Good morals do not include all or a significant portion of generally accepted standards of morality, but apparently only those that represent the fundamental system of values of the society which forms also the basis for the rule of law. LAZAR, J. „Dobré mravy“ v občianskom práve [“Good Morals” in Civil Law]. In: J. PRUSÁK, E. BAKOŠOVÁ and N. VACULÍKOVÁ, eds. *Slušnosť v práve* [Decency in Law]. 1. vyd. Bratislava: Nadácia Štefana Luby-

this criterion, it is contrary to morality.²⁸ According to the legal opinion of the Supreme Court of the Slovak Republic from August 21st, 1997, Ref. No. 3 Cdo 191/96 *good morals (boni mores) belong to the principles of private law; tend to be used as a criterion for restricting individual rights in their content or often limiting the performance of subjective rights. Although good morals are legal concepts and thus have the standard-establishing function, they are not defined by law. Their content lies in the generally applicable standards of morality for which the general interest of their respect is applied. Assessment of a concrete content of the concept of good morals is always a duty of a judge in every case.*

We are inclined to think that *good morals “do not constitute a normative system, but rather a measure of ethical evaluation of specific situations.”*²⁹ As stated by Bröstl, good morals “are the unwritten social and ethical criteria for the evaluation of certain conduct which – usually in the context of fulfilment of certain rights – refers to the written law (and with the violation of which usually combines the application of sanctions). Finding of acts contrary to morality is the task of law enforcement.”³⁰

The fact that the definition of good morals is extremely difficult, confirm judicial decisions which also deal with the issue of their stability.³¹ Taking into account the fact that the society is changing, evolving, similarly good morals evolve and change over time.³² *To assess whether a le-*

---

ho; Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave; Právnický inštitút Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, 1993, p. 111.

²⁸ Compare with *Resolution of the Constitutional Court of the Slovak Republic Ref. No. IV. ÚS 55/2011-19* [2011-02-24].

²⁹ KNAPP, V. *Teorie práva* [Theory of Law]. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995, pp. 85-140. ISBN 80-7179-028-1; and BRÖSTL, A. *Contra bonos mores*. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, p. 164. ISBN 80-89047-00-9.

³⁰ BRÖSTL, A. *Contra bonos mores*. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, p. 166. ISBN 80-89047-00-9.

³¹ Compare BUBELOVÁ, K. *Ochrana dobrých mravů optikou času* [Protection of Good Morals from the Chronological Point of View]. In: O. HAMULÁK, ed. *Principy a zásady v právu: Teorie a praxe* [Principles and Fundamentals of Law: Theory and Practice]. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, p. 139 and following. ISBN 978-80-87212-59-2.

³² “We can hardly expect that at the abstract level we will manage to define such a concept of “good morals” which could be used in the civil-law practice in solving any particular case. Therefore, in determining their content, we cannot rely on any clear and universally valid definition, respectively conceptual boundaries and it is, on the one hand, because the rules of good morals themselves are subject to certain developmental changes in re-

*gal act is consistent with good morals is always specific because there must be taken into account the particular space, time, and mutual interaction of the contractual parties.*³³ In this context, there arises a question whether the good morals should constitute a permanent, unchangeable entity, i.e. a certain set of standards of the society which in the historical development are typical especially for a certain degree of their permanence and have the character of fundamental standards. Therefore, there arose the initiative whether the content of good morals is more dependent on democracy and humanity of the society rather than on passing of time.³⁴ *In efforts to define the contents of good morals there should be highlighted the general and permanent sense of justice.*³⁵

Good morals can be considered as a measure of evaluation of specific situations whether these situations conform to generally accepted ethical rules in accordance with the general moral principles of a democratic society. On the basis of the above-mentioned, it is concluded that good morals have especially interpretative function and their use is alternative, i.e. good morals are used only if the validity or invalidity of a legal act cannot be justified on the basis of other provisions of the relevant legal sector (i.e. civil law, labour law, etc.).³⁶ Assessment of compliance or

---

sponse to changes in society which determine the level of moral and legal perception of the vast majority of the population and, on the other hand, given that in a particular case the circumstances and the environment are always different. Each interpreting subject (it is typically a court) examining the extent to which certain legally relevant conduct of subjects to the civil-law relations corresponds to, or is contrary to good morals, must carefully and thoroughly take into account both of these aspects." LAZAR, J. „Dobré mravy“ v občianskom práve [“Good Morals” in Civil Law]. In: J. PRUSÁK, E. BAKOŠOVÁ and N. VACU-LÍKOVÁ, eds. *Slušnosť v práve* [Decency in Law]. 1. vyd. Bratislava: Nadácia Štefana Lubyho; Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave; Právnický inštitút Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, 1993, p. 112.

³³ Compare with *Decision of the Constitutional Court of the Czech Republic Ref. No. II. ÚS 249/1997* [1998-02-26].

³⁴ BUBELOVÁ, K. Ochrana dobrých mravů optikou času [Protection of Good Morals from the Chronological Point of View]. In: O. HAMULÁK, ed. *Principy a zásady v právu: Teorie a praxe* [Principles and Fundamentals of Law: Theory and Practice]. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, p. 139. ISBN 978-80-87212-59-2.

³⁵ BUBELOVÁ, K. Ochrana dobrých mravů optikou času [Protection of Good Morals from the Chronological Point of View]. In: O. HAMULÁK, ed. *Principy a zásady v právu: Teorie a praxe* [Principles and Fundamentals of Law: Theory and Practice]. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, p. 145. ISBN 978-80-87212-59-2.

³⁶ SALAČ, J. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, p. 192. ISBN 80-7179-914-9; and *Decision of the Supreme Court of the Czech Republic Ref. No. 30 Cdo 664/2002* [2003-11-27].

non-compliance with good morals belongs exclusively to the duties of courts. When examining a legal act contrary to good morals a judge “should not take into account his autonomous moral attitudes, but the moral attitudes of the society. In practice, this means that the solution to this problem must be corrected by answering the question: “What do others think about such a contract, respectively, what does the majority of the society think about it?”³⁷

Good morals allow the court to mitigate the rigor of the law and give it room for applying the rules of decency.³⁸ Good morals can be applied only if the relevant legal provision permits, respectively requires it.³⁹

In practice, the importance of compliance of a legal act with good morals is getting more and more relevance, it is also true in the field of labour law. Where the legislation fails in protecting the weaker party – the employee, the courts have repeatedly applied the prohibition of non-compliance with good morals to ensure fairness.⁴⁰

The Supreme Court of the Slovak Republic in the grounds of its decision under Ref. No. 5 Cdo 42/2010 expressly stated: “Like any other legal act, the termination [of employment] as a unilateral act is invalid if it does not contain all the elements of a legal act, i.e. it is contrary to law, circumventing the law, or contrary to good morals. [...] Therefore a notice of an employer which is contrary to good morals is also invalid. Non-compliance with morality assumes that the motives of dismissal do not comply with the fundamental principles of law.”

On the basis of the above-mentioned decision it can be concluded that the Supreme Court of the Slovak Republic considers that the Labour Code penalizes the dismissal by invalidity if it is contrary to good morals and it is therefore duty of a court to deal with and examine the reason of dismissal.

---

³⁷ PROCHÁZKA, R. and M. KÁČER. *Teória práva* [Theory of Law]. 1. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2013, p. 107. ISBN 978-80-89603-14-5.

³⁸ See *Decision of the Constitutional Court of the Czech Republic Ref. No. I. ÚS 643/2004* [2005-09-06].

³⁹ Compare BARANCOVÁ, H. and R. SCHRONK. *Pracovné právo* [The Labour Law]. 3. aktualiz. vyd. Bratislava: Sprint, 2006, p. 75. ISBN 80-89085-52-0.

⁴⁰ Compare e.g. *Decision of the Supreme Court of the Slovak Republic Ref. No. 4 Cdo 178/2008* [2010-03-31]; and *Decision of the Supreme Court of the Slovak Republic Ref. No. 5 Cdo 42/2010* [2010-06-09].

In the present decision, the Supreme Court addressed that the court should consider all the facts (i.e. not only to examine whether it was accepted and there really occurred organizational change, or whether the employee is redundant and whether there is a causal link between organizational change and employee's redundancy) that preceded the termination of employment for reasons of redundancy and in evaluating these circumstances it *should also take into account the Article 2 of the Labour Code, enshrining a positive fulfilment of rights and obligations arising from the employment relationship which is consistent with good morals.*

If the adoption of an organizational change was fictitious (i.e. whether the real reason of adopting organizational change was the employee's redundancy or just the means of "getting rid of" an employee), there would not be fulfilled one of the prerequisites of a valid redundancy of the employee which *could have an impact on the validity of the notice in terms of respect of the mentioned legal principle of compliance (non-compliance) of an employment act with good morals by the employer.*

In relation to the provision governing the exercise of rights and obligations in accordance with good morals, the Court held that this provision allows a court to review the case in the sense whether the exercise of a subjective right is in accordance with good morals and, if it is not, that the court should deny legal protection of the exercised right. The application of this provision also allows interference with the exercise of the already existing right arising from civil relations, but it cannot lead to the creation, modification, or termination of rights and obligations. The provision of Section 3 (1) of the Civil Code does not have its own direct standard-setting force – it governs only the method of application and interpretation of other provisions.⁴¹

Conclusion

Good morals can be considered as a corrective institute of labour relations as well as an interpretative tool that can be used in cases which are not provided directly by legal standards.⁴² Since we live in a society that respects democratic principles, human dignity, the attribute of good

---

⁴¹ *Decision of the Supreme Court of the Slovak Republic Ref. No. 3 Cdo 144/2010* [2011-03-30].

⁴² Compare HORECKÝ, J. Kategorie dobrých mravů a její dopad na oblast pracovního práva [Categories of Good Morals and Their Impact on the Labour Law]. In: E. ŽATECKÁ, L. KOVÁČOVÁ, J. HORECKÝ and V. VOMÁČKA, eds. *COFOLA 2011* [CD-ROM]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2011, p. 66. ISBN 978-80-210-5582-7.

morals should be present not only in the actual lawmaking processes, but also in the behaviour and actions of entities within the legal relations (i.e. all members of our society).

However, the practical application in the courts shows the minimum labour disputes requiring legal classification of the concept of “good morals”, more precisely “acts in conflict with good morals”, but this certainly does not reflect their real incidence in social practice where similar cases are fairly common. The reason for such a situation in the courts is not only the difficulty of proving in court proceedings that the legal act was not taken in compliance with good morals. The real reason is often the opinion that within the court proceedings the lawyers refer to good morals especially in cases when they “are unable to apply any different” argument and the institute of good morals is thus considered as “a kind of first aid.”

As mentioned above, we can find cases of termination of employment by the employer especially if the employer wants to “get rid of” an inconvenient or unlikable employee by a fictitious adoption of a decision on the redundancy of the employee and subsequently dismisses from employment such an employee. There are also frequent the so-called vexatious inspections by managers in order to “find out” that the employee has violated labour discipline and subsequently to be able to terminate the employment.

Thus, issues of appliance and relevance of qualification of the acts *contra bonos mores* often remain open and unresolved for jurisprudence and judicial practice (perhaps also with regard to the high pace and turbulence of life in the current postmodern epoch).

References

Act No. 40/1964 Coll. Civil Code, as amended.

Act No. 311/2001 Coll. Labour Code, as amended.

BARANCOVÁ, H. and R. SCHRONK. *Pracovné právo* [The Labour Law]. 3. aktualiz. vyd. Bratislava: Sprint, 2006. 781 p. ISBN 80-89085-52-0.

BARANCOVÁ, H. Zneužitie práva v právnej teórii a praxi v oblasti pracovnoprávných vzťahov [Abuse of Rights in Legal Theory and Practice in the Field of Labour Relations]. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, pp. 215-228. ISBN 80-89047-00-9.

- BIČOVSKÝ, J. and M. HOLUB. *Občanský zákoník: Poznámkové vydání s judikaturou* [The Labour Code: Commented Issue with the Case Law]. 3. dopln. a aktualiz. vyd. Praha: Linde, 1995. 671 p. ISBN 80-85647-59-1.
- BRÖSTL, A. *Contra bonos mores*. In: P. BLAHO, J. LAZAR and J. PRUSÁK, eds. *Zákaz zneužitia práva* [Prohibition of Abuse of Rights]. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2001, pp. 163-172. ISBN 80-89047-00-9.
- BUBELOVÁ, K. *Ochrana dobrých mravů optikou času* [Protection of Good Morals from the Chronological Point of View]. In: O. HAMULÁK, ed. *Principy a zásady v právu: Teorie a praxe* [Principles and Fundamentals of Law: Theory and Practice]. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, pp. 138-145. ISBN 978-80-87212-59-2.
- ČEČOTOVÁ, V. *Dobré mravy v slovenskom súkromnom práve* [Good Morals in the Slovak Civil Law]. 1. vyd. Bratislava: EPOS, 2005. 223 p. ISBN 80-8057-638-6.
- Decision 137/1993 [District Court of Brno]. In: J. SALAČ. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. 301 p. ISBN 80-7179-914-9.
- Decision of the Constitutional Court of the Czech Republic Ref. No. II. ÚS 249/1997* [1998-02-26].
- Decision of the Constitutional Court of the Czech Republic Ref. No. I. ÚS 643/2004* [2005-09-06].
- Decision of the Supreme Court of the Czech Republic Ref. No. 30 Cdo 664/2002* [2003-11-27].
- Decision of the Supreme Court of the Slovak Republic Ref. No. 3 Cdo 144/2010* [2011-03-30].
- Decision of the Supreme Court of the Slovak Republic Ref. No. 4 Cdo 178/2008* [2010-03-31].
- Decision of the Supreme Court of the Slovak Republic Ref. No. 5 Cdo 42/2010* [2010-06-09].
- HORECKÝ, J. *Kategorie dobrých mravů a její dopad na oblast pracovního práva* [Categories of Good Morals and Their Impact on the Labour Law]. In: E. ŽATECKÁ, L. KOVÁČOVÁ, J. HORECKÝ and V. VOMÁČKA,

- eds. *COFOLA 2011* [CD-ROM]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2011, pp. 57-69. ISBN 978-80-210-5582-7.
- KNAPP, V. *Teorie práva* [Theory of Law]. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995. 247 p. ISBN 80-7179-028-1.
- LAZAR, J. „Dobré mravy“ v občianskom práve [“Good Morals” in Civil Law]. In: J. PRUSÁK, E. BAKOŠOVÁ and N. VACULÍKOVÁ, eds. *Slušnosť v práve* [Decency in Law]. 1. vyd. Bratislava: Nadácia Štefana Lubyho; Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave; Právnický inštitút Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, 1993, pp. 110-123.
- LAZAR, J., J. CIRÁK, A. DULAK, K. KIRSTOVÁ and J. ŠVIDROŇ. *Základy občianskeho hmotného práva* [Fundamental Civil Substantive Law]. 2. preprac. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2004. 428 and 557 p. ISBN 80-89047-89-0.
- PROCHÁZKA, R. and M. KÁČER. *Teória práva* [Theory of Law]. 1. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2013. 290 p. ISBN 978-80-89603-14-5.
- PRUSÁK, J. *Slušnosť v práve a morálnosť* [Decency in Law and Morality]. In: J. PRUSÁK, E. BAKOŠOVÁ and N. VACULÍKOVÁ, eds. *Slušnosť v práve* [Decency in Law]. 1. vyd. Bratislava: Nadácia Štefana Lubyho; Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave; Právnický inštitút Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, 1993, pp. 52-64.
- Resolution of the Constitutional Court of the Slovak Republic Ref. No. IV. ÚS 55/2011-19* [2011-02-24].
- SALAČ, J. *Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu* [Conflict with Good Morals and Its Consequences in the Civil Law]. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. 301 p. ISBN 80-7179-914-9.

Doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.

Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic
aolsovska@gmail.com

Doc. JUDr. Miriam Laclavíková, PhD.

Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic
miriam.laclavikova@truni.sk

Vzdělávání úředníků územních samosprávných celků

Education of Local Self-Government Officials

Marie Sciskalová
Soňa Harasimová

Abstract: *The study is focused on training of the local self-government officials. The intention was to highlight the law regulation which sets conditions for further education of officials as well as for contributing to the acquisition of additional knowledge and skills in public administration. The aim of the empirical part was to determine the occupational structure of the new local self-government officials, the length of their practice, and whether experiences learned in previous jobs can be applied in the exercise of the state administration. A partial aim was to evaluate the benefit of the general training course to obtain a certificate of special professional competence of officials which is regulated by the Act No. 312/2002 Coll. of Officials of Municipalities and Amended of the Law.*

Key Words: *Official Authority; Administrative Authority; Control; Municipality; County; Election; Citizen; Decision-Making; Law; Duty; Education; Responsibility; the Czech Republic.*

Abstrakt: *Studie je věnována vzdělávání úředníků územních samosprávných celků. Její záměrem bylo poukázat na právní předpis, který stanovuje podmínky k dalšímu vzdělávání úředníků, jakož i přispění k získání dalších znalostí a dovedností v oblasti veřejné správy. Cílem empirické části bylo zjistit profesní strukturu zájemců o práci úředníků územních samosprávných celků, délku jejich praxe a to, zda poznatky získané v předchozím zaměstnání je možné uplatnit při výkonu státní správy úředníka. Dílčím cílem pak bylo zjistit přínos absolvování školení obecné části k získání osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti úředníků, které upravuje zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.*

Klíčová slova: *Úředník; správní úřad; kontrola; obec; kraj; volby; občan; rozhodování; právo; povinnost; vzdělávání; odpovědnost; Česká republika.*

Úvod

Studie věnuje pozornost vzdělávání úředníků územních samosprávných celků (dále jen „ÚSC“); v tomto ohledu poukáže na postavení ÚSC ve veřejné správě. Cílem studie je představit oblast vzdělávání úředníků ÚSC z teoretického hlediska a uvést výsledky provedeného výzkumu na vybraném vzorku těchto subjektů, realizovaného v průběhu školení k obecné části pro získání osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti.

Sebelepší organizace a metody spojené se správou věcí veřejných nepřinesou úspěch, pokud v institucích vykonávajících veřejnou správu nebudou zaměstnáni ti, kteří absolvují stanovený systém vzdělávání. Je na místě zde připomenout slova M. T. Cicerona: „Úředník si má uvědomovat, že jeho úkolem je představovat obec, chránit její důstojnost a čest, zachovávat zákony, rozhodovat o právu a pamatovat, že toto vše bylo svěřeno jeho svědomí.“

Postavení ÚSC ve veřejné správě

Základní funkcí veřejného sektoru je sloužit občanům ve smyslu uspokojování veřejných potřeb. Veřejná správa je činnost související s poskytováním veřejných služeb ve veřejném zájmu, subjektům ve správním řízení při řešení veřejných záležitostí, a to jak na místní, tak na celostátní úrovni. Veřejné služby jsou poskytovány subjektům vždy ve veřejném zájmu.¹

Jak je známo, veřejnou správu dělíme na státní správu a samosprávu, působnost oprávněných subjektů je v této oblasti vázána právem i ústavními zásadami. Výkon státní správy zajišťuje stát prostřednictvím svých orgánů a územní samosprávy, tj. obce a kraje, které byly pověřené státem k tomuto výkonu. Odpovědnost za zabezpečení některých veřejných statků stát přenáší na jednotlivé stupně územní samosprávy, především tehdy, zabezpečí-li tento výkon územní samospráva hospodárněji.²

Do samostatné působnosti patří činnosti, které jsou v zájmu ÚSC a občanů obce, nepatří-li do působnosti přenesené nebo působnosti, která je svěřena správním úřadům jako výkon státní správy. Při výkonu sa-

¹ OCHRANA, F., J. PAVEL, L. VÍTEK, et al. *Veřejný sektor a veřejné finance: Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, s. 41. ISBN 978-80-247-3228-2.

² PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 45. ISBN 978-80-7357-936-4; a zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů.

mostatně působnosti se ÚSC řídí příslušnými právními předpisy, mj. ústavním zákonem č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 129/2000 Sb. o krajích ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze ve znění pozdějších předpisů.³

Vzdělávání úředníků ÚSC ve veřejné správě

Významnou součástí personálního managementu je péče o kvalifikaci zaměstnanců, podpora jejich vlastní odpovědnosti a vlastní iniciativy, včasné hodnocení výsledků jejich práce, organizování týmové práce a další. Podpora vzdělávání zároveň umožňuje profesní a kariérní postup úředníka ve veřejné správě.⁴ Vzdělávání úředníků ÚSC patří nepochybně ke kvalitě poskytovaných veřejných služeb při výkonu funkce ve veřejné správě. Úředníkům ÚSC z jejich právních jednání, kdy rozhodují o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech fyzických i právnických osob, vyplývají práva, ale i povinnosti.

Úředníci ÚSC mají v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o úřednících ÚSC“) z hlediska své činnosti povinnosti. Takovou povinností pro výkon státní správy je prokázat se úředním dokladem o úspěšném absolvování zvláštní odborné způsobilosti. Termín je zákonem stanoven do 18 měsíců ode dne, kdy úředník zahájil výkon funkce ve veřejné správě. Citovaný zákon též úředníkům ÚSC vymezuje povinnost absolvovat vstupní i průběžné vzdělávání.⁵

Vzdělávání úředníků ÚSC je na této úrovni upraveno, jak je výše uvedeno, zákonem o úřednících ÚSC, proto je těžké posuzovat jeho efektivitu a přímé nebo měřitelné přínosy. Je především považováno za základní a nezbytnou investici do rozvoje lidského kapitálu na úrovni samosprávy.

³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů; a zákon č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze ve znění pozdějších předpisů.

⁴ KADERÁBKOVÁ, J. a J. PEKOVÁ. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 112. ISBN 978-80-7357-910-4.

⁵ Zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Mezi nehmotné přínosy patří změna atmosféry na pracovišti, spokojenost zaměstnanců a zvýšení jejich morálky.⁶

Vzdělávání úředníků ÚSC lze proto hodnotit jako celoživotní proces, který nepochybně patří do veřejné správy jako nedílná součást kvality poskytování veřejných služeb oprávněným subjektům, tj. účastníkům správního řízení. Přínosem k dosažení cíle je etický kodex, který je v dnešní době mnohdy součástí vnitřních norem ÚSC. Konkrétně takový etický kodex zpravidla stanoví, že na vybraná místa by měli být přijímáni jen kvalifikovaní úředníci, kteří budou neustále a průběžně vzděláváni, a od nichž se očekává a vyžaduje loajálnost vůči jejich úřadu, posláním a právnímu řádu, na druhé straně by pak mělo stát náležitě ohodnocení těchto úředníků.⁷

V tomto ohledu je potřeba, aby vzdělávací systém a jeho organizační uspořádání byly součástí právních předpisů. Soustava právních předpisů z oblasti veřejné správy a struktura vzdělávání středního i vysokého školství směřována do odvětví veřejného práva zajistí budoucí zájemce k naplnění důležité zásady veřejné správy, a to, sloužit veřejnosti. Není-li studijní obor ve studijním programu zaměřen na získání mj. praktických znalostí a dovedností rozhodovat ve veřejné správě, je nasnadě, že takovou přípravu nahrazují jiné subjekty. Těmito subjekty jsou vzdělávací instituce.

Zřízení vzdělávacích institucí pro veřejnou správu je jistě správným krokem ke kvalitě poskytování veřejných služeb. K získání odborných dovedností a znalostí slouží různé formy, mezi frekventované řadíme organizování školení, a to v oblasti služeb veřejnosti, zabezpečující získání odborné způsobilosti, rozvoj osobnosti, a zejména profesní vývoj úředníka ÚSC.

Odpovědným správním úřadem pro oblast vzdělávání úředníků ÚSC je Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen „MV ČR“). Státní příspěvkovou organizací zřízenou MV ČR je Institut pro veřejnou správu Praha (dále jen „IVS“); mezi jeho činnosti patří mj. vzdělávání úředníků ÚSC, kteří byli na základě výběrového řízení zařazeni k výkonu státní správy v přenesené působnosti, kterou vykonávají ÚSC. Uvedená státní příspěvková organizace zajišťuje mj. školení vybraných agend veřejné správy

⁶ VODÁK, J. a A. KUCHARČÍKOVÁ. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 183. ISBN 978-80-247-3651-8.

⁷ HORNÍK, J. a H. ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: Pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 30. ISBN 978-80-7478-531-3.

pro zaměstnance správních úřadů, s právem vydat o úspěšném absolvování školení „Osvědčení“.

Získání Osvědčení o odborné způsobilosti v příslušném oboru (dále jen „Osvědčení“) předchází vzdělávací program. Zákon o úřednících ÚSC stanovuje úředníkovi povinnost absolvovat:⁸

- vstupní vzdělání,
- průběžné vzdělání a
- vzdělání o zvláštní odborné způsobilosti.

Ustanovení § 21 zákona o úřednících ÚSC určuje, že správní činnosti, které jsou stanovené prováděcím právním předpisem, zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost. Zvláštní odborná způsobilost je v IVS ověřována zkouškou a úředník ji prokazuje získaným osvědčením.

Úředník ÚSC je povinen mj. prokázat zvláštní odbornou způsobilost k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru k ÚSC nebo ode dne, kdy začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

Zvláštní odborná způsobilost zahrnuje souhrn znalostí a dovedností nezbytných pro výkon činností stanovených prováděcím právním předpisem; má dvě části:

- obecná část,
- zvláštní část.

Obecná část zahrnuje znalost základů veřejné správy, zvláště obecných principů organizace a činnosti veřejné správy, znalost zákona o obcích, zákona o krajích, zákona o hlavním městě Praze a zákona o správním řízení, jakož i schopnost aplikace těchto znalostí v praxi při rozhodování o právech a povinnostech účastníků správního řízení.

Zvláštní část zahrnuje znalosti nezbytné k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem, zvláště znalost působnosti orgánů územní samosprávy a územních správních úřadů vztahující se k těmto činnostem, a schopnost jejich aplikace.

---

⁸ Zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Cílem povinného školení realizovaného IVS a zaměřeného na zvláštní odbornou způsobilost je přispět u „nových“ zaměstnanců ÚSC k získávání dalších nezbytných znalostí a dovedností, tak, aby byli schopni rozhodovat na vybraném úseku odborné činnosti o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech účastníků správního řízení.

Ke zjištění, zda školení přispívá k porozumění postavení úředníka ÚSC v systému veřejné správy, jeho objektivnímu přístupu k rozhodování, odpovědnosti za jednání, osvojení si postupu, výkladu a aplikace dotčených právních předpisů, slouží přednášky uskutečněné IVS.

Autorky studie realizovaly ke zjištění hodnocení vybraného školení úředníků ÚSC k obecné části veřejné správy empirické šetření školení uskutečněného IVS. Primárního šetření bylo realizováno v dubnu 2015, zúčastnilo se ho 102 úředníků ÚSC z celé České republiky (v postavení úřední osoba, oprávněná úřední osoba, vedoucí úředník, představený). Účastníci školení odpovídali na 8 otázek položených v dotazníku.

Výsledky empirického šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 88 žen a jen 14 mužů. Významná část účastníků byla ve věkovém průměru 25 – 34 let, a to 45 osob, a ve věkovém průměru 35 – 44 let bylo 30 osob. Vzdělanostní struktura respondentů byla následující:

- ✚ 30 úředníků ÚSC mělo středoškolské vzdělání,
- ✚ 4 úředníci ÚSC dosáhli vyšší odborné vzdělání,
- ✚ 31 úředníků mělo titul VŠ bakalář,
- ✚ 37 úředníků dosáhlo druhého stupně vysokoškolského vzdělání (například titul Mgr., Ing.).

První dvojice otázek se týkala spolupráce volených členů zastupitelstva ÚSC a úředníků ÚSC. Celkem 63 % respondentů uvedlo, že tato spolupráce je velmi dobrá nebo dobrá, 14 % respondentů vyhodnotilo tuto situaci jako špatnou a 6 % uvedlo odpověď jako velmi špatnou. Dotazník byl anonymní, respondenti měli k dispozici čtyři možnosti – dvě pozitivní a dvě negativní. Proto je poněkud překvapujících 19 % odpovědí „nevím“. Zřejmě v tomto případě bylo porušeno „klima důvěry“ na pracovišti, které cituje Armstrong⁹ takto: „*Účastníci organizace sdílejí určité cíle, navzá-*

---

⁹ ARMSTRONG, M. *Řízení lidských zdrojů: Nejnovější trendy a postupy*. 10. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 198. ISBN 978-80-247-1407-3.

jem si předávají informace o smyslu dlouhodobých povinností, navzájem si nabízejí podporu, aniž by přemýšleli, co je to bude stát...“

U otázky č. 2 bylo cílem zjistit, zda má úředník zpětnou vazbu o tom, jak pracuje pro zvolené členy zastupitelstva ÚSC. Většina z těchto úředníků zpracovává podklady pro jednání zastupitelstva ÚSC nebo připravuje agendu pro další rozhodovací procesy na manažerské úrovni. I když pracuje zaměstnanec na pozici úředníka, měl by být informován o tom, v jaké kvalitě odvádí práci pro svého zaměstnavatele, tedy obec nebo kraj.

Tabulka 1 Vyhodnocení zpětné vazby mezi úředníky a členy zastupitelstva ÚSC

Vyhodnocení zpětné vazby mezi úředníky a členy zastupitelstva ÚSC			
Zpětná vazba \ Pohlaví	Muži	Ženy	Celkem
Pravidelně	6	28	34
Zápis z jednání	3	32	35
Nepravidelně	3	12	15
Nedostává	2	16	18
Celkem	14	88	102

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení.

Přes dvě třetiny zaměstnanců je pravidelně informováno osobně nebo formou zápisu z jednání konaného jednání členů zastupitelstva ÚSC. Jedna třetina ovšem o své práci dostává informace nepravidelně, nebo je nedostává vůbec (Tabulka 1). Zde se otevírá velký prostor pro zlepšení práce manažerů a důslednější uplatňování základních principů práce s lidskými zdroji. Komunikace na pracovišti není jen rozdávání úkolů v kanceláři nebo monolog nadřízeného.¹⁰ Na druhou stranu, komunikace také není nesdělování důležitých informací svým podřízeným.

Druhá skupina otázek se týkala získané odborné praxe účastníků školení. V Tabulce 2 je uvedena základní profesní struktura respondentů.

Významná část respondentů má praktické zkušenosti při výkonu státní správy ze sociální oblasti (44 %), dále z oblasti ekonomické, následuje oblast řešení přestupků (10 %) a výkon státní správy na živnostenských odborech (9 %). Do kategorie „ostatní“ patří úředníci z odborů životního prostředí, bytového hospodářství, stavebních úřadů a informačních technologií.

¹⁰ HALÍK, J. *Vedení a řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, s. 93. ISBN 978-80-247-2475-1.

Tabulka 2 Profesní struktura respondentů

Profesní struktura respondentů			
Specializace \ Pohlaví	Muži	Ženy	Celkem
Sociální oblast	5	39	44
Ekonomie	1	26	27
Živnostenský odbor	1	8	9
Právo	1	1	2
Přestupky	2	8	10
Ostatní	4	6	10
Celkem	14	88	102

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení.

Následující otázka se týkala délky praxe v oboru. Praktické znalosti v délce od 1 do 3 let mělo 50 % respondentů, od 4 do 7 let 16 % respondentů. Třetí nejpočetnější skupinou byli respondenti s praxí 16 let a více (16 % respondentů), a dále pak skupina s praxí do 1 roku (11 % respondentů).

Na otázku, zda respondenti uplatní praktické a teoretické znalosti získané v předchozím zaměstnání, odpověděli poměrně jednoznačně: 53 % odpovědělo, že ano, a 38 % občas. Pouze 11 respondentů uvedlo, že znalosti v praxi nevyužívá.

V souhrnu lze uvést, že pro ÚSC je významným přínosem, pokud se o místo úředníka uchází profesně vybavený jedinec, který si je vědom svých schopností a dovedností a který dovede dříve získané poznatky uplatnit v nové praxi při výkonu státní správy.

Jak už bylo výše uvedeno, citovaný zákon ukládá úředníkům ÚSC nejen úspěšně vykonat zkoušku, která prověří povinnou odbornou způsobilost v příslušném oboru, ale také se účastnit v každém z následujících let pracovního poměru dalších 18 hodin povinného vzdělávání z oblasti vybraných činností veřejné správy.

Jedním z možných způsobů jak získat další znalosti z oblasti činnosti veřejné správy je například realizace odborného semináře. Odborný seminář by reflektoval potřeby zadavatele (ÚSC), tj. přednášky a praktické činnosti. Zde by si v rámci diskuse mohli úředníci vyměnit své zkušenosti a praktické poznatky z oblasti výkonu státní správy, ve které pracují. Tato forma dalšího vzdělávání není v praxi příliš častá a rozšířená, proto by

la možnost povinného vzdělávání zařazena do dotazníku. Pro odborný seminář se vyslovilo 82 % respondentů, proti 5 % a 15 respondentů uvedlo možnost „nevím“.

Existují ovšem také jiné možnosti jak se dále vzdělávat, a tím zvyšovat svou kvalifikaci při výkonu státní správy. Otázka č. 4 byla zaměřena na to, zda úředníci uvažují o dalším vysokoškolském vzdělání ve specializovaném oboru. Zde byly odpovědi méně jednoznačné; jedna třetina respondentů odpověděla, že neví, další třetina uvedla, že nebude studovat, a 31 % respondentů odpovědělo, že ano. Z těchto zájemců o další studium je více než polovina respondentů, kteří mají titul Bc., a jejich zájmem je absolvovat druhý stupeň vysokoškolského vzdělání a získat například titul Mgr. nebo Ing.

Poslední otázky byly zaměřené na celkový výstup ze semináře. Celkem 96 % účastníků uvedlo, že množství a úroveň poskytovaných informací na semináři je velmi dobrá nebo dobrá. Je to důležitá zpětná vazba pro organizátory semináře. Napovídá to, že rozsah a náplň školení splnili požadavky, a že respondenti (dle vlastního hodnocení) budou schopni obstat při zkoušce odborné způsobilosti z obecné části.

Tabulka 3 Výstup ze školení k obecné části

Výstup ze školení k obecné části			
Výstup ze školení \ Pohlaví	Muži	Ženy	Celkem
Přínos	5	22	27
Něco využiji	4	48	52
Formalita, potřebuji „Osvědčení“	5	17	22
Nevím	0	1	1
Celkem	14	88	102

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení.

Z výše uvedených údajů vyplývá, že 22 respondentů považuje školení za formalitu – především potřebují pro působení ve veřejné správě získat „Osvědčení“ o jeho absolvování. Na druhou stranu, téměř 80 % účastníků – respondentů vidí ve školení přínos a nové poznatky využitelné ve své práci (Tabulka 3). Toto zjištění je jistě přínosné nejen pro IVS, ale i pro pověřené školitele v tom, že jejich práce má smysl a je potřebná pro cílovou skupinu.

Závěr

Úředníci ÚSC při vystupování v právních vztazích, které v každodenním úředním styku s účastníky správního řízení realizují, musejí být vybaveni v oblasti správy věcí veřejných určitými odbornými dovednostmi a znalostmi. To vyžaduje cílenou právní úpravu na vzdělávací systém a jeho organizační uspořádání. V tomto ohledu je zvyšování úrovně, odborné kvalifikace, vzdělávání úředníků ve veřejné správě cílem pro zajištění kvalitních služeb veřejnosti.

Výstupem z empirického šetření je vzdělanostní a profesní struktura „nových“ úředníků, a dále poznatek, že praktické zkušenosti, které tito získali v předchozím zaměstnání, uplatňují v nové pracovní pozici při výkonu státní správy. Je nepochybné, že nově zaměstnaní úředníci ÚSC budou přínosem pro výkon státní správy, kterou obce a kraje vykonávají v přenesené působnosti.

Co se týče samotného vzdělávacího procesu a výstupu ze školení realizovaných pro úředníky ÚSC, je nutné uvést, že pro některé účastníky sledovaného školení k obecné části je to jen formální záležitost, s cílem získat potřebné Osvědčení o odborné způsobilosti v příslušném oboru a možnost být úředníkem ÚSC. Pro významnou většinu respondentů je však absolvování tohoto školení přínosem – získané znalosti budou schopni upotřebit nejen u zkoušky, ale především ve svém dalším působení v oblasti veřejné správy.

Seznam bibliografických odkazů

- ARMSTRONG, M. *Řízení lidských zdrojů: Nejnovější trendy a postupy*. 10. vyd. Praha: Grada, 2007. 789 s. ISBN 978-80-247-1407-3.
- HALÍK, J. *Vedení a řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 128 s. ISBN 978-80-247-2475-1.
- HORNÍK, J. a H. ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: Pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 179 s. ISBN 978-80-7478-531-3.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. a J. PEKOVÁ. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- OCHRANA, F., J. PAVEL, L. VÍTEK, et al. *Veřejný sektor a veřejné finance: Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*.
1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.

VODÁK, J. a A. KUCHARČÍKOVÁ. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada, 2011. 237 s. ISBN 978-80-247-3651-8.

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

Fakulta veřejných politik
Slezská univerzita v Opavě
Hradecká 17
746 01 Opava
Česká republika
sciskalova@fvp.slu.cz

Ing. Soňa Harasimová

Fakulta veřejných politik
Slezská univerzita v Opavě
Hradecká 17
746 01 Opava
Česká republika
sona.harasimova@fvp.slu.cz

Transposition of Requirements of the Right to Assemble in the Legislation of Administrative Law in the Slovak Republic¹

Michal Maslen

Abstract: *Author of the study analyzes the transposition of requirements of the right to assemble in the legislation of administrative law in the Slovak Republic. He considers within his analysis the conditions set by the Convention for Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, by the Charter of Fundamental Rights and Freedoms, and by the Constitution of the Slovak Republic. In following paper he mostly builds on the arguments and on the doctrine presented by the European Court of Human Rights, Supreme Administrative Court of the Czech Republic, and the Constitutional Court of the Slovak Republic.*

Key Words: *Administrative Law; Assembly; Freedom; Right to Assemble; Transposition of Requirements; Municipality; Prohibition; Case Law; the Slovak Republic.*

Introductory remarks

The current jurisprudence and the case law of administrative justice in the Slovak Republic emphasize the importance of the right to assemble. The legal framework of this right in the Slovak Republic can be found in the Article 28 of the Constitution of the Slovak Republic and in the Article 19 of the Charter of Fundamental Rights and Basic Freedoms. The Slovak Republic is also a member of the Council of Europe. Therefore, it also has to transpose the obligations arising from the Article 11 of the Convention on Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. The Act No. 84/1990 Coll. on the Right to Assemble (hereinafter as “the Act No. 84/1990 Coll.”) transposes the requirements expressed in the acts of the constitutional and international laws mentioned above. The

---

¹ The presented scientific study was carried out within the Project of the Slovak Research and Development Agency: “Public Administration and Protection of Fundamental Rights and Freedoms in Legal Theory and Practice”, in the Slovak original “Verejná správa a ochrana základných práv a slobôd v právnej teórii a praxi”, project No. APVV-0024-12, responsible researcher prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.

case law therefore stresses the need for the interpretation of this act in the light of the provisions of the above-mentioned documents. In general, the right to assemble does not require an authorization. Its performance is not conditional upon any prior permission issued by administrative authority. The holder of the right is therefore only obligated to notify the authority of the upcoming enjoyment of this right. It is a right that everyone has and which may be restricted only in exceptional cases. The content of the above-mentioned provisions is a fundamental rule of interpretation for the application of the provisions governing restrictions on the right of assembly under the Act No. 84/1990 Coll. The modern democracy represents the rule of the majority, with respect for minority rights. It must be prepared to the confrontation with minority views. The right to assemble also serves this presentation of opinions and ideas. Any restrictions on the right of assembly must be assessed with the utmost care and they must not effectively lead to a gradual fragmentation of the institute of assembly and the gradual displacement of uncomfortable minority views or opinions of public space and public debate. Such a caution is according to the case law always a good idea, not only in taking legal matter, but also in every situation in which public authorities examine the application of the legislation on the right to assemble.²

Under the Article 28 of the Constitution of the Slovak Republic *“The right to peaceful assemble is guaranteed. Conditions for exercising this right shall be laid down by law in the event of assemblies in public places, if such a measure is necessary in a democratic society to protect the rights and freedoms of others, public order, health and morals, property, or the security of the state. An assembly may not be made conditional on the issuance of an authorization by a state administration body.”* This provision of the Constitution of the Slovak Republic transposed the content of the Article 19 of the Charter of Fundamental Rights and Basic Freedoms under which *“The right of peaceful assembly is guaranteed. This right may be limited by law in the case of assemblies held in public places, if it concerns measures necessary in a democratic society for the protection of the rights and freedoms of others, public order, health, morals, property, or the security of the state. However, an assembly shall not be made to depend on the grant of permission by a public administrative authority.”* As for the membership of the Slovak Republic in the Council of Europe, the content of obligation connected with the right to assemble is expressed in the Ar-

---

² See *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 8 As 7/2008 [2009-08-31]*.

article 11 of the Convention on Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (hereinafter as “The Convention”) under which *“Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association with others, including the right to form and to join trade unions for the protection of his interests. No restrictions shall be placed on the exercise of these rights other than such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others. This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces, of the police, or of the administration of the State.”*. However, the performance of the right to assemble is also ruled by the Article 21 of the International Covenant on Civil and Political Rights under which *“The right of peaceful assembly shall be recognized. No restrictions may be placed on the exercise of this right other than those imposed in conformity with the law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order (ordre public), the protection of public health or morals, or the protection of the rights and freedoms of others.”*. Last but not least, the aforementioned right also reflects the Article 12 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union pursuant to which *“Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association at all levels, in particular in political, trade union, and civic matters, which implies the right of everyone to form and to join trade unions for the protection of his or her interests. Political parties at Union level contribute to expressing the political will of the citizens of the Union.”*.

The case law of the European Court of Human Rights

The major impact in shaping the content of the right to assemble had in particular the case law of the European Court of Human Rights which studied the mentioned right primarily in terms of the application of the principle of proportionality and adequacy of public interventions to this right. Therefore, the European Court of Human Rights on several occasions considered the use of the proportionality test in cases related to the right to assemble peacefully. The right of peaceful assembly is a fundamental right in a democratic society as well as the freedom of expression is one of the cornerstones of such a society. The Convention and Strasbourg jurisprudence guarantee the right of peaceful assembly to everyone who intends to convene or to participate in a peaceful assembly or in

a peaceful demonstration.³ The radical measures to suppress freedom of assembly and freedom of expression – because the national authorities do not like some of the expressions – prove under the case law the disservice to democracy and often threaten it. However, this does not apply in cases of incitement to violence and hatred, rejection of democratic principles, including equality of all people with dignity. The case law interprets the right to assemble in the light of Article 10 of the Convention.⁴ On the one hand, the European Court of Human Rights underlines its autonomous status and the jurisdiction absence to interfere with the content of the laws of Member States of the Council of Europe, but, on the other hand, it stresses that freedom of expression constitutes one of the most important bases of a democratic society and one of the conditions of its development and the development of each individual. The restriction of these rights may therefore lie in the cases provided for in the Article 10 (2) of the Convention.⁵ The freedom of assembly guarantees the events that may concern or cause offense to people who do not agree with the ideas, respectively requirements presented at the meeting. However, this does not necessarily constitute a reason for restricting the right of assembly.⁶ Strasbourg jurisprudence does not exclude that the program of a particular organization may hide aims and intentions different from those publicly proclaimed. The case law therefore stresses the need for verification of these facts with the help of the program or ideology of the organization with its actions.⁷ The factor of assessing

---

³ See *Case of Ezelin v. France* [1991-04-26]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1991, Application No. 11800/85.

⁴ Under the Article 10 of the *Convention on Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms* “Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This article shall not prevent States from requiring the licensing of broadcasting, television, or cinema enterprises. The exercise of these freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions, or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity, or public safety for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.”

⁵ See *Case of Handyside v. the United Kingdom* [1976-12-07]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1976, Application No. 5493/72.

⁶ See *Case of Plattform “Ärzte für das Leben” v. Austria* [1988-06-21]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1988, Application No. 10126/82.

⁷ See *Case of United Communist Party of Turkey and Others v. Turkey* [1998-01-30]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1998, Application No. 19392/92.

whether a program of the organization or the convener of the assembly have the characteristics prohibited by the legislation lies in the fact whether the person convening the meeting and the participants made a call for violence, rebellion, rejection of democratic values, the denial of basic human rights and freedoms, and the like.⁸ In cases where the assembly causes a situation inciting violence, hatred, and denial of democratic values protected by the rule of law, public authorities enjoy a greater degree of discretion. This is confirmed by the European Court of Human Rights in its case law.⁹ Strasbourg jurisprudence presents the view that proper application of Article 11 of the Convention contradicts the radical measures of a preventive nature. The use of measures causing interference with the right of assembly must therefore be at least supported by various clues pointing in particular to the fact that the organized meeting could contravene, respectively, the participants could abuse the meeting on activities that legislation prohibits. This fact points on those clues which justify the restriction of the right to assemble in a democratic society and rule of law. Therefore, the persons carrying out these activities and thus mainly promoting the ideas of discrimination based on racial, ethnic, or other reasons cannot successfully claim protection under Article 11 of the Convention as such protection would interfere with the content of the Article 17 of the Convention, under which *“Nothing in this Convention may be interpreted as implying for any State, group, or person any right to engage in any activity or to perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein or at their limitation to a greater extent than is provided for in the Convention.”*¹⁰

The nature of the right to assemble and the admissibility of interferences to this right

The Constitutional Court of the Slovak Republic also argues with proportionality of the interference with the right to assemble. Therefore, the case law of this Court is based on the fact of the admissibility of interference with this right, but then it also examines its appropriateness. It is recognized that the right to assemble under Article 28 of the Constitution

⁸ See *Case of Freedom and Democracy Party (ÖZDEP) v. Turkey* [1999-12-08]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1999, Application No. 23885/94.

⁹ See *Case of Incal v. Turkey* [1998-06-09]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1998, Application No. 22678/93.

¹⁰ See *Case of Glimmerveen and Hagenbeek v. the Netherlands* [1979-10-11]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1979, Application No. 8348/78 and No. 8406/78.

of the Slovak Republic, respectively, according to Article 11 of the Convention is not an absolute right. The case law allows restrictions in a constitutionally consistent manner. It is possible to justify the interference or restriction of the fundamental right of peaceful assembly only if the restriction was prescribed by law, if it corresponds to certain legitimate aim, and if it is necessary in a democratic society to achieve the objective pursued. That means such a restriction is justified by the existence of a pressing social need and adequate (fair) balance between the means used and the aim sought (i.e. restriction is in accordance with the principle of proportionality). Freedom of assembly and the right to express opinions through it is one of the primary values of a democratic society. From the Constitution of the Slovak Republic results (as a further aspect of the definition of this basic right) the prohibition to condition the assembly of an “authorization” issued by a public authority.¹¹ Admissibility of interference with the right to assemble depends on the purpose of the meeting and by assessing whether the assembly calls or heads to direct or indirect threat to the relatively specifically defined rights (such as personal rights, political rights, or other rights) of relatively specifically defined individuals or social groups. The legislature therefore allowed the public authorities to intervene in this right, if the enforced assembly purpose leads to such an anticipated effect. When considering the admissibility of interference with this right, the case law is based on the principle of rational legislator under which the legislation is based on the expected standard status. This is in the optics of public interventions in the right of assembly the compliance of proclaimed purpose of notified meeting with its real purpose. In other words, when adopting the legislation on the right to assemble the legislature does not lead the public authorities within the process of assessing the interventions to the right of assembly to assume that the reported and actual purposes of meeting do not match. However, the case law in its points of view goes even further. The impact of the principle of rational legislator is reflected in the fact that if the notification and the actual purpose of the assembly do not match, the legislation does not direct the public authorities automatically to the result that the actual purpose of the assembly bases reason for its ban or that it leads to the violation of other constitutionally guaranteed rights. If the person convening the assembly in its notification pretends a certain reason or purpose of the assembly, this fact does not automatically mean

---

¹¹ See *Finding of the Constitutional Court of the Slovak Republic Ref. No. I. ÚS 193/03* [2004-03-30].

that the real reason of the meeting is contravening the requirements of the legislation. Therefore, the simulation of the real purpose of the assembly by its notification does not automatically base a reason for a decision on its prohibition issued by public authorities.¹²

Substantive reasons for the dissolution of the assembly

Under the Article 10 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. *“The municipality to which the assembly was announced, prohibits it if notified purpose of the assembly is facing a challenge [...] a) denial or restriction of personal, political, or other rights of citizens because of their nationality, gender, race, origin, political or other opinion, religion and social status, or challenge to incitement to hatred and intolerance for these reasons; [...] b) of committing violence or gross indecency; [...] c) to violate otherwise the Constitution, constitutional acts, laws, and international treaties to which the Slovak Republic is bound and which take precedence over the laws of the Slovak Republic.”* Under the Article 12 (5) of the Act No. 84/1990 Coll. *“The assembly which has been notified and is not prohibited, may be dissolved by the manner set out in paragraph 1, if it significantly deviated from the announced purpose in such a manner that during the assembly circumstances that would justify its ban pursuant to Article 10 (1) occurred.”* In relation to the contents of this provision of the Act No. 84/1990 Coll. asks the case law the question under what conditions disposes the public authority the reason for the ban or dissolution of the assembly? In order to answer that question, the case law focused on the concept of *“challenge”*. This concept is interpreted as an expression that encourages certain behaviours. In the case of these provisions of the Act No. 84/1990 Coll. the given expression must encourage to the denial or restriction of the rights of persons on the basis of differentiation according to their personal characteristics. The slogan calling itself does not have to necessarily bear characteristics of such challenges. The administrative justice therefore examines the acts or conducts of the assembly as a whole. It does not consider the act of convening a slogan for legally significant if its content does not encourage anyone to the factual action. However, it assesses differently the situation if such conduct is supported by related expressions consisting, for example, of wearing criminally punishable symbols on clothing of the participants gathered. Therefore, convening a slogan can meet the criteria of conduct prohibited by the Act No. 84/1990 Coll. if it is followed

---

¹² See *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 8 As 7/2008 [2009-08-31]*.

by behaviour and expressions of the participants gathered on their clothing in the form of symbols supporting and promoting groups suppressing fundamental rights and freedoms.¹³ Therefore, the case law considers the mentioned conduct as a ground for dissolution of the assembly. To assess the situation whether the municipality may prohibit the meeting pursuant to § 10 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. is important, whether the meeting organizer represents an ideology or whether he is a member of a group that proclaims ideas and takes the attitude apparent irreconcilable with preservation of the rights and freedoms of all people, particularly of the right to existence and equal status of ethnic and racial minorities guaranteed by the Constitution of the Slovak Republic, respectively, by the Charter of Fundamental Rights and Freedoms.¹⁴ For example, the decisive factor is the fact that the organizer of the meeting is an entity that represents a movement aimed at suppressing human rights and freedoms and preaching ethnic and racial hatred against different groups of people. The case law is able to form an opinion about these conclusions independently without the expertise. Criteria as *“memory, tolerance, and the ability to recognize the essence of life, characterized by plurality, abundance, and diversity”* are sufficient for forming an opinion about the case.

---

¹³ Under the Article 421 of the Act No. 300/2005 Coll. Criminal Code, as amended *“(1) Any person who supports or makes propaganda for a group of persons or movement which, using violence, the threat of violence or the threat of other serious harm, demonstrably aims at suppressing citizens’ fundamental rights and freedoms shall be liable to a term of imprisonment of one to five years. [...] (2) The offender shall be liable to a term of imprisonment of four to eight years if he commits the offence referred to in paragraph 1 [...] a) in public, [...] b) in the capacity of a member of an extremist group, [...] c) acting in a more serious manner, or [...] d) under a crisis situation.”*. Under the Article 422 of the Act No. 300/2005 Coll. Criminal Code, as amended *“(1) Any person who publicly demonstrates, in particular by using flags, badges, uniforms, or slogans his fellow feelings towards a group of persons or movements which, using violence, the threat of violence or the threat of other serious harm, demonstrably aim at suppressing citizens’ fundamental rights and freedoms shall be liable to a term of imprisonment of between six months and three years. [...] (2) The same sentence as referred to in paragraph 1 shall be imposed on any person who, in the commission of the offence referred to in paragraph 1, uses altered flags, badges, uniforms, or slogans carrying the appearance of being genuine.”*.

¹⁴ Under the Article 3 of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms *“(1) Everyone is guaranteed the enjoyment of her fundamental rights and basic freedoms without regard to gender, race, color of skin, language, faith and religion, political or other conviction, national or social origin, membership in a national or ethnic minority, property, birth, or other status. [...] (2) Everybody has the right freely to choose his nationality. It is prohibited to influence this choice in any way, just as is any form of pressure aimed at suppressing a person’s national identity. [...] (3) Nobody may be caused detriment to her rights merely for asserting her fundamental rights and basic freedoms.”*.

The use of measure to dissolve the assembly under the Act No. 84/1990 Coll. and under the case law is under no circumstances a sanction, but the act which is similar in nature to immediate intervention. The case law argues with this similarity, especially when the meeting creates the space for criminal activities in such an extent that excludes taking an action against any individual offenders and criminals and that excludes real possibility to perform police intervention, because of the large number of members of the assembly and because of the other duties that the policemen may have when overseeing the conduct of such meeting in accordance with the Act No. 171/1993 Coll.¹⁵

Formal reasons for the dissolution of the assembly

The case law derives the formal grounds for dissolution of the assembly from the wording of Article 12 (1) of Act No. 84/1990 Coll., under which *"If the assembly takes place, although it was forbidden, deputy of the municipality asks the person convening the assembly to end it promptly. If the person convening the assembly makes no effective measures to dissolve the participants peacefully, the deputy shall notify the participants that the assembly is dissolved and asks them to scatter peacefully. The notification shall state the grounds for dissolution and warning on the consequences of failure to comply with this call and it should be done in a way understandable to the participants and in a way that the participants of the assembly could familiarize themselves with it."*

According to the case law this legal wording prohibits the deputy to dissolve the assembly without a prior call for a peaceful end of the assembly. The deputy must therefore wait whether the person convening the assembly takes the necessary steps to ensure that the participants scatter peacefully and finishes the assembly. The case law therefore sees several possibilities of the termination of the assembly. Firstly, the assembly can be completed under the direction of person convening it. Secondly, it can lead to the dissolution of the assembly on the call of the deputy and a police officer can also intervene who can under the Act No. 84/1990 Coll. proceed to dissolve the assembly in the absence of the deputy of the municipality.¹⁶ Therefore, the municipality deputy or the

---

¹⁵ Compare *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 5 As 25/2009* [2010-02-25].

¹⁶ Under the Article 12 (2) of the Act No. 84/1990 Coll. on the Right to Assemble, as amended *"In the absence of a representative of the municipality, the assembly referred to in paragraph 1 may also be dissolved in way mentioned there by the police officers on duty."*

member of the Police Force of the Slovak Republic cannot avoid the obligation of the initial call for peaceful end to the assembly and dissolve it automatically. The notice on the dissolution of the assembly without a prior call for the peaceful termination creates the breach of the conditions under the Act No. 84/1990 Coll. The case law does not consider the previous communication of the municipality with the person convening the assembly to be relevant call previous to the dissolution of the assembly. Such a communication does not meet the criteria established by the Article 12 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. Furthermore, if the municipality or the member of the Police Force of the Slovak Republic follow the procedure according to the Article 12 (1) of the Act No. 84/1990 Coll., the content of their responsibilities is to wait and to give the person convening the assembly a reasonable time to adopt measures to end the meeting. The power to dissolve the assembly may the municipality or the member of the Police Force of the Slovak Republic use subsequently in the event that the person convening the assembly does not take any steps towards a peaceful termination of the assembly. On the other hand, the case law assesses the particularity of the case that is the intensity of the breach of the obligation imposed to the municipality, respectively, to the members of the Police Force of the Slovak Republic under the Act No. 84/1990 Coll. and the severity of actions of person convening the assembly and the participants under the Article 10 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. Therefore, the failure to follow the procedure under the Article 12 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. may not reach such intensity that would establish the reason to annul the decision on the dissolution of the assembly before the court.¹⁷

Adequacy of interferences to the right of assembly

Besides the conditions contained in Article 10 and Article 12 of the Act No. 84/1990 Coll., on the dissolution of the assembly the Article 19 of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms and the Article 11 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms require also other criteria for the interference to the right of assembly. In particular, the measures used must be foreseen by law. The first requirement for intervention is a situation defined by the Article 10 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. The purpose of the second condition is that the interference to the right of assembly shall follow at least one of

---

¹⁷ Compare *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 5 As 25/2009* [2010-02-25].

the objectives laid down by law. In order to achieve it, the public authority may restrict the right of assembly.

Such an objective is undoubtedly under the case law the protection of the rights and freedoms of other people, especially ethnic, religious, or sexual minorities. The legislation ensures through this method the implementation of equality in the constitutional sense, the right not to be discriminated, but also the right not to be subject to hate speech, hate expressions, and hate behaviour. Case law is based on the fact that hate expressions attack human dignity. The conflict between the right to assemble, respectively, the right to express opinions freely in the assembly and the right in which interest of the public authority may limit the performance of the freedom to assemble solves the case law through the search for balance. Therefore, the case law in such cases to resolve the dispute between two constitutional rights applies the proportionality test and evaluates the necessity of interference of public authority to the rights of assembly and freedom of expression.¹⁸

Limitation of traffic in the municipality of the assembly

The Article 10 (3) of the Act No. 84/1990 Coll. establishes the cases of restrictions to the right to assemble, according to which *“The municipality may prohibit the assembly if it shall be organized in the place where it could limit the necessary traffic and supply and such limitation would be contrary to the interests of the population, if the assembly could be possibly organized without undue difficulty elsewhere and if it would not defeat the announced purpose of the assembly.”* The municipality may therefore justify a ban on the assembly by the restriction of the traffic contrary to the interests of the population. However, to support these claims the municipality must under the case law present the relevant evidence. For example, the restrictions on the right to assemble may not the public authority justify by insufficient capacity of the pavement surfaces.

In accordance with the case law of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic this obstacle is not so severe that it could lead to the decision suppressing the right of assembly. In fact, the person convening the assembly may organize the transition of the assembly through the crossings with the cooperation of the police department. Therefore, according to the case law the municipality does not necessarily need to

---

¹⁸ Compare *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 5 As 25/2009* [2010-02-25].

switch off the traffic lights. The case law compares such a case with similar situations that occur, for example with high traffic or with mass arrivals and departures of onlookers from and to stadiums. From the perspective of the case law these situations do not require the adoption of emergency measures. Therefore, the municipality must prove the allegation of a serious impact of the assembly on the traffic.¹⁹

The municipality must justify the conclusion on the serious limitations of transport, for example with the help of different opinions. The general conclusion of the municipality may be that the assembly line runs along the busy roads of the city, respectively, the municipality is not sufficient for a decision banning the announced meeting. Under the case law the municipality has to consider a number of factors, in particular the expected number of participants of the assembly. But important is also the fact whether the assembly will be held on the workday or during the weekend. The frequency of traffic in the municipality, respectively, in the city depends on such fact. In addition, the municipality must also take such facts into account when deciding on the prohibition of the assembly. Moreover, the case law states that in this case the possibility of switching traffic route plays also an important role. All this must be reflected in the grounds of the decision banning the announced assembly. Due to the application of the principle of proportionality in limiting or interfering with the rights of assembly the municipality must therefore exercise its necessary discretion, especially in terms of understanding and due care. Therefore, the case law takes a clear position. It considers to be inadmissible to restrict the fundamental political right of exclusively and only on a precautionary basis and in anticipation of possible obstruction. Even if the municipality performs a reasonable limit of that right, it has a legal obligation to propose the person convening the assembly the organization in

---

¹⁹ This finding has also been proclaimed by the case law from the Thirties of the previous century when in the decision of September 13th, 1933, the Supreme Administrative Court of the Czechoslovak Republic said that *"If the authority reaches to the conclusion that the proposed assembly threatens public safety and welfare, within the banning of assembly it cannot limit itself to the disclosure of prohibition, the but it is obliged to provide specific facts upon which it came to this conclusion."* Therefore, according to the case law the actual statement of administrative decision cannot convince the addressee of the decision about the correctness of the decision, unless the public authority can justify it properly. Therefore, the case law stresses the obligation for public authorities when intervening to the fundamental rights to describe "properly" the essence of the case and its legal and factual considerations within the decision. Compare *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 4 Ads 23/2004* [2006-01-26].

a better place or on a more appropriate route, or in more convenient time.²⁰

Incompleteness of the notice on the planned assembly

There is a special case on which the case law reacts. It is a prohibition of the assembly by the municipality due to the incompleteness of the submitted notification on the planned assembly. This case is regulated by the Article 5 of the Act No. 84/1990 Coll. The issue of legal perfection of the notice on the planned assembly is under the case law relevant only at the moment of submission to the municipality. If the municipality acts with the person convening the assembly in a way that it fails to notice the defects of the notification, it cannot object these defects before the court. In our opinion, it is one of the cases when the case law considers such a situation as one of the cases in which the impact of the principle of legitimate expectations is capable to overwhelm the principle of legality, because the person convening the assembly may legitimately expect that his notification has been submitted free of defects and that the assembly has been announced in a legally established manner. In fact, the municipality must in the occurrence of defects proceed under the Article 5 (5) of the Act No. 84/1990 Coll. It shall warn the person convening the assembly about the defects of the submission and determine a reasonable time to eliminate them. Only then it may decide on the ban of the assembly for the reasons set e.g. in the mentioned Article 10 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. From our point of view, the reasonable time limit for the municipality to announce the defects of the notification will depend on the time limit set in the Article 5 (1) and in the Article 11 (1)²¹ of the Act No. 84/1990 Coll., because the person convening the assembly is bound by the time limits determined in those provisions of the mentioned act. The legislature also established the municipality the obligation to decide on the ban of the assembly within a reasonable time – not later than three days after submission of a valid notification – so the municipality shall not rule out the performance of the right of assembly. If the municipality does not remind the person convening the assembly on the defects of the notification, the person convening the assembly has a right to be-

---

²⁰ Compare *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 1 As 30/2009* [2009-04-15].

²¹ According to the Article 11 (1) of the Act No. 84/1990 Coll. *on the Right to Assemble, as amended* "On the prohibition of the assembly (Article 10) or on the time of its termination (Article 9) decides the municipality immediately, but no later than three days from the time of receiving a valid notification."

lieve that his notification has been submitted in accordance with the requirements laid down by law and that it includes all legal requirements, that is that such notification is a valid and perfect notification under the Act No. 84/1990 Coll. He also has a right legitimately believe that the time limit of three days to ban the assembly on the grounds under the Article 10 of the Act No. 84/1990 Coll. has started. The announcement of defects of the notification shall not be general and it shall not only announce to the person convening the assembly that he has not fulfilled the requirements under the Article 5 (2) or (3) of the Act No. 84/1990 Coll. The municipality must precisely define the content wherein the defect of the notification lies. Otherwise, the municipality cannot use such objection in the phase of the judicial review of a decision prohibiting the assembly. The municipality as a compulsory subject should take into account these defects of the notification. Therefore, the municipality cannot subsequently propose the court to take into account aspects which it failed to consider when deciding on the prohibition of the announced assembly. The case law strictly denies the argument that the time limit of three days provided by law for the decision prohibiting the assembly is an instructive time limit. This time limit is a legal deadline and the municipality when deciding on the prohibition of the assembly shall not exceed it. The case law builds this argument on the wording of the Article 19 of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms. If the mentioned time limit was an instructive period of time, the municipality would not have the strict obligation not to exceed it and could decide on the prohibition at a later date which would prevent the effective realization of the right to assemble and the nature of this procedure would come closely to the regime of permission. Such a mechanism is prohibited by the Constitution of the Slovak Republic, but also by the Charter of Fundamental Rights and it is banned within the performance of this right. The allowance to perform the right of assembly and freedom of expression is a principle of the rule of law. Therefore, the case law interprets the possibilities to prohibit them restrictively.

The case law perceives similarly “the spirit” of the Act No. 84/1990 Coll. that the legislature has clearly set up in a way favouring the convenor of the assembly and, on the other hand, it has limited discretion of the municipality in reasons and time limit to decide on the prohibition of the assembly. This setting of rights and obligations considers the case law to be fully understandable and corresponding substantially to the notification principle. Furthermore, this expression shall also allow the municipi-

pality in most cases to “decipher” the real reasons for planning the assembly which, in fact, may contravene the requirements of the Act No. 84/1990 Coll. Therefore, according to the case law the essence of deciding on the prohibition of the assembly lies in the fact that administrative practice shall not lead to a restrictive setting of “filters” which in their effect shall not prevent the implementation of the constitutionally guaranteed right. Any decision issued by the municipality after the expiry of the three-day time limit is therefore in terms of the case law an unlawful decision. The case law amends to this fact that the decision of the municipality on the prohibition of the assembly is also another legal protection under the Article 36 of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms. If the municipality rules out this protection by breaching the prescribed deadline, it would also prevent the person convening the access to court under identical provisions of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms.²²

At the same time, the case law considers similarly the obligation under the Article 11 (3) of the Act No. 84/1990 Coll. according to which bounds the law the court in reviewing a decision of the municipality prohibiting the assembly by the time limit of three days to decide. No court shall frustrate the legality of the assembly which was formerly banned due to non-compliance to the limit of three days according to the Article 11 (3) of the Act No. 84/1990 Coll. In the case of the assembly of unrepeatable event and the person convening the assembly filed a timely notification of the assembly and the municipality also decided in time, then the court’s decision after the event can be dramatically smaller, sometimes perhaps to zero importance. The supplementary decision may still have its legal meaning, but it cannot fulfill the principle of the presumption of legality of the assembly.²³ The case law stresses the obligation of public authorities, in particular courts in the revision of decisions prohibiting the assemblies that they must respect the principles of fairness of the proceedings against the parties while respecting the spirit and essence of the right of assembly. Those requirements also express

---

²² See *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 2 As 17/2008* [2008-02-21].

²³ See *Finding of the Constitutional Court of the Slovak Republic Ref. No. II. ÚS 348/09* [2010-02-16].

warranty of speed of decision making on the realization of the right to assemble.²⁴

Conclusion

The freedom of assembly or right of assembly promote and protect human rights through peaceful protest or expression of views. States have a responsibility to ensure that people are able to demonstrate peacefully and to express their views without facing threats, intimidation, or violence.²⁵ Therefore, the jurisprudence and the case law have created a strict manual presenting the legal grounds for restricting the performance of the right of assembly. It includes the legitimate grounds for restriction, public space, content-based restrictions, time, place and manner restrictions, and sight and sound. The legitimate grounds for restriction are prescribed in international and regional human rights instruments. These should not be supplemented by additional grounds in domestic legislation. Then also assemblies are legitimate users of public space as commercial activity or as the movement of vehicular and pedestrian traffic. This must be acknowledged when considering the necessity of any restrictions. Assemblies are also held for a common expressive purpose and, thus, they aim to convey a message. Restrictions on the visual or audible contents of any message should face a high threshold and they should only be imposed if there is an imminent threat of violence. A wide spectrum of possible restrictions that do not interfere with the message communicated is available to the regulatory authority. Reasonable alternatives should be offered if any restrictions are imposed on the time, place, or manner of an assembly. And, finally, the public assemblies are held to convey a message to a particular target person, group, or organization. Therefore, as a general rule, assemblies should be facilitated within “sight and sound” of their target audience.²⁶

---

²⁴ See *Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 3 As 19/2007* [2007-10-10].

²⁵ See *The Right to Peaceful Assembly*. In: *Human Rights House Network* [online]. 2015 [cit. 2015-03-23]. Available at: http://humanrightshouse.org/HRHN/Why_/The_right_to_peaceful_assembly/index.html.

²⁶ See BELYAEVA, N., Th. BULL, D. GOLDBERGER, M. HAMILTON, N. JARMAN, M. S. KHAIDAROVA, S. OSTAF, V. POGHOSYAN, A. VASHKEVICH and Y. A. ZHOVTIS. *Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly*. 2nd ed. Warsaw; Strasbourg: Organization for Security and Cooperation in Europe, Office for Democratic Institutions and Human Rights, 2010, p. 18. ISBN 978-92-9234-785-7.

References

Act No. 300/2005 Coll. Criminal Code, as amended.

Act No. 84/1990 Coll. on the Right to Assemble, as amended.

BELYAEVA, N., Th. BULL, D. GOLDBERGER, M. HAMILTON, N. JARMAN, M. S. KHAIDAROVA, S. OSTAF, V. POGHOSYAN, A. VASHKEVICH and Y. A. ZHOVTIS. *Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly*. 2nd ed. Warsaw; Strasbourg: Organization for Security and Cooperation in Europe, Office for Democratic Institutions and Human Rights, 2010. 160 p. ISBN 978-92-9234-785-7.

Case of Ezelin v. France [1991-04-26]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1991, Application No. 11800/85.

Case of Freedom and Democracy Party (ÖZDEP) v. Turkey [1999-12-08]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1999, Application No. 23885/94.

Case of Glimmerveen and Hagenbeek v. the Netherlands [1979-10-11]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1979, Application No. 8348/78 and No. 8406/78.

Case of Handyside v. the United Kingdom [1976-12-07]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1976, Application No. 5493/72.

Case of Incal v. Turkey [1998-06-09]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1998, Application No. 22678/93.

Case of Plattform "Ärzte für das Leben" v. Austria [1988-06-21]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1988, Application No. 10126/82.

Case of United Communist Party of Turkey and Others v. Turkey [1998-01-30]. Judgement of the European Court of Human Rights, 1998, Application No. 19392/92.

Charter of Fundamental Rights and Freedoms.

Convention on Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 8 As 7/2008 [2009-08-31].

Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 5 As 25/2009 [2010-02-25].

- Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 4 Ads 23/2004 [2006-01-26].*
- Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 1 As 30/2009 [2009-04-15].*
- Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 2 As 17/2008 [2008-02-21].*
- Decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic Ref. No. 3 As 19/2007 [2007-10-10].*
- Finding of the Constitutional Court of the Slovak Republic Ref. No. I. ÚS 193/03 [2004-03-30].*
- Finding of the Constitutional Court of the Slovak Republic Ref. No. II. ÚS 348/09 [2010-02-16].*
- The Right to Peaceful Assembly. In: *Human Rights House Network* [online]. 2015 [cit. 2015-03-23]. Available at: http://humanrights.house.org/HRHN/Why_/The_right_to_peaceful_assembly/index.html.

JUDr. Michal Maslen, PhD.

Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic
michal.maslen@truni.sk

Slovenské predsedníctvo v Bezpečnostnej rade Organizácie Spojených národov

The Slovak Presidency in the United Nations Security Council

Kristián Blaškovič

Abstract: *The United Nations Security Council (hereinafter as the “UN Security Council”) has been the central body of the system of collective security which is a philosophical counterpart of the system of balance of power. In comparison with the Council of the League of Nations we can see various differences, especially in a way that the UN Security Council can adopt measures legally binding for every state of the world. This body has not just unprecedented competencies, but what is more vital is that it has various sanctions to its disposal by which it can enforce the international law. The UN Security Council is a collective body which has both permanent and elected members. Being a member of it is a great prestige, but also a great responsibility. The Slovak Republic has been an elected member of it only once in its short history, however, it was praised for the role it played during the two year’s term. The aim of this study is to introduce the most important moments of the Slovak presidency to which, unfortunately, smaller attention is being paid than it deserves.*

Key Words: *The United Nations Security Council; Resolutions; Sanctions; Reform of the Security Sector; International Law; the Slovak Republic.*

Abstrakt: *Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov (ďalej len „Bezpečnostná rada OSN“) je centrálnym orgánom systému kolektívnej bezpečnosti, ktorý je filozofickým protikladom systému rovnováhy moci. V porovnaní s Radou Spoločnosti národov môžeme vidieť niekoľko odlišností, predovšetkým však to, že Bezpečnostná rada OSN môže prijímať opatrenia záväzné pre všetky štáty sveta. Tento orgán má nielen bezprecedentné právomoci, ale čo je dôležitejšie, je to, že má k dispozícii rôzne sankcie, ktorými môže vynucovať medzinárodné právo. Bezpečnostná rada OSN je kolektívnym orgánom, ktorý má tak stálych, ako aj volených členov. Byť jej členom je nielen veľká prestíž, ale aj veľká zodpovednosť. Slovenská republika bola nestálym členom iba raz počas svojej krátkej histórie, vyslúžila si však chválu za úlohu, ktorú zohrala počas tohto dvojročného obdobia.*

Cieľom štúdie je predstaviť čitateľom najdôležitejšie momenty slovenského predsedníctva, ktorému je, nanešťastie, venovaná menšia pozornosť, ako by si zasluhovalo.

Kľúčové slová: Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov; rezolúcie; sankcie; reforma bezpečnostného sektora; medzinárodné právo; Slovenská republika.

Úvod

Slovenská republika po prvýkrát vo svojej novodobej histórii pôsobila v Bezpečnostnej rade OSN, čo je nepochybne významný úspech slovenskej diplomacie. Nanešťastie, táto pozitívna a veľmi významná udalosť slovenskej zahraničnej politiky upadla do zabudnutia a nebola, a ani jej nie je venovaná náležitá pozornosť. Cieľom tejto štúdie je aspoň stručne priblížiť fungovanie Slovenskej republiky ako nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN, s dôrazom na jej predsedníctvo. Štúdia má deskriptívnu povahu a slúži len na priblíženie slovenského členstva v tomto orgáne, nie na analýzu jej zahraničnej politiky. Prvá časť štúdie sa venuje všeobecnej charakteristike Bezpečnostnej rady OSN ako jedného z hlavných orgánov Organizácie Spojených národov. Táto časť, hoci relatívne obsírna, iba zbežne predstavuje Bezpečnostnú radu OSN, nakoľko sa o nej už veľa napísalo a čitateľ si tak má možnosť kedykoľvek dohľadať ďalšie, detailnejšie informácie. Úlohou tejto časti je preto poskytnúť iba základné informácie o predmetnom orgáne, ktoré slúžia na vytvorenie obrazu o jeho podstate, funkciách a úlohe. Je preto akousi „predsieňou“ k druhej časti, ktorá sa venuje samotnému predsedníctvu Slovenskej republiky. V tejto časti budú opísané právne akty Bezpečnostnej rady OSN vydané počas jej predsedníctva, ďalej pôsobenie Slovenskej republiky v pomocných orgánoch zriadených Bezpečnostnou radou OSN, ako aj reforma bezpečnostného sektora, ktorej sa až do pôsobenia Slovenskej republiky ako predsedajúcej krajiny venovala iba okrajová pozornosť.

Bezpečnostná rada ako orgán OSN, jej zodpovednosť a zloženie

Bezpečnostná rada OSN patrí medzi najvplyvnejšie, a zároveň aj najvýznamnejšie orgány OSN. V štruktúre tejto organizácie má nepochybne najdôležitejšie postavenie, čo je dané nielen agendou, ktorú rieši, ale predovšetkým bezprecedentnými právomocami. Práve z vyššie uvedených dôvodov môžeme povedať, že má v oblasti zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti takmer monopolné postavenie.

Toto výsadné postavenie a primát vo vzťahu k ostatným orgánom OSN je možné dedukovať z viacerých ustanovení Charty OSN, ako aj z komparácie medzi Bezpečnostnou radou OSN a Valným zhromaždením OSN. Predovšetkým podľa článku 24 má Bezpečnostná rada hlavnú zodpovednosť za zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti, čím je jasne daná jej kompetencia. Túto zodpovednosť členské štáty zverili Bezpečnostnej rade, a nie Valnému zhromaždeniu, ktoré len „môže študovať všeobecné zásady spolupráce pre zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti“, ale nemôže o nich robiť záväzné rozhodnutia.¹ Tým sú jasne dané odlišujúce znaky oboch orgánov. Ďalší limitujúci faktor v neprospech Valného zhromaždenia je zakotvený v článku 12 Charty OSN. Valné zhromaždenie síce môže robiť svojim členom a ostatným orgánom OSN odporúčania o otázkach a veciach patriacich do rámca Charty OSN, ale nemôže tak urobiť vo vzťahu k situácii, ktorou sa Bezpečnostná rada práve zaoberá, s výnimkou prípadu, ak o to sama Bezpečnostná rada požiada. Toto ustanovenie zabezpečilo, že do jej rozhodovacej činnosti nemôže Valné zhromaždenie zasahovať. To, akou situáciou sa Bezpečnostná rada práve zaoberá, determinuje ona sama, keď to o určitej situácii vyhlási.² Zároveň je potrebné dodať, že je jediným orgánom na svete, ktorý je oprávnený záväzne rozhodovať o donucovacích opatreniach s použitím ozbrojenej sily,³ a štáty sveta sa vstupom do OSN zaviazali, že jej rozhodnutia vykonajú a podriadia sa im.⁴ Uvedenú bezprecedentnú právomoc najviac odôvodňuje zlyhanie Spoločnosti národov – predchodkyne OSN, ktorá nemala právomoc záväzne rozhodovať o donucovacích opatreniach, a tak ani nedokázala efektívne reagovať na krízy. Uvedenú právomoc autoritatívne rozhodovať o právach a (predovšetkým) povinnostiach štátov je preto potrebné vidieť v potrebe vyhnúť sa novému globálnemu konfliktu, alebo, ako to Charta OSN vo svojej preambule vzletnejšie opisuje, „ochrániť budúce pokolenia pred metlou vojny“. Tým sa nepriamo dostávame k procesu kreovania OSN.

¹ Článok 10 *Charty Organizácie Spojených národov*.

² Obvykle to Bezpečnostná rada deklaruje na konci rezolúcie slovami: *Decides to be seized of the matter*. Dôležitejšie ako uvedené samotné formálne konštatovanie je, aby sa daná situácia nachádzala v jej agende. Pokiaľ je odtiaľ vyčiarknutá, znamená to, že sa ňou Bezpečnostná rada viac nezaoberá, a teda v tejto veci môže Valné zhromaždenie OSN robiť odporúčania.

³ Uvedené oprávnenie sa nachádza v článku 42 *Charty Organizácie Spojených národov*.

⁴ Článok 25 *Charty Organizácie Spojených národov*: „Členovia Organizácie súhlasia, že príjmu a vykonajú rozhodnutia Bezpečnostnej rady podľa tejto Charty.“

Ako je dobre známe, počiatky OSN boli položené ešte vo vojnovom období,⁵ a preto aj celková štruktúra, spôsob fungovania, ale predovšetkým stále členstvo v Bezpečnostnej rade odzrkadľuje toto obdobie. Tento orgán môžeme nepochybne označiť za základný kameň systému globálnej/kolektívnej bezpečnosti, ktorý je veľmi často vnímaný ako protiklad systému rovnováhy síl. Rovnováha síl totiž ako základ bezpečnosti predpokladá vzájomne sa vyvažujúce aliancie, kde sú vzájomné vzťahy založené na odstránení potenciálneho agresora (konkurujúcej aliancie) vojenskými kapacitami aliancie. Jadrom vzájomných vzťahov sa tak stáva vzájomné odstrašovanie a vyvažovanie síl protivníka. Na rozdiel od toho, kolektívna bezpečnosť nepozná aliancie, ani súperenie či vyvažovanie. Existuje jediný systém, v ktorom sú členovia zodpovední za bezpečnosť všetkých ostatných. Ak teda dôjde k agresii voči niektorému členovi systému, všetci ostatní sú povinní mu prísť na pomoc a uplatniť sankcie, ktoré zaviedol centrálny donucovací orgán – v tomto prípade Bezpečnostná rada. Zároveň je potrebné dodať, že mierové riešenie sporov je v prípade kolektívnej bezpečnosti povinnosťou (normou), kým v prípade systému rovnováhy síl nič také neexistuje. Okamžite, ako dôjde k porušeniu rovnováhy síl, totiž silnejšia aliancia zaútočí na slabšiu, aby svojho rivala úplne eliminovala.⁶ Klasickým príkladom kolektívnej bezpečnosti sa stala OSN, príkladom systému rovnováhy síl zase európske usporiadanie pred prvou svetovou vojnou (a do určitej miery aj v medzivojnovom období).

Bezpečnostná rada OSN, ako je dobre známe, nie je monokratický, ale zborový orgán. V otázke jej členstva existujú dve kategórie – stále a ne-

⁵ Z dokumentov, ktoré dláždili cestu OSN, je nevyhnutne potrebné spomenúť Atlantickú chartu, v ktorej sa signatárske štáty zriekli územných nárokov voči iným národom, zakotvili slobodu zvoliť si vlastnú formu vlády, slobodný prístup k surovinám a obchodu a spoluprácu štátov. Atlantic Charter. In: *Lillian Goldman Law Library* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: <http://avalon.law.yale.edu/wwii/atlantic.asp>. Z ďalších dokumentov je potrebné spomenúť Deklaráciu Spojených národov, ktorá sa týkala vojnových cieľov; významná je ale v tom, že sa v nej po prvýkrát objavil pojem, ktorý sa neskôr stal názvom OSN. Bližšie pozri A Decade of American Foreign Policy 1941 – 1949: Declaration by the United Nations, January 1, 1942. In: *Lillian Goldman Law Library* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: http://avalon.law.yale.edu/20th_century/decade03.asp. Zo zakladajúcich konferencií je nevyhnutné spomenúť Dumbarton Oaks, Jaltu a San Francisco, bližšie však v tejto štúdii analyzované nebudú. Bližšie pozri Dumbarton Oaks and Yalta. In: *History of the United Nations* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: http://www.un.org/en/aboutun/history/dumbarton_yalta.shtml.

⁶ K filozofickým konceptom týkajúcim sa rovnováhy síl a kolektívnej bezpečnosti bližšie pozri IR Paradigms, Approaches and Theories. In: *IR Theory* [online]. 2015-04-03 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: <http://www.irtheory.com/know.htm>.

stále (volené). Medzi nimi však existujú zásadné rozdiely; na tomto mieste stačí uviesť porušenie suverénnej rovnosti medzi stálymi a volenými členmi, čo sa prejavuje najmä v tom, že stáli členovia disponujú právom veta. Členstvo jednotlivých štátov tak pri vzájomnej komparácii vykazujú rozdielnu kvalitu.

Stáli členovia Bezpečnostnej rady sú víťazné mocnosti z druhej svetovej vojny (USA, Rusko, Veľká Británia, Francúzsko a Čína), v súčasnosti však už takéto zloženie nezodpovedá prevažujúcim mocenským pomeroch v systéme medzinárodných vzťahov. Pôvodným zdrojom ich legitimacy bola totiž vojenská sila, ktorou disponovali pred sedemdesiatimi rokmi, ale zmena vojenského potenciálu niektorých stálych členov neprivedla zmenu aj v zastúpení, čo je často zdrojom kritiky a krízy jej legitimacy. Stáli členovia majú vo vzťahu k voleným členom privilegované postavenie, čo súvisí nielen s tým, že ich členstvo nezávisí na voľbe vo Valnom zhromaždení OSN, ale navyše im prislúcha aj výsadné právo veta, ktorého dôsledky budú spomenuté nižšie. V zásade preto môžeme konštatovať, že Bezpečnostná rada funguje efektívne len v podmienkach veľmocenskej kooperácie stálych členov, teda za podmienky, že ani jeden z nich nevetuje predložený návrh. Takáto situácia spravidla nastáva vtedy, keď predkladaná rezolúcia nezasahuje do oprávnených záujmov stálych členov, respektíve ich spojencov.

Desiati nestáli členovia sú volení Valným zhromaždením dvojtretinovou väčšinou na obdobie dvoch rokov, a to takým spôsobom, že každý rok je volených päť štátov na základe regionálneho kľúča – z tzv. regionálnych skupín.⁷ Africkej a ázijskej regionálnej skupine patrí spolu päť kresiel v Bezpečnostnej rade, pričom v párných rokoch sú za Afriku zvolené dva štáty a v nepárnych rokoch tri štáty. Východoeurópskej regionálnej skupine patrí vždy jedno kreslo nestáleho člena. Juhoamerická a karibskú regionálnu skupinu zastupujú dvaja nestáli členovia. Regionálnu skupinu západoeurópskych a ostatných štátov zastupujú dvaja ne-

⁷ Slovenská republika patrí do tzv. Východoeurópskej regionálnej skupiny (VERS). Pokiaľ určitá krajina získa v rámci svojej regionálnej skupiny podporu väčšiny ostatných štátov z daného regiónu, takéhoto kandidáta označujeme za „endorsovaného“ a obvykle je tento fakt „endorsovania“ rešpektovaný ostatnými členmi vo Valnom zhromaždení, ktoré daný štát zvolí bez väčších problémov. Pokiaľ však na jedno miesto kandiduje viac krajín v rámci jednej regionálnej skupiny a ani jedna z nich nie je endorsováná (nezíska jednoznačnú podporu vo svojej regionálnej skupine), voľby môžu byť zložitejšie, nakoľko sa hlas v rámci Valného zhromaždenia môžu „rozplynúť“ medzi viacerých kandidátov, alebo sa zvolí štát, ktorý má z regionálnej skupiny najväčší potenciál. Takýmto spôsobom Ukrajina prebehla Slovenskú republiku na poste nestáleho člena v rokoch 2000 – 2001.

stáli členovia. Uvedené počty boli stanovené po rozšírení Bezpečnostnej rady rezolúciou Valného zhromaždenia zo dňa 17. decembra 1963.⁸

Takýmto spôsobom sa zabezpečuje funkčná obmena členskej základne, ale nenarúša sa akcieschopnosť. Z pohľadu procedurálnych otázok patria nestálym členom v zásade tie isté práva ako stálym členom. Vyššie spomenutý kvalitatívny rozdiel je v tom, že ani jeden z nestálych členov nemá individuálne právo veta, prislúcha im však ako skupine tzv. kolektívne veto (pozri nižšie).

Každý mesiac predsedá Bezpečnostnej rade iný člen (nezávisle od toho, či je stály alebo nestály), a to v poradí podľa anglického abecedného poriadku. Predseda stojí na čele Bezpečnostnej rady, zabezpečuje jej chod a reprezentuje ju navonok. Predovšetkým však zvoláva a riadi jej zasadnutia, schvaľuje program schôdze predkladaný Generálnym tajomníkom OSN a udeľuje slovo stálym členom, nestálym členom a pozvaným štátom v poradí, v akom sa prihlásili do rozpravy. Rovnako tak rozhoduje o prerušení alebo ukončení jej zasadnutia. Popri týchto úlohách však predseda vykonáva aj „neoficiálne“ funkcie – organizuje individuálne alebo kolektívne konzultácie, nariaďuje publikáciu rozhodnutí Bezpečnostnej rady alebo v menej závažných prípadoch o nich len ústne oboznamuje členské štáty OSN.⁹

Hlasovanie v Bezpečnostnej rade a jej kvázi-judiciálne a kvázi-legislatívne funkcie

Ešte predtým, ako pristúpime k definovaniu kvázi-judiciálnych a kvázi-legislatívnych právomocí Bezpečnostnej rady, je potrebné vysvetliť hlasovací mechanizmus. Od hlasovania sa totiž odvíja charakter dokumentu, ktorý môže Bezpečnostná rada prijať, čo v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj výkon vyššie menovaných právomocí. V tejto súvislosti sú kľúčové znenia uvedené v čl. 27 ods. 2 a 3 Charty OSN, ktoré definujú hlasovanie a ktoré rozlišujú medzi procedurálnymi a ostatnými otázkami. Za procedurálne, ako už aj z názvu vyplýva, je možné označiť všetky tie otázky, ktoré sa týkajú priebehu rokovania pred Bezpečnostnou radou. Najčastejšou procedurálnou otázkou je prizvanie nejakého štátu na jej rokova-

---

⁸ *Question of Equitable Representation on the Security Council and the Economic and Social Council No. 1991 (XVIII)* [1963-12-17]. United Nations General Assembly, UN Doc. A/RES/1991.

⁹ *Provisional Rules of Procedure of the Security Council* [1982-12-21]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/96/Rev. 7, kapitoly IV a VI.

nie, čo sa využíva v prípadoch, ak Bezpečnostná rada rokuje napríklad o konfliktnej situácii medzi dvoma štátmi, ktorá má potenciál ohroziť medzinárodný mier a bezpečnosť, a členovia chcú počuť názor oboch zainteresovaných krajín. Medzi iné procedurálne otázky patria napríklad zvolávanie zasadnutí Bezpečnostnej rady, poradie prerokovaných bodov v agende, prerušenie a odročenie zasadnutia a iné.¹⁰ Keďže procedurálne otázky sú svojou povahou menej závažného charakteru (v porovnaní s tzv. ostatnými otázkami), stáli členovia tu nedisponujú právom veta. Vyplýva to zo znenia čl. 27 ods. 2 Charty OSN.¹¹ To v praxi znamená, že ak by aj ktorýkoľvek zo stálych členov nesúhlasil s predloženým návrhom (napríklad na účasť iného štátu na zasadnutí Bezpečnostnej rady), nemôže mu zabrániť v prípade, ak tento návrh má podporu ktorýchkoľvek deviatich členov. Môže teda dôjsť k prehlasovaniu nesúhlasiaceho (nielen) stáleho člena.

Naproti tomu, tzv. ostatné otázky¹² patria medzi tie vážnejšie, ktoré sa určitým spôsobom dotýkajú zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti. Výnimkou je iba tajné hlasovanie o kandidátovi na post Generálneho tajomníka OSN a o kandidátskej krajine na členstvo v OSN, vo všetkých ostatných prípadoch sú to otázky týkajúce sa kapitoly VII Charty OSN (označenie určitej situácie za ohrozenie, porušenie mieru alebo útočný čin, zavedenie nejakej formy sankcie, otázky týkajúce sa rozmiestnenia mierových misií OSN, atď.). V uvedených otázkach je možné, v prípade nesúhlasu stáleho člena s návrhom, aplikovať právo veta.¹³ Tomuto inštitútu hovoríme individuálne veto, nakoľko patrí jednotlivým stálym členom.

Práve veto je najproblematickejším bodom fungovania celej Bezpečnostnej rady. Pôvodne bolo konštruované ako prostriedok na zabránenie prehlasovania stáleho člena, neskôr sa však z tohto práva stal nástroj skutočnej „reálpolitiky“. Umožňuje totiž stálemu členovi, ktorý porušil medzinárodné právo, uniknúť medzinárodnému donúteniu. Z uvedeného dôvodu sa napríklad vojny vo Vietname, Čechensku alebo Iraku nikdy ne-

¹⁰ Bližšie pozri napríklad BAILEY, S. D. a S. DAWES. *The Procedure of the UN Security Council*. 3rd ed. Oxford: Clarendon Press, 1998. 689 s. ISBN 0-19-828073-4.

¹¹ Článok 27 ods. 2 *Charty Organizácie Spojených národov*: „O procedurálnych otázkach rozhoduje Bezpečnostná rada kladnými hlasmi deviatich členov.“

¹² V odbornej literatúre označované aj ako podstatné alebo meritórne otázky.

¹³ Článok 27 ods. 3 *Charty Organizácie Spojených národov*: „O všetkých ostatných veciach rozhoduje Bezpečnostná rada kladnými hlasmi deviatich členov vrátane hlasov všetkých stálych členov.“

dostali do agendy Bezpečnostnej rady. Na druhej strane sa tento nástroj zneužíva aj v prospech štátov, ktoré predstavujú „klientelu“ stálych členov.¹⁴ Najnovším príkladom takéhoto zlyhania kolektívneho donútenia je príklad Sýrie, v ktorej sa už od roku 2011 masovo porušujú ľudské práva civilného obyvateľstva a Bezpečnostná rada v dôsledku veta Číny (člen preferuje politické riešenie situácie) a Ruska (člen je najväčší dodávateľ zbraní pre Sýriu) nedokáže efektívne zasiahnuť.¹⁵ Ako uvedené príklady ukazujú, v jej činnosti sa z politických dôvodov uplatňuje selektívny prístup.

Uplatnenie práva veta však nemusí mať nutne negatívny výsledok. V skutočnosti môže slúžiť na ochranu systému kolektívnej bezpečnosti proti zneužitiu. Keď sa v rokoch 2002 a 2003 snažil George Bush o splnomocnenie na vykonanie invázie do Iraku, Francúzsko pohrozilo, že ak sa daná otázka dostane na rokovanie Bezpečnostnej rady, bude ju nekompromisne vetovať. Keďže situácia bola v dôsledku toho nepriechodná, USA vykonali inváziu aj bez takéhoto splnomocnenia, čím sa však celá operácia stala nelegálnou.

Popri individuálnom vete existuje aj tzv. kolektívne veto, ktoré patrí nestálym členom ako zboru. To v praxi znamená, že návrh rezolúcie musí popri všetkých stálych členoch získať podporu aspoň štyroch nestálych členov, v opačnom prípade totiž nie je možné rezolúciu prijať. Tým sa nestáli členovia hypoteticky stávajú „jazýčkom“ na váhach; v praxi sa však nestáva, aby návrh získal podporu stálych členov, ale nestálych nie.

Samozrejme, pokiaľ členovia súhlasia s návrhom, môžu hlasovať za, uvedené konštatovanie asi nepotrebuje bližší komentár. Popri uvedených možnostiach hlasovania je potrebné spomenúť ešte zdržanie sa hlasovania a neúčast' na hlasovaní. V zásade o oboch platí, že nebránia prijatiu návrhu, pokiaľ návrh získa podporu dostatočného počtu (teda deviatich) ďalších členov Bezpečnostnej rady. Ak sa niektorý zo stálych členov zdrží hlasovania, znamená to, že jeho zástupca je fyzicky prítomný v rokovacej sále a má určité výhrady voči predloženému návrhu, ale z rôznych dôvodov nepovažuje za potrebné vetovať ho. Neúčast' na hlasovaní sa odlišuje v tom, že predstaviteľ daného stálego člana nie je vôbec fyzicky prítomný na zasadnutí. Opäť, ako v prvom prípade, jeho neprítomnosť nemá vplyv

¹⁴ SEIDL-HOHENVELDERN, I. *Mezinárodní právo veřejné*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2006, s. 336. ISBN 80-7357-178-1.

¹⁵ Bližšie pozri *Meeting No. 6810* [Middle East – Syria] [2012-07-19]. Zasadnutie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/PV.6810.

na konečný výsledok hlasovania, nakoľko sa vychádza z predpokladu, že ak by ho chcel vetovať, aktívne by proti návrhu vystúpil. Neúčast' na hlasovaní sa vyvinula v prvých rokoch studenej vojny, keď Sovietsky zväz uplatňoval tzv. politiku prázdnej stoličky. Bola to forma protestu proti tomu, že kreslo Číny bolo obsadené reprezentantom bývalého režimu Kuomintang, ktorý bol v Pekingu zvrhnutý Mao Ce-tungom a následne sa uchýlil na ostrov Taiwan. Za uvedenej situácie došlo k invázii Severnej Kórey do Južnej Kórey, ktorou sa začala tzv. Kórejská vojna (1950 – 1953). Ozbrojený zásah proti agresorovi bol schválený v Bezpečnostnej rade len na základe toho, že reprezentant Sovietskeho zväzu nebol na hlasovaní prítomný (ak by tam v čase hlasovania bol, nepochybne by návrh vetoval), a žiadny iný stály člen nehlasoval proti (rezolúcia odporúčala štátom poskytnúť Južnej Kórei pomoc nevyhnutnú na odrazenie útoku a obnovenie medzinárodného mieru a bezpečnosti).¹⁶ Po návrate sovietskeho predstaviteľa, ktorý sa neúspešne snažil o zrušenie rezolúcie poukazovaním na jej údajnú nelegálnosť, sa debata o kórejskej vojne presunula do Valného zhromaždenia.

Po opise hlasovacieho mechanizmu sa dostávame k definovaniu právomocí uvedených v nadpise tejto časti. Kvázi-judiciálna právomoc Bezpečnostnej rady sa prejavuje v ustanovení článku 39 Charty OSN. Bezpečnostná rada totiž sama autonómne konštatuje, či došlo k ohrozeniu mieru, porušeniu mieru alebo útočnému činu, pričom toto konštatovanie nesie so sebou ďalšie (aj právne) následky. Konštatovanie o tom, že došlo k porušeniu medzinárodného práva,¹⁷ vyvoláva možnosť uplatniť donútenie vo forme nevojenských sankcií (článok 41 Charty OSN) alebo opatrení s použitím ozbrojenej sily (článok 42 Charty OSN). Uvedené rozhodnutia majú veľkú mieru autority, ktorá vyvoláva vnútorný i vonkajší tlak v záujme ich dodržiavania.¹⁸ Schválenie Bezpečnostnej rady týkajúce sa nasadenia ozbrojenej sily podľa článku 42 Charty (s výnimkou sebaobra-

---

¹⁶ Rezolúcia č. 83 (1950) [Resolution of 27 June 1950]. Uvedenú rezolúciu je však potrebné čítať v spätosti s predošlou rezolúciou č. 82 (1950), prijatou dňa 25. júna 1950. *Resolution No. 83 (1950)* [Complaint of Aggression upon the Republic of Korea] [1950-06-27]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/83 (1950); a *Resolution No. 82 (1950)* [Complaint of Aggression upon the Republic of Korea] [1950-06-25]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/82 (1950).

¹⁷ Na vznik zodpovednosti porušiteľa má toto konštatovanie iba deklaratórny povahu.

¹⁸ SCHACHTER, O. The Quasi-Judicial Role of the Security Council and the General Assembly. *American Journal of International Law*. 1964, vol. 58, no. 4, s. 963. ISSN 0002-9300.

ny) sa stáva tým formálnym úkonom, ktorý znamená predel medzi legalitou a protiprávnosťou.

S kvázi-judiciálnou právomocou je úzko spojená aj kvázi-legislatívna právomoc, ktorá dáva Bezpečnostnej rade autoritu prijímať právne záväzné rozhodnutia, ktoré sú prameňom medzinárodného práva. Bezpečnostná rada totiž prijímaním svojich rozhodnutí v podobe rezolúcií podľa kapitoly VII Charty OSN (teda sankcií) môže konstituovať nový právny stav, ktorý v extrémnych prípadoch môže byť dokonca stavom vojny.¹⁹ Uplatňovaním princípov Charty OSN teda môže vytvoriť nové pravidlo osobitného charakteru. To platí aj v prípade, ak sa toto pravidlo aplikuje iba na špecifický prípad a nemá charakter precedensu.²⁰ Bezpečnostná rada sama na základe svojej rezolúcie ustanovila napríklad hranicu medzi Kuvajtom a Irakom v roku 1991²¹ alebo vytvorila trestné tribunály.²² V zásade teda môžeme povedať, že prameňom práva sú rezolúcie, ktorými Bezpečnostná rada reaguje na konkrétny protiprávny stav (ktorým sankcionuje určitú krajinu), ale aj tzv. právotvorné rezolúcie. Tie sa od predošlej kategórie odlišujú v tom, že nie sú výslovne namierené proti konkrétne špecifikovanému subjektu, ale vo všeobecnej miere definujú určité povinnosti všetkých štátov sveta.²³ To, že Bezpečnostná rada môže vo vzťahu k subjektom medzinárodného práva vystupovať v úlohe normotvorcu, vyplýva z jej špecifických úloh – dohliada na udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Pre medzinárodné organizácie a orgány je však skôr výnimkou, aby boli ich jednostranné akty prameňom práva.

¹⁹ Keď uplatňuje donútenie na základe článku 42 *Charty Organizácie Spojených národov*.

²⁰ SCHACHTER, O. The Quasi-Judicial Role of the Security Council and the General Assembly. *American Journal of International Law*. 1964, vol. 58, no. 4, s. 964. ISSN 0002-9300.

²¹ *Resolution No. 687 (1991)* [Iraq – Kuwait] [1991-04-03]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/687 (1991).

²² *Resolution No. 827 (1993)* [International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY)] [1993-05-25]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/827 (1993) pre ICTY a *Resolution No. 955 (1994)* [on Establishment of an International Tribunal and Adoption of the Statute of the Tribunal] [1994-11-08]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/955 (1994) pre ICTR.

²³ Vhodným príkladom takejto právotvornej rezolúcie Bezpečnostnej rady je S/RES/1373 (2001), ktorá bola prijatá na základe kapitoly VII Charty OSN a ktorá jednostranne ustanovila povinnosti štátov v boji proti terorizmu (nie proti konkrétnej teroristickej skupine, ale celkovo proti fenoménu terorizmu). Išlo predovšetkým o zabránenie financovania a akejkol'vek inej pomoci týmto entitám. *Resolution No. 1373 (2001)* [on Threats to International Peace and Security Caused by Terrorist Acts] [2001-09-28]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1373 (2001).

Bezpečnostná rada však patrí do úzkej skupiny špecifických normotvorcov.

Bezpečnostná rada ako donucovací orgán

Právomoc Bezpečnostnej rady týkajúca sa zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti je okrem čl. 24 ods. 1 Charty OSN spojená aj s kogentnou normou medzinárodného práva, menovite s čl. 2 ods. 4 Charty OSN, zakotvujúcou zákaz hrozby silou a použitia sily.²⁴ Bezpečnostná rada sa stala, jednoducho povedané, strážkyňou uvedenej základnej zásady medzinárodného práva, pričom v prípade, ak dôjde k jej porušeniu, môže Bezpečnostná rada reagovať rôznymi sankčnými prostriedkami. Z jej centrálnej úlohy v systéme kolektívnej bezpečnosti totiž vyplýva, že iba ona je oprávnená:

- a) rozhodovať o tom, či došlo k ohrozeniu mieru, jeho porušeniu alebo útočnému činu;²⁵
- b) eventuálne takéto činy potlačiť, v prípade potreby aj ozbrojenou silou.²⁶

Ešte predtým, ako pristúpime k samotnému donucovaciemu mechanizmu, žiada sa viac uviesť o spomenutej zásade. Bezpečnostná rada je orgánom, v ktorom sa centralizuje rozhodovanie o legálnom použití ozbrojenej sily. Ozbrojené akcie, ktoré môže nariadiť podľa článku 42 Charty OSN, sú výnimkou z vyššie uvedeného zákazu. Druhou výnimkou je výkon práva na sebaobranu,²⁷ ale Bezpečnostná rada má dosah aj na toto prirodzené právo štátov, nakoľko obeť takéhoto útoku má povinnosť informovať ju o tom, že došlo k jeho napadnutiu.²⁸ Uvedená povinnosť má svoj význam z toho dôvodu, že Bezpečnostná rada následne mô-

---

²⁴ Článok 2 ods. 4 *Charty Organizácie Spojených národov*: „Všetci členovia Organizácie Spojených národov sa vystríhajú vo svojich medzinárodných stykoch hrozby silou alebo použitia sily proti územnej celistvosti alebo politickej nezávislosti každého štátu, ako aj každého iného spôsobu nezlučiteľného s cieľmi Organizácie Spojených národov.“

²⁵ Článok 39 *Charty Organizácie Spojených národov*.

²⁶ Článok 42 *Charty Organizácie Spojených národov*.

²⁷ Článok 51 *Charty Organizácie Spojených národov*.

²⁸ Túto oznamovaciu povinnosť štáty berú vážne a hlásia Bezpečnostnej rade každú situáciu, ktorá by mohla byť útočným činom. Prelomovým sa v tejto súvislosti stal jeden z rozsudkov MSD, podľa ktorého „nepredloženie správy môže byť jeden z faktorov naznačujúcich, či bol dotknutý štát presvedčený, že koná v sebaobrane.“ *Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)* [1986-06-27]. Judgement of the Court of Justice of the European Union, 1986, General List No. 70, ods. 200.

že rozhodnúť o adekvátnych opatreniach zameraných na zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Akékoľvek vojenské akcie štátov mimo rámca rozhodnutí Bezpečnostnej rady alebo práva sebaobrany (teda s výnimkou článkov 42 a 51 Charty OSN) sú preto v medzinárodnom práve zakázané, a teda aj nelegálne.

Svojím charakterom pôsobí Bezpečnostná rada v medzinárodných vzťahoch ako „globálny policajt“, jej rozhodnutiam sa musia všetky štáty sveta podriaďovať, rešpektovať ich a vykonať. Tieto rozhodnutia však iba vo výnimočných prípadoch majú charakter ozbrojeného zásahu. Vo väčšine prípadov reaguje na porušenie medzinárodného práva zavedením rôznych foriem sankčných opatrení bez použitia ozbrojenej sily (na základe článku 41 Charty OSN), no môže sa vyskytnúť aj situácia, že v dôsledku jej selektívneho prístupu nereaguje na určité hrozby vôbec.

Do kategórie donucovacích opatrení bez použitia sily (článok 41 Charty OSN) patria rôzne hospodárske a diplomatické sankcie. V pozadí týchto sankcií sa nachádza filozofia, podľa ktorej ak je donucovaný štát odrezaný od dôležitých surovín, zruinuje to jeho hospodárstvo a sám sa zriekne protiprávneho konania aj bez toho, aby bolo potrebné použiť ozbrojenú silu. Najčastejšie aplikovanou nevojnou sankciou je zbrojné embargo, o ktorom je však potrebné poznamenať, že nemusí mať nutne sankčný charakter. Stretávame sa totiž aj s prípadmi, keď boli takéto sankcie zavedené proti určitému štátu iba z preventívnych dôvodov, aby sa predišlo predlžovaniu konfliktu v určitej krajine (napríklad, ak tam vypukla občianska vojna a Bezpečnostná rada sa zdráhala ktorúkoľvek stranu označiť za zodpovednú za ohrozenie alebo porušenie medzinárodného mieru). Okrem uvedenej formy sankcie sa často stretávame aj s formami iných donucovacích opatrení obchodného charakteru, napríklad s embargom na dovoz ropy a ropných produktov, rôznych kovov alebo iných surovín.

Diplomatické sankcie sa uplatňujú pomerne zriedka, a keďže by nemali príliš veľký dopad na politiku donucovanej krajiny, uplatňujú sa obvykle spolu s inými hospodárskymi sankciami. Ako príklad diplomatických sankcií je možné uviesť sankcie proti Líbyi, v ktorých Bezpečnostná rada vyzvala členské štáty OSN na zníženie počtu diplomatických pracovníkov na líbyjských zastupiteľských úradoch a na kontrolovanie pohybu zostávajúceho personálu.²⁹

---

²⁹ *Resolution No. 748 (1992)* [Libyan Arab Jamahiriya] [1992-03-31]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/748 (1992).

V poslednom období sme svedkami toho, že pod vplyvom negatívnych dopadov na civilné obyvateľstvo, ktoré trpelo v dôsledku medzinárodných sankcií aj perzekúcií zo strany vlastnej vlády, rozhoduje Bezpečnostná rada o zavedení modernejších foriem sankcií – tzv. smart sanctions. Sú to sankcie, ktoré majú priamy dopad hlavne na vybraných, predovšetkým politických predstaviteľov daného štátu, ale nie plošne na celé civilné obyvateľstvo. Medzi najčastejšie formy smart sanctions patria zákaz letov vybraných osôb či zmrazenie ich zahraničných účtov,³⁰ ale je možné stretnúť sa aj so zákazom obchodovania s diamantmi ukoristenými v občianskych vojnách,³¹ ktoré slúžili na samofinancovanie vnútroštátnych ozbrojených konfliktov. Smart sanctions nie sú novým druhom sankcií. Sú zavedené podľa článku 41 Charty OSN a sú „iba“ novou generáciou nevojenských sankcií.

Prax Bezpečnostnej rady vo väčšine prípadov ukazuje, že až zlyhanie týchto sankčných opatrení má za následok uplatnenie závažnejšej formy donútenia, nie je to však pravidlom. Aj napriek uvedenému modelu by preto bolo chybou domnievať sa, že Bezpečnostná rada má povinnosť najprv aplikovať sankcie nevojenskej povahy, a až následne ozbrojenú silu. Neexistuje teda žiadna postupnosť alebo subsidiarita medzi článkami 41 a 42 Charty OSN.³² Ak totiž Bezpečnostná rada rozhodne, môže sa automaticky uplatniť vojenské donútenie. Príkladom takejto situácie bola vojna na kórejskom polostrove v rokoch 1950 – 1953, kedy Bezpečnostná rada rozhodla o okamžitom nasadení vojenských jednotiek bez toho, aby najprv uplatnila akúkoľvek formu obchodných sankcií. Medzi príklady, kedy k použitiu ozbrojenej sily došlo až po následnom zavedení sankcií obchodnej povahy, patria vojna v Perzskom zálive v roku 1991, ozbrojené zásahy do občianskych vojen v bývalej Juhoslávii (1992 – 1995), Somálsku (1992 – 1995) a Rwande (1994), a doteraz posledným príkladom takéhoto zásahu sa stali Líbya (2011) a Mali (2012).

³⁰ Bližšie pozri napríklad *Resolution No. 1970 (2011)* [Imposes an Arms Embargo, a Travel Ban and an Assets Freeze in Connection with the Situation in the Libyan Arab Jamahiriya] [2011-02-26]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1970 (2011); a *Resolution No. 1973 (2011)* [on the Situation in the Libyan Arab Jamahiriya] [2011-03-17]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1973 (2011) – obe rezolúcie sa týkajú Líbye.

³¹ Sú to tzv. krvavé diamanty. Bližšie pozri *Resolution No. 1306 (2000)* [on the Situation in Sierra Leone] [2000-07-05]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1306 (2000).

³² Jasne to vyplýva z anglického originálu *Charly Organizácie Spojených národov*, kde sa píše: „Should the Security Council consider that measures provided for in Article 41 would be inadequate or have proved to be inadequate...“.

Sankcie vojenskej povahy, ako už aj z vyššie uvedeného výkladu vyplýva, predstavujú vážnejšiu formu donútenia, ako obyčajné nevojenské sankcie. V súvislosti s výkladom o vojenských sankciách je potrebné uviesť, že pôvodne existovala medzi článkami 42 a 43 Charty OSN priama súvislosť. Podľa uvedených článkov mali totiž členovia OSN povinnosť uzavrieť s Bezpečnostnou radou špeciálne dohody, na základe ktorých jej mali poskytnúť svoje vojská pre účely donútenia. V praxi však doteraz nedošlo k uzavretiu ani jedinej takejto dohody, čím sa systém kolektívnej bezpečnosti ocitol v nebezpečnej situácii, že nebude vedieť reagovať. V praxi však Bezpečnostná rada obišla túto prekážku nižšie uvedenými riešeniami:

- ✚ Splnomocnenie jedného štátu – je relatívne zriedkavým javom. V praxi napríklad Bezpečnostná rada splnomocnila Veľkú Britániu, aby potlačila povstanie vo svojej kolónii Južná Rodézia, v ktorej rasistický menšinový režim protiprávne vyhlásil samostatnosť.³³ Francúzsko bolo splnomocnené, aby v roku 1994 zakročilo a zastavilo genocídu v Rwande (operácia Turquoise).³⁴
- ✚ Splnomocnenie ad hoc skupiny štátov – používa sa častejšie. Donútenie vykonáva tzv. koalícia ochotných, v ktorej štáty konajú len v rámci voľného združenia, a nie v rámci nejakej organizácie. Príkladom je oslobodenie Kuvajtu v roku 1991. Operáciu Púštna búrka vykonala koalícia na čele s USA.
- ✚ Zmena mandátu mierovej misie – v minulosti pristúpila Bezpečnostná rada ku zmene mandátu z mierovej misie (peacekeeping) na donucovaciu akciu, alebo súbežne s rozmiestnením mierovej misie začala vykonávať aj donútenie. Takýmto nešťastným riešením sa však misia stala treťou stranou konfliktu a zlyhala (napríklad UNPROFOR, UNOSOM II). Druhou možnosťou je rozmiestnenie misie na vynútenie mieru (peace enforcement), ktorá má dostatočné prostriedky aj mandát uspokojený na vykonávanie donútenia. Spravidla takéto misie pomáhajú miestnej vláde v obnovení jej autority a pri potláčaní povstaleckých hnutí (napríklad misia MONUSCO).
- ✚ Použitie regionálnych organizácií – je to vykonávanie donútenia so splnomocnením Bezpečnostnej rady a na základe kapitoly VIII Charty OSN. Bezpečnostná rada deleguje na regionálnu organizáciu výkon

³³ *Resolution No. 217 (1965)* [on the Situation in Southern Rhodesia] [1965-11-20]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/217 (1965).

³⁴ *Resolution No. 929 (1994)* [UN Assistance Mission for Rwanda] [1994-06-22]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/929 (1994).

donucovacích opatrení, ale ponecháva si nad ňou kontrolu. Regionálna organizácia môže vojenskú silu nasadiť iba v tom prípade, ak o tom rozhodne Bezpečnostná rada, ale nie autonómne. V podstate nedávnym príkladom je operácia NATO Unified Protector, ktorou sa vynucovala bezletová zóna nad Líbyou zavedená rezolúciou S/RES/1973 (2011).

Z vyššie uvedeného je teda vidno, že článok 42 žije vlastným životom a systém kolektívnej bezpečnosti nepotrebuje pre svoje fungovanie špeciálne dohody.³⁵ Vo všetkých uvedených prípadoch však môže dôjsť k takému zásahu, len ak o tom panuje medzi stálymi členmi Bezpečnostnej rady konsenzus. V opačnom prípade by totiž rezolúciu nebolo možné prijať, nakoľko by bol návrh vystavený hrozbe vetovania zo strany ktoréhokoľvek stáleho člena.

Ak Bezpečnostná rada dáva svoj súhlas na donucovacie opatrenia s použitím sily, v rezolúcii uvádza, že splnomocňuje na vykonanie všetkých nevyhnutných opatrení (all necessary means). Hoci sa sankcie vo väčšine prípadov uplatňujú proti štátom, bolo by chybou domnievať sa, že sú výlučným sankcionovaným subjektom. Uvedenú zmenu si vynútil dynamický vývoj v medzinárodnej politike, keď predovšetkým v poslednej dobe vyvstali také nové situácie, ktoré nevyhnutne viedli k ohrozeniu medzinárodného mieru a bezpečnosti. Tomu sa veľmi pružne prispôbila aj Bezpečnostná rada a v súčasnosti už môžeme byť svedkami toho, že medzi entity, na ktoré dopadajú sankčné opatrenia, patria teroristické organizácie (Al-Qaida),³⁶ politické strany (PDK v Kambodži),³⁷ povstalecké hnutia (UNITA),³⁸ právnické osoby³⁹ (banky, štátne ropné spoločnos-

---

³⁵ Bližšie pozri FRANCK, Th. M. *Recourse to Force: State Action against Threats and Armed Attacks*. 1st ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, s. 24-27. ISBN 978-0-521-10420-3.

³⁶ *Resolution No. 1989 (2011)* [on Expansion of the Mandate of the Ombudsperson Established by the Resolution 1267 (1999) and the Establishment of a New Al-Qaida Sanctions List] [2011-06-17]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1989 (2011).

³⁷ *Resolution No. 792 (1992)* [Cambodia] [1992-11-30]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/792 (1992).

³⁸ *Resolution No. 864 (1993)* [Angola] [1993-09-15]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/864 (1993).

³⁹ *Resolution No. 1973 (2011)* [on the Situation in the Libyan Arab Jamahiriya] [2011-03-17]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1973 (2011).

ti), alebo dokonca jednotlivci, ktorí nemajú priamy dopad na politiku štátu (iránski jadroví vedci).⁴⁰

Vždy, keď Bezpečnostná rada po prvýkrát zavedie voči určitej entite sankcie, zriaďuje spolu s tým aj sankčný výbor, ktorý vo väčšine prípadov dostane svoj názov podľa čísla rezolúcie, ktorou bola prijatá daná sankcia. Rovnako sankčný výbor zaniká v okamihu, keď sú sankcie zrušené. Z toho vyplýva, že sankčné výbory nie sú trvalými orgánmi, hoci môžu fungovať aj niekoľko rokov. Sú pomocným orgánom Bezpečnostnej rady a nepochybne patria medzi najčastejšie zriaďované orgány. Skladajú sa zo všetkých členov Bezpečnostnej rady a býva pravidlom, že im predsedá nestály člen. Nestály člen (členovia) zastávajú aj post podpredsedu. Predsedu aj podpredsedov výborov si zo svojho kruhu volia všetci členovia Bezpečnostnej rady. Sankčné výbory sa schádzajú na neverejných zasadnutiach a rozhodnutia prijímajú na základe konsenzu (ergo jednomyselnosti), čo znamená, že každý člen (aj nestály) má možnosť postaviť sa proti návrhu.⁴¹

Hlavnou úlohou výboru je dohliadať na výkon sankčných opatrení zo strany štátov, čo robí na základe hodnotenia správ, ktoré mu štáty predkladajú, a v prípade potreby môže od nich žiadať aj ďalšie informácie. Rokuje aj o informáciách týkajúcich sa údajných porušení sankčného režimu a môže Bezpečnostnej rade navrhovať opatrenia na zvýšenie efektivity zavedených sankcií. Vo vybraných prípadoch môže povoľovať činnosti, ktoré by inak boli porušením sankčného režimu, napríklad povoľovať prelety alebo dovoz určitého tovaru do donucovaného štátu z humanitárnych dôvodov. Z dôvodov väčšej transparentnosti organizuje po každom stretnutí výboru jeho predseda brífing pre členov OSN.⁴²

Slovenská republika ako nestály člen Bezpečnostnej rady

Slovenská republika bola po prvýkrát od svojho vzniku nestálym členom Bezpečnostnej rady OSN v rokoch 2006 – 2007 a predsedala jej vo februári 2007. Pred vznikom dvoch samostatných republík bolo nestálym čle-

⁴⁰ *Resolution No. 1803 (2008)* [on Further Measures against Iran in Connection with Its Development of Sensitive Technologies in Support of Its Nuclear and Missile Programmes] [2008-03-03]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1803 (2008).

⁴¹ LUCK, E. C. *UN Security Council: Practice and Promise*. 1st ed. Abingdon: Routledge, 2006, s. 17. ISBN 978-0-415-35531-5.

⁴² Bližšie pozri BAILEY, S. D. a S. DAWES. *The Procedure of the UN Security Council*. 3rd ed. Oxford: Clarendon Press, 1998, s. 365-366. ISBN 0-19-828073-4.

nom Československo v rokoch 1964, 1978 a 1979. Ako samostatný štát zastupoval Slovenskú republiku v Bezpečnostnej rade OSN veľvyslanec Peter Burian. Za nestáleho člena bola naša krajina zvolená na 60. zasadnutí Valného zhromaždenia OSN v roku 2005, pričom získala podporu 185 štátov zo 191.⁴³ Na tento post bola jediným kandidátom z tzv. východoeurópskej regionálnej skupiny a nahradila v nej Rumunsko. V postavení člena bola od 1. januára 2006 do 31. decembra 2007.

Slovenská republika vstupovala do funkcie nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN s určitými prioritami, ktoré chcela riešiť alebo v ktorých mohla ponúknuť expertné znalosti. Ako z oficiálnych vládných dokumentov vyplýva, chcela upriamiť pozornosť Bezpečnostnej rady popri „tradičných“ problémoch medzinárodnej bezpečnosti, ako sú terorizmus alebo šírenie zbraní hromadného ničenia, na rovnako dôležité regionálne otázky, ktoré sa stali slovenskou prioritou, menovite západný Balkán, východná Európa, Cyprus a Blízky východ.⁴⁴ Omnoho dôležitejšou ako tieto oblasti sa stala prierezová priorita, ktorá bola nosnou témou slovenského predsedníctva v Bezpečnostnej rade, a preto ju bližšie predstavíme.

Každý predsedajúci štát môže v Bezpečnostnej rade predložiť vlastnú tému alebo otázku dotýkajúcu sa medzinárodnej politiky, na ktorú chce upriamiť pozornosť medzinárodného spoločenstva, predovšetkým však samotnej Bezpečnostnej rady. Slovenská republika predostrela ako prierezovú prioritu potrebu flexibilnej reakcie na meniace sa bezpečnostné prostredie a aktuálne bezpečnostné hrozby, a v rámci postkonfliktnej obnovy upriamila pozornosť na tému reformy bezpečnostného sektora – problému, ktorý bol dovtedy na okraji záujmu Bezpečnostnej rady.

Bezpečnostný sektor by sme mohli vymedziť ako priestor alebo imaginárnu množinu, v ktorej sa nachádzajú aktéri alebo subjekty zaručujúce bezpečnosť vlastného štátu. V praxi preto pôjde hlavne o políciu, armádu

⁴³ OSN – Základné informácie. In: *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: https://www.mzv.sk/servlet/newyorkosn?MT=/App/WCM/ZU/NewYorkOSN/main.nsf/vw_ByID/ID_621F5291AE4A5FD4C125715B004FFE51_SK&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/ZU/NewYorkOSN/main.nsf/vw_ByID/ID_A50D09CD04575DEFC12570DE003C17F3_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&HM=25-Prehľad&OB=0.

⁴⁴ Bližšie pozri *Základný rámec pre pôsobenie Slovenskej republiky v Bezpečnostnej rade OSN v rokoch 2006 – 2007* [online]. 2015, s. 2-3 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: [https://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_E56BB8B6879B21D2C12576480042B54A_SK/\\$File/Z%C3%A1kladn%C3%BD%20r%C3%A1mec%20pre%20p%C3%B4sobenie%20Slovenskej%20republiky%20v%20Bepe%C4%8D%E2%80%A6.pdf](https://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_E56BB8B6879B21D2C12576480042B54A_SK/$File/Z%C3%A1kladn%C3%BD%20r%C3%A1mec%20pre%20p%C3%B4sobenie%20Slovenskej%20republiky%20v%20Bepe%C4%8D%E2%80%A6.pdf).

a tajné služby. Ich hlavnou úlohou je eliminovať hrozby pre bezpečnosť štátu. Reforma bezpečnostného sektora sa dotýka v prvom rade štátov, ktoré sú v procese prestavby (napríklad z autoritárskeho režimu na demokraciu) alebo ktoré sa nachádzajú v situácii po ozbrojenom konflikte. Hlavnou úlohou reformy je zaviesť nad spomenutými silovými zložkami takú formu spoločenskej kontroly, ktorá zaručí, že sa z nich stane stabilný a spoľahlivý pilier bezpečnosti štátu, teda, že sa títo aktéri nevzbúria proti legitímnej vláde krajiny a neprevezmú od nej moc do vlastných rúk. To by totiž v konečnom dôsledku mohlo vyvolať opätovný návrat daného štátu ku ozbrojenému konfliktu (predovšetkým vnútroštátnej povahy) a zastaviť proces demokratizácie.⁴⁵

Potrebu reformy bezpečnostného sektora akcentovala na podnet Slovenskej republiky aj Bezpečnostná rada v predsedníckom vyhlásení S/PRST/2007/3. Zdôraznila v ňom, že reforma bezpečnostného sektora je dôležitá pre upevnenie mieru a stability, zníženie chudoby, presadzovanie vlády práva (rule of law) a systému dobrej vlády, a v konečnom dôsledku pôsobí preventívne, nakoľko zabraňuje opätovnému „upadnutiu“ štátu do vojnového konfliktu. Zároveň podčiarkla, že je vecou každého dotknutého štátu, aby sám určil svoje národné prístupy a priority k reforme vlastného bezpečnostného sektora. Úlohou OSN je predovšetkým pomáhať týmto krajinám v reformách, pričom Bezpečnostná rada vyzdvihla úlohu regionálnych, miestnych a medzivládnych organizácií, vrátane finančných inštitúcií a mimovládnych organizácií v tomto procese. Bezpečnostná rada zároveň ocenila tiež úlohu peacekeepingových operácií OSN a Komisie OSN pre budovanie mieru (Peacebuilding Commission) vo vypracovávaní a koordinovaní reformných programov. Reformný proces je spojený s ďalšími dôležitými faktormi stability a obnovy, ako sú tranzitívna spravodlivosť, odzbrojenie, demobilizácia, repatriácia, reintegrácia a rehabilitácia bývalých kombatantov, kontrola obchodovania so zbraňami, ale aj otázky rodovej rovnosti či detí v ozbrojených konfliktoch a ľudských práv.

Počas výkonu predsedníckej funkcie Slovenskou republikou prijala Bezpečnostná rada aj štyri rezolúcie:

- ✚ S/RES/1742 (2007) – rezolúcia sa týkala situácie v Demokratickej republike Kongo a bola prijatá na základe kapitoly VII Charty OSN.

---

⁴⁵ Bližšie pozri SAMSON, I. a M. KORBA. *Reforma bezpečnostného sektora: Skúsenosti Slovenskej republiky*. 1. vyd. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, 2006, s. 4-5. ISBN neuvedené.

Bezpečnostná rada sa v nej prihlásila k snahe napomôcť budovaniu mieru a stability v krajine a prispieť k politickému dialógu medzi jednotlivými predstaviteľmi Konga. Zároveň rozhodla aj o predĺžení mandátu mierovej misie OSN MONUC, ktorá pôsobí v krajine (od 1. júla 2010 bola nahradená misiou MONUSCO, ktorá je momentálne jedinou misiou OSN na vynútenie mieru (peace enforcement), čo znamená, že nemá preventívnu, ale donucovaciu úlohu a pomáha centrálnej vláde obnoviť svoje právomoci v oblastiach obsadených povstalcami).⁴⁶

✚ S/RES/1743 (2007) – touto rezolúciou, tiež prijatou na základe kapitoly VII Charty OSN, reagovala Bezpečnostná rada na situáciu na ostrove Haiti. Ocenila prebiehajúci proces národného uzmierenia, stabilizácie a obnovy, konania slobodných volieb, ako aj úlohu, ktorú v tomto procese zohrala misia OSN MINUSTAH v súčinnosti s Organizáciou amerických štátov a organizáciou CARICOM. Bezpečnostná rada predmetnou rezolúciou predĺžila mandát misie MINUSTAH na ostrove a vyzvala ju na pokračovanie v uvedenom procese aj prostredníctvom poskytnutia dobrých služieb a pomoci národným orgánom pri plnení ich úloh. Úlohou misie MINUSTAH podľa pôvodnej rezolúcie (taktiež prijatej na základe kapitoly VII Charty OSN), ktorou bola zriadená, bolo:⁴⁷

- ✚ vytvoriť bezpečné prostredie pre pokračujúci politický proces;
- ✚ pomáhať vláde Haiti v procese vytvárania národnej polície;
- ✚ pomáhať tejto polícii v demobilizácii a reintegrácii bývalých kombatanov;
- ✚ pomáhať pri nastolení a udržaní vlády práva (rule of law);
- ✚ ochraňovať vybavenie a príslušníkov misie;
- ✚ ochraňovať civilistov pred násilnosťami;
- ✚ pomáhať v politickom procese smerujúcom k vytvoreniu stabilných vládnych štruktúr;
- ✚ pomáhať dočasnej vláde v národnom dialógu;
- ✚ pomáhať vláde pri zorganizovaní slobodných volieb;

---

⁴⁶ *Resolution No. 1742 (2007)* [Democratic Republic of the Congo] [2007-02-15]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1742 (2007).

⁴⁷ *Resolution No. 1743 (2007)* [on Extension of the Mandate UN Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH)] [2007-02-15]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1743 (2007); a *Resolution No. 1542 (2004)* [on Establishment of the UN Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH)] [2004-04-30]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1542 (2004).

- ✚ pomáhať dočasnej vláde Haiti pri obnovovaní svojich právomocí na celom ostrove;
  - ✚ pomáhať pri presadzovaní a ochrane ľudských práv;
  - ✚ monitorovať situáciu ohľadne dodržiavania ľudských práv a poskytovať o tom správy.
- ✚ S/RES/1744 (2007) – v tejto rezolúcii, prijatej na základe kapitoly VII Charty OSN, Bezpečnostná rada ocenila aktivity Africkej únie a Ligy arabských štátov zamerané na budovanie mieru, stability a národného uzmierenia v Somálsku. Zároveň v ňom odsúhlasila zriadenie novej, tzv. hybridnej misie AMISOM, ktorá je spoločnou misiou OSN a Africkej únie. Rezolúcia obsahuje aj výpočet jej úloh:⁴⁸
- a) podporovať dialóg a uzmierenie v Somálsku;
  - b) chrániť prechodné federálne inštitúcie (Transitional Federal Institutions) a pomáhať im vo výkone ich vládnych funkcií;
  - c) spolupodieľať sa na implementácii Národného bezpečnostného a stabilizačného plánu (National Security and Stabilization Plan);
  - d) prispievať k vytvoreniu bezpečných podmienok pre poskytnutie humanitárnej pomoci;
  - e) chrániť vlastné jednotky a zariadenia misie a zabezpečovať slobodu pohybu členov misie.
- ✚ S/RES/1745 (2007) – touto rezolúciou reagovala Bezpečnostná rada na situáciu vo Východnom Timore, pričom v období tesne pred prezidentskými a parlamentnými voľbami predĺžila mandát misie UNMIT a rozhodla o navýšení jej policajných zložiek, ktorých úlohou bolo podporiť možnosti vymožitelnosti práva. Bezpečnostná rada prijala uvedenú rezolúciu bez toho, aby sa v nej odvolala na ktorýkoľvek článok Charty OSN. Vyzvala všetky strany na ostrove, aby zaujali nenásilný postoj a prispeli tak k zjednocujúcemu efektu nadchádzajúcich volieb. Zároveň vyzvala aj politických predstaviteľov ostrova na spoluprácu v záujme pokojnejšej a prosperujúcej budúcnosti.⁴⁹

Toto bol zoznam rezolúcií prijatých počas predsedníctva Slovenskej republiky a teraz sa vrátíme späť k základným otázkam jej fungovania ako predsedu Bezpečnostnej rady OSN. Dočasný rokovací poriadok, ako

---

⁴⁸ *Resolution No. 1744 (2007)* [on Situation in Somalia] [2007-02-20]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1744 (2007).

⁴⁹ *Resolution No. 1745 (2007)* [on Extension of the Mandate and Increase in the Strength of the UN Integrated Mission in Timor-Leste (UNMIT)] [2007-02-22]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1745 (2007).

základný procesný predpis, stanovuje, že pokiaľ Bezpečnostnej rade predsedá krajina, ktorej sa týka spor práve prejednávaný Bezpečnostnou radou, funkciu predsedu bude počas tohto rokovania vykonávať iný člen, ktorý nasleduje po predmetnej krajine podľa anglického abecedného poriadku.⁵⁰ Nakoľko však Slovenská republika nebola v čase svojho predsedníctva, ani v čase celkového členstva v Bezpečnostnej rade stranou v žiadnom konflikte, k takémuto postúpeniu predsedníckej funkcie nebolo potrebné pristúpiť a Slovenská republika ju vykonala bez prerušenia až do konca februára 2007.

Slovenská republika okrem toho, že predsedala samotnej Bezpečnostnej rade, bola predsedom aj v niekoľkých jej pomocných orgánoch, predovšetkým v sankčných výboroch. V tejto oblasti je potrebné spomenúť, že Slovenská republika vstupovala do Bezpečnostnej rady s určitou víziou, od ktorej sa odvíjal aj jej záujem o konkrétne sankčné výbory, v ktorých by mohla najlepšie využiť expertný potenciál a skúsenosti. Z oficiálnych vládnych dokumentov vyplýva, že Slovenská republika mala záujem o sankčný výbor týkajúci sa nešírenia zbraní hromadného ničenia. Okrem toho mala záujem o výbor pre Al-Qaidu a Taliban. Ako potenciálne možné prichádzali do úvahy aj sankčné výbory pre Somálsko, Rwandu, Sierra Leone a Demokratickú republiku Kongo.⁵¹ Nie všetky slovenské očakávania sa v tomto smere naplnili, v zásade je však potrebné zdôrazniť, že sa Slovenská republika stala predsedom alebo podpredsedom vo väčšom počte výborov, než sa podľa oficiálnych vládnych dokumentov očakávalo.

Na prvom mieste je potrebné spomenúť jej predsedníctvo vo Výbore 1540, zriadenom na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady rovnakého čísla z roku 2004, ktorý sa zaoberá otázkami boja proti šíreniu (proliferácii) zbraní hromadného ničenia. V tomto prípade sa teda slovenské aspirácie naplnili. Uvedená rezolúcia, prijatá na základe kapitoly VII Charty OSN, označuje šírenie zbraní hromadného ničenia (teda jadrových, biologických a chemických zbraní), ako aj prostriedkov ich dopravovania do cieľa za ohrozujúce medzinárodný mier a bezpečnosť. Rezolúcia ukladá štátom

---

⁵⁰ *Provisional Rules of Procedure of the Security Council* [1982-12-21]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/96/Rev. 7, rule 20.

⁵¹ Bližšie pozri *Základný rámec pre pôsobenie Slovenskej republiky v Bezpečnostnej rade OSN v rokoch 2006 – 2007* [online]. 2015, s. 4 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: [https://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_E56BB8B6879B21D2C12576480042B54A_SK/\\$File/Z%C3%A1kladn%C3%BD%20r%C3%A1mec%20pre%20p%C3%B4sobenie%20Slovenskej%20republiky%20v%20Bezpe%C4%8D%E2%80%A6.pdf](https://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_E56BB8B6879B21D2C12576480042B54A_SK/$File/Z%C3%A1kladn%C3%BD%20r%C3%A1mec%20pre%20p%C3%B4sobenie%20Slovenskej%20republiky%20v%20Bezpe%C4%8D%E2%80%A6.pdf).

povinnosť zabrániť ich šíreniu medzi neštátnymi aktérmi (predovšetkým teroristami), ako aj povinnosť zabrániť takejto proliferácii cestou národnej legislatívy. Úlohou výboru 1540 je dohliadať na implementáciu uvedenej rezolúcie. V súvislosti s predsedníctvom Slovenskej republiky v uvedenom výbore bolo prijaté ešte jedno predsednícke vyhlásenie, v ktorom Bezpečnostná rada vyjadrila odhodlanie napomôcť zvýšenej medzinárodnej spolupráci v oblasti implementácie uvedenej rezolúcie, pričom zdôraznila potrebu jej dodržiavania a ocenila činnosť medzinárodných odborných organizácií v tejto oblasti. Okrem toho vyzdvihla tiež potrebu výmeny skúseností medzi Bezpečnostnou radou a medzinárodnými, regionálnymi a miestnymi organizáciami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje uvedená rezolúcia.⁵²

Slovenská republika predsedala aj Výboru 1718, zriadenému na základe rezolúcie rovnakého čísla z roku 2006, od októbra rovnakého roku.⁵³ Zavedenie sankcií podľa tejto rezolúcie bolo odpoveďou na predchádzajúci nukleárny test, ktorý vykonala Severná Kórea dňa 9. októbra 2006. Uvedený test bol vyvrcholením krízy okolo severokórejského jadrového programu, ktorý mal byť po predchádzajúcej dohode s USA zmrazený, ale neskôr bol obnovený. KĽDR dokonca odstúpila aj od Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT) a odmietla spolupracovať s inšpektorami z Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (IAEA). Zvláštnosťou uvedeného pokusu je, že ho Severná Kórea ohlásila niekoľko dní vopred, pričom o úspešnosti jej podzemného testu blízko čínskych hraníc sa do dnešných dní vedú spory. Nepochybniteľným výsledkom uvedeného kroku však je, že prehĺbil krízu v oblasti. Bezpečnostná rada v predmetnom prípade nebola blokovaná právom veta (ktoré by mohol použiť tradičný spojenec KĽDR, teda Čína), a tak bola schopná prijať rezolúciu 1718 (2006). Prostredníctvom nej bolo zavedených voči Severnej Kórei niekoľko sankcií podľa článku 41 Charty OSN (na ktorý sa Bezpečnostná rada výslovne odvolala):

- zbrojné embargo (tanky, obrnené transportéry, ťažké delostrelectvo, bojové helikoptéry, bojové lode, bojové strely a ich komponenty);
- jadrový materiál, vybavenie a zariadenia špecifikované v dokumentoch S/2006/814 a S/2006/815;
- luxusný tovar;

⁵² *Statement by the President of the Security Council No. 2007/4* [2007-02-23]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/PRST/2007/4.

⁵³ *Note by the President of the Security Council No. 2006/833* [2006-10-20]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2006/833.

- ✚ všetkým štátom bolo zakázané dovážať z KĽDR zbrojné systémy a jadrovú technológiu;
- ✚ zmrazenie zahraničných účtov všetkých osôb, ktoré majú súvis s obchodovaním s vyššie uvedenými systémami a technológiami;
- ✚ zákaz vycestovania takýchto osôb;
- ✚ všetky štáty boli povinné kontrolovať lodnú dopravu smerujúcu do alebo zo severokórejských prístavov a v prípade potreby vykonať aj inšpekcie v nich.

Uvedené obmedzenia sa netýkali financií a vecí určených pre humanitné potreby.

Úlohy Výboru boli stanovené v predmetnej rezolúcii:

- ✚ zbierať od štátov informácie týkajúce sa dodržiavania sankčného režimu;
- ✚ skúmať a vykonávať prípadné opatrenia v prípade porušovania sankčného režimu;
- ✚ zvažovať a udeľovať výnimky zo sankčného režimu;
- ✚ určiť jednotlivcov a entity, proti ktorým sa mali sankcie zaviesť;
- ✚ vytvoriť odporúčania pre efektívne dodržiavanie sankčného režimu;
- ✚ každých 90 dní informovať Bezpečnostnú radu o svojej činnosti, zisteniach a odporúčaníach.

Vyššie uvedené sankcie boli neskôr rozšírené rezolúciou S/RES/1874 (2009). Ako je vidno, Bezpečnostná rada v tomto prípade pristúpila k efektívnej kombinácii klasických sankcií podľa článku 41 a smart sanctions. Zvláštnosťou uvedenej rezolúcie je aj to, že zoznam sankcionovaných osôb nebol uvedený v prílohe rezolúcie (ako je to v súčasnosti už obvyklé), ale bol určený na základe rozhodnutia sankčného výboru.

Slovenská republika predsedala aj ad hoc Výboru pre revíziu mandátov a Pracovnej skupine pre dokumentáciu a iné procedurálne otázky. Pracovná skupina podáva členom Bezpečnostnej rady návrhy, pripomienky a odporúčania vo veciach dokumentácie a v iných procedurálnych otázkach.⁵⁴ Vytvorením uvedenej Pracovnej skupiny v roku 1993 sa sledoval cieľ sprehľadniť dokumentáciu a procedurálnu činnosť Bezpečnostnej rady a vniešť do nej viac transparentnosti. Pracovná skupina, ho-

---

⁵⁴ Počas slovenského predsedníctva bola vydaná nóta predsedu S/2006/507, ktorá v mnohom sprehľadnila procedurálnu stránku činnosti Bezpečnostnej rady. *Note by the President of the Security Council No. 2006/507* [2006-07-19]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2006/507.

ci ide o pomocný orgán Bezpečnostnej rady, nie je sankčného, ale skôr poradného a administratívneho charakteru a schádza sa podľa potreby na základe zváženía jej členov.⁵⁵ Predsedníctvo v nej sa vykonáva po dobu jedného roka; Slovensko predsedalo Pracovnej skupine od 18. januára 2007 do 31. decembra 2007.

Okrem uvedených pomocných orgánov, ktorým Slovenská republika predsedala, je pre úplnosť potrebné uviesť, že naša krajina vykonávala od roku 2006 spolu s Ghanou funkciu podpredsedu v sankčnom výbore 751. Uvedený sankčný režim sa týkal Somálska. Rovnako od toho istého roku Slovenská republika spolu s Panamou vykonávali funkciu podpredsedu v sankčnom výbore 1591 pre Sudán, a spolu s Belgickom bola podpredsedom vo výbore 1636, ktorý sa týkal osôb zapletených do vraždy libanonského ex-premiéra Rafíqa Harírího.⁵⁶

Ako je z vyššie uvedeného výpočtu vidno, Slovenská republika sa veľmi aktívne angažovala a svoje dvojročné členstvo v Bezpečnostnej rade plne a efektívne využila na riešenie situácií ohrozujúcich medzinárodný mier a bezpečnosť.

Záver

Pôsobenie Slovenskej republiky v Bezpečnostnej rade OSN ukázalo, že je dôveryhodným partnerom medzinárodného spoločenstva, čoho dôkazom sa stala podpora preukázaná už pri jej voľbe do tohto orgánu. Jej kredit ešte narástol počas a po výkone predsedníckej funkcie. Dôležité je zmieniť sa o prierezovej agende, ktorú Bezpečnostnej rade Slovenská republika predostrela, a tou je už spomenutá reforma bezpečnostného sektora. Je nepochybné, že výkon predsedníckej funkcie, a do určitej miery dokonca aj dvojročné členstvo v Bezpečnostnej rade OSN, je príliš krátka doba na to, aby jediný štát presadil niečo zásadné. Úspech slovenskej diplomacie sa v tomto smere stal unikátom, ktorého význam ešte narastie pri uvedení si faktu, že stáli členovia majú nepochybne viac príležitostí presadzovať svoju agendu, a v prípade, že sa to nepodarí alebo sa niečo

⁵⁵ Všeobecne o Pracovnej skupine pre dokumentáciu a iné procedurálne otázky pozri An Overview. In: *Security Council Informal Working Group on Documentation and Other Procedural Questions* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: <http://www.un.org/sc/wgdocs/>.

⁵⁶ Bližšie pozri *Note by the President of the Security Council No. 2006/7* [2006-01-05]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2006/7 a *Note by the President of the Security Council No. 2007/20* [2007-01-18]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2007/20.

nestihne, je možné sa k nej vrátiť s odstupom dvoch rokov, kým na stáleho člena opäť príde rad predsedat'. Slovenská republika toto privilégium, podobne, ako väčšina štátov sveta, nemá. Napriek tomu vhodne využila ponúkajúcu sa príležitosť tým, že v Bezpečnostnej rade otvorila debatu, ktorá zaujala aj iné štáty sveta a dialóg pokračoval aj po ukončení predsedníctva i členstva Slovenskej republiky. Ovocie uvedenej snahy je najlepšie vidieť v súčasnosti, teda až s niekoľkoročným odstupom. Nielenže sa vytvoril neformálny klub „priateľov reformy bezpečnostného sektora“, ale Bezpečnostná rada prijala v roku 2014 prelomovú rezolúciu o tejto tematickej oblasti.⁵⁷ Je to prvý prísľub toho, že záujem o predmetnú oblasť bude pokračovať a jeho výsledky sa budú uplatňovať (respektíve sa tak už aj deje) v mnohých štátoch sveta.

Aktívne pôsobenie Slovenskej republiky v medzinárodných vzťahoch ale týmto neskončilo. V roku 2012 skončilo pôsobenie Slovenskej republiky v Hospodárskej a sociálnej rade OSN, v júli 2016 začne predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade Európskej únie, a popritom zostáva Slovenská republika aktívna aj v menej viditeľných oblastiach medzinárodných vzťahov, ako sú humanitárna a rozvojová pomoc alebo účasť na mierových misiách OSN. Práve to je oblasť, ktorou sa Slovenská republika zviditeľnila a ktorá dopomohla k jej zvoleniu do Bezpečnostnej rady OSN.

Na záver je potrebné sa zmieniť, čím predložená štúdia nie je. Rozhodne nie je vyčerpávacím traktátom o pôsobení Slovenskej republiky v Bezpečnostnej rade OSN, a ani si nekladie takýto cieľ. Je len jeho stručným predstavením. Pre budúcnosť však môže slúžiť ako vhodný počiatkový bod v ďalšom skúmaní. Nepochybne by bádanie obohatili rozhovory s tými diplomatmi, ktorí predsedníctvo pripravovali alebo ho priamo vykonávali. Želaním autora je, aby historicky prvá a nepochybne úspešné slovenské predsedníctvo v Bezpečnostnej rade neupadlo do zabudnutia. Slovenská republika totiž v mnohých ohľadoch začala proces, ktorý úspešne napreduje aj dnes, čím dokázala, že aj keď jej diplomacia nemá dlhú historickú tradíciu, predsa dokáže významne prispieť k udržaniu medzinárodného mieru a bezpečnosti.

Zoznam bibliografických odkazov

A Decade of American Foreign Policy 1941 – 1949: Declaration by the United Nations, January 1, 1942. In: *Lillian Goldman Law Library*

---

⁵⁷ *Resolution No. 2151 (2014)* [on Security Sector Reform] [2014-04-28]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/2151 (2014).

- [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: http://avalon.law.yale.edu/20th_century/decade03.asp.
- An Overview. In: *Security Council Informal Working Group on Documentation and Other Procedural Questions* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: <http://www.un.org/sc/wgdocs/>.
- Atlantic Charter. In: *Lillian Goldman Law Library* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: <http://avalon.law.yale.edu/wwii/atlantic.asp>.
- BAILEY, S. D. a S. DAWS. *The Procedure of the UN Security Council*. 3rd ed. Oxford: Clarendon Press, 1998. 689 s. ISBN 0-19-828073-4.
- Case Concerning Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)* [1986-06-27]. Judgment of the Court of Justice of the European Union, 1986, General List No. 70.
- Dumbarton Oaks and Yalta. In: *History of the United Nations* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: http://www.un.org/en/about/un/history/dumbarton_yalta.shtml.
- FRANCK, Th. M. *Recourse to Force: State Action against Threats and Armed Attacks*. 1st ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 218 s. ISBN 978-0-521-10420-3.
- Charta Organizácie Spojených národov*.
- IR Paradigms, Approaches and Theories. In: *IR Theory* [online]. 2015-04-03 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: <http://www.irtheory.com/know.htm>.
- LUCK, E. C. *UN Security Council: Practice and Promise*. 1st ed. Abingdon: Routledge, 2006. 186 s. ISBN 978-0-415-35531-5.
- Meeting No. 6810* [Middle East – Syria] [2012-07-19]. Zasadnutie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/PV.6810.
- Note by the President of the Security Council No. 2006/507* [2006-07-19]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2006/507.
- Note by the President of the Security Council No. 2006/7* [2006-01-05]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2006/7.

Note by the President of the Security Council No. 2006/833 [2006-10-20].
Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2006/833.

Note by the President of the Security Council No. 2007/20 [2007-01-18].
Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/2007/20.

OSN – Základné informácie. In: *Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: https://www.mzv.sk/servlet/newyorkosn?MT=/App/WCM/ZU/NewYorkOSN/main.nsf/vw_ByID/ID_621F5291AE4A5FD4C125715B004FFE51_SK&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/ZU/NewYorkOSN/main.nsf/vw_ByID/ID_A50D09CD04575DEF12570DE003C17F3_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&HM=25-Prehľad&OB=0.

Provisional Rules of Procedure of the Security Council [1982-12-21]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/96/Rev. 7.

Question of Equitable Representation on the Security Council and the Economic and Social Council No. 1991 (XVIII) [1963-12-17]. United Nations General Assembly, UN Doc. A/RES/1991.

Resolution No. 1306 (2000) [on the Situation in Sierra Leone] [2000-07-05]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1306 (2000).

Resolution No. 1373 (2001) [on Threats to International Peace and Security Caused by Terrorist Acts] [2001-09-28]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1373 (2001).

Resolution No. 1542 (2004) [on Establishment of the UN Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH)] [2004-04-30]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1542 (2004).

Resolution No. 1742 (2007) [Democratic Republic of the Congo] [2007-02-15]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1742 (2007).

Resolution No. 1743 (2007) [on Extension of the Mandate UN Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH)] [2007-02-15]. Rezolúcia Bezpečnost-

nej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1743 (2007).

Resolution No. 1744 (2007) [on Situation in Somalia] [2007-02-20]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1744 (2007).

Resolution No. 1745 (2007) [on Extension of the Mandate and Increase in the Strength of the UN Integrated Mission in Timor-Leste (UNMIT)] [2007-02-22]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1745 (2007).

Resolution No. 1803 (2008) [on Further Measures against Iran in Connection with Its Development of Sensitive Technologies in Support of Its Nuclear and Missile Programmes] [2008-03-03]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1803 (2008).

Resolution No. 1970 (2011) [Imposes an Arms Embargo, a Travel Ban and an Assets Freeze in Connection with the Situation in the Libyan Arab Jamahiriya] [2011-02-26]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1970 (2011).

Resolution No. 1973 (2011) [on the Situation in the Libyan Arab Jamahiriya] [2011-03-17]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1973 (2011).

Resolution No. 1989 (2011) [on Expansion of the Mandate of the Ombudsman Established by the Resolution 1267 (1999) and the Establishment of a New Al-Qaida Sanctions List] [2011-06-17]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/1989 (2011).

Resolution No. 2151 (2014) [on Security Sector Reform] [2014-04-28]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/2151 (2014).

Resolution No. 217 (1965) [on the Situation in Southern Rhodesia] [1965-11-20]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/217 (1965).

Resolution No. 687 (1991) [Iraq – Kuwait] [1991-04-03]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/687 (1991).

- Resolution No. 748 (1992)* [Libyan Arab Jamahiriya] [1992-03-31]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/748 (1992).
- Resolution No. 792 (1992)* [Cambodia] [1992-11-30]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/792 (1992).
- Resolution No. 82 (1950)* [Complaint of Aggression upon the Republic of Korea] [1950-06-25]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/82 (1950).
- Resolution No. 827 (1993)* [International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY)] [1993-05-25]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/827 (1993).
- Resolution No. 83 (1950)* [Complaint of Aggression upon the Republic of Korea] [1950-06-27]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/83 (1950).
- Resolution No. 864 (1993)* [Angola] [1993-09-15]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/864 (1993).
- Resolution No. 929 (1994)* [UN Assistance Mission for Rwanda] [1994-06-22]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/929 (1994).
- Resolution No. 955 (1994)* [on Establishment of an International Tribunal and Adoption of the Statute of the Tribunal] [1994-11-08]. Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/RES/955 (1994).
- SAMSON, I. a M. KORBA. *Reforma bezpečnostného sektora: Skúsenosti Slovenskej republiky*. 1. vyd. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, 2006. 45 s. ISBN neuvedené.
- SEIDL-HOHENVELDERN, I. *Mezinárodní právo veřejné*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2006. 417 s. ISBN 80-7357-178-1.
- SCHACHTER, O. The Quasi-Judicial Role of the Security Council and the General Assembly. *American Journal of International Law*. 1964, vol. 58, no. 4, s. 960-965. ISSN 0002-9300.
- Statement by the President of the Security Council No. 2007/4* [2007-02-23]. Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov, UN Doc. S/PRST/2007/4.

Základný rámec pre pôsobenie Slovenskej republiky v Bezpečnostnej rade OSN v rokoch 2006 – 2007 [online]. 2015. 26 s. [cit. 2015-05-05]. Dostupné na: [https://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_BylD/ID_E56BB8B6879B21D2C12576480042B54A_SK/\\$File/Z%C3%A1kladn%C3%BD%20r%C3%A1mec%20pre%20p%C3%B4sobenie%20Slovenskej%20republiky%20v%20Bezpe%C4%8D%E2%80%A6.pdf](https://www.mzv.sk/App/wcm/media.nsf/vw_BylD/ID_E56BB8B6879B21D2C12576480042B54A_SK/$File/Z%C3%A1kladn%C3%BD%20r%C3%A1mec%20pre%20p%C3%B4sobenie%20Slovenskej%20republiky%20v%20Bezpe%C4%8D%E2%80%A6.pdf).

JUDr. Kristián Blaškovič, PhD.

Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika
kristian.blaskovic@truni.sk

Komparation der Arbeitslosigkeit der Frauen in Wien und in Bratislava

Comparison of Female Unemployment between Vienna and Bratislava

Irena Kleiner

Abstract: *This study gives an overview of the current situation of unemployed women in the capitals of Austria and Slovakia, Vienna and Bratislava. The comparison between the capitals shows some common problems, like the continuously growing unemployment rates, but also that despite the geographical closeness, there are significant differences. The unemployment rate in Vienna is the highest of the all Austrian regions, while Bratislava has the lowest unemployment rate from all regions in Slovakia. In Vienna the female unemployment rates are considerably lower than the male unemployment rates, but in Bratislava the unemployment rates show only minimal differences. There are also significant differences in the female labour market regarding the educational and age structures of the unemployed women.*

Key Words: *Women; Unemployment; Comparison; Vienna; Bratislava; Austria; the Slovak Republic.*

Abstrakt: *Diese Studie stellt eine übersichtsartige Bestandsaufnahme der weiblichen Arbeitslosigkeit in den Hauptstädten Österreichs und der Slowakischen Republik, Wien und Bratislava, dar. Der Vergleich zeigt einige Gemeinsamkeiten, wie zum Beispiel die stetige Zunahme der Arbeitslosenraten. Trotz der räumlichen Nähe bestehen allerdings wesentliche Unterschiede. Wien hat die höchste Arbeitslosigkeit aller österreichischen Bundesländer, während Bratislava die geringste Arbeitslosenrate aller Regionen der Slowakei aufweist. In Wien bestehen deutliche Unterschiede in den Arbeitslosenraten von Männern und Frauen, in Bratislava hingegen differieren die Arbeitslosenzahlen zwischen den Geschlechtern nur minimal. Auch in der Ausbildungs- und Altersstruktur der arbeitslosen Frauen unterscheidet sich der weibliche Arbeitsmarkt in Wien und Bratislava.*

Schlüsselwörter: *Frauen; Arbeitslosigkeit; Komparation; Wien; Bratislava; Österreich; Slowakische Republik.*

Einleitung

Arbeitslosigkeit stellt eine stetig zunehmende wirtschaftliche und soziale Belastung dar und Frauen sind neben den Minderqualifizierten immer noch die davon am stärksten betroffene Gruppe der Arbeitslosen, da die Arbeitslosigkeit die bestehenden Einkommensunterschiede und die Probleme der Doppelbelastung von Frauen bei geringen Einkommen durch Teilzeit oder Arbeitslosigkeit noch weiter verstärkt.

Im Jahr 2014 beträgt die Frauenarbeitslosequote nach der nationalen Berechnung in Wien 11,1 Prozent und in Bratislava 6,61 Prozent. Die tatsächliche Zahl der Frauen, die eine Beschäftigung suchen, ist jedoch viel höher. Es sind die Hausfrauen oder Frauen, welche sich in den Umschulungen befinden, oder Frauen, die nicht am Arbeitsamt als Arbeitssuchende registriert sind. Insbesondere der hohe Anteil an teilzeitbeschäftigten Frauen in Österreich verzerrt dieses Bild noch weiter. Auch die Ausbildungs- und Altersstruktur der arbeitslosen Frauen weist signifikante Unterschiede aus, die auf eine unterschiedliche Segmentierung des Arbeitsmarktes in beiden Ländern hindeutet. Daraus ergeben sich auch unterschiedliche Anforderungen an die Arbeitsmarktpolitik und an mögliche Massnahmen zur Reduktion der Frauenarbeitslosigkeit in beiden Ländern.

Gesellschaftliche Wahrnehmung der Frauenarbeitslosigkeit

Arbeitslosigkeit liegt vor, wenn auf dem Arbeitsmarkt das Arbeitsangebot zu den herrschenden Bedingungen die Arbeitsnachfrage der privaten Unternehmen und der öffentlichen Hand übersteigt.¹ Das Wörterbuch der Soziologie wiederum definiert Arbeitslosigkeit als Zustand, in dem Arbeitsfähige und -willige keine angemessen entlohnten und zumutbaren Arbeitsplätze finden.²

Arbeitslosigkeit ist gleichzeitig ein sozial- und ökonomisches Phänomen, unter welchem eine dauerhafte und unfreiwillige Unterbrechung der Beschäftigung verstanden wird.³

---

¹ HENNEBERGER, F. Arbeitslosigkeit. In: K. SCHUBERT, Hrsg. *Handwörterbuch des ökonomischen Systems der Bundesrepublik Deutschland*. 1. Aufl. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2005, S. 26-35. ISBN 978-3-8100-3588-2.

² HILLMANN, K.-H. *Wörterbuch der Soziologie*. 5. vollst. überarb. u. erw. Aufl. Stuttgart: Kröner, 2007. 1017 S. ISBN 978-3-520-41005-4.

³ ŽATKOVIČOVÁ, K. und I. DÓCI. Psychiatrické, psychologické, sociálne a ekonomické aspekty nezamestnanosti. *Psychiatria – Psychoterapia – Psychosomatika* [online]. 2012,

Die Arbeitslosigkeit wird in der gesellschaftlichen Konzeption des Problems als unabänderliches und darum gesellschaftlich akzeptiertes Phänomen betrachtet, welches allerdings an Dringlichkeit verloren hat, da trotz der derzeit hohen Arbeitslosenzahlen, im Gegensatz zu vorherigen Jahrhunderten, wenig gesellschaftlicher Widerstand und keine gewalttätigen Proteste sichtbar wurden. Trotzdem besteht Arbeitslosigkeit weiterhin als ein anerkanntes soziales Problem.⁴

Die Arbeitslosigkeit ist nicht nur Teil des gesellschaftlichen Wandels, sondern auch ein wirtschaftliches und soziales Problem. Hohe Arbeitslosigkeit hat prinzipiell gravierende Folgen für die Gesellschaft. Die natürlich vorhandene Arbeitslosenquote ist dabei durch die jeweilige Struktur der Wirtschaft vorgegeben. Vollbeschäftigung in diesem Zusammenhang bedeutet daher nicht, dass es keine Arbeitslosen mehr gibt, sondern dass sich die Arbeitslosigkeit auf dem natürlichen Niveau befindet.⁵

Die absolute Höhe der Arbeitslosigkeit, die Struktur nach Alter und Ausbildung, sowie auch der wirtschaftliche Einfluss und die gesellschaftliche Wahrnehmung, insbesondere der Arbeitslosigkeit von Frauen, unterscheidet sich zwischen Wien und Bratislava, wie man auch aus dem Vergleich entsprechender Statistiken unmittelbar entnehmen kann.

Entwicklung und Struktur der Frauenarbeitslosigkeit in Wien

Wirtschaftsstandort Wien als Arbeitsmarkt

In der Stadt Wien als der Bundeshauptstadt werden 26,2 % der österreichischen Wirtschaftsleistung von 20,2 % der Bevölkerung erbracht. Mit 72,1 Mrd. EUR hat Wien das höchste Bruttoregionalprodukt in Österreich und liegt mit 29,5 % über dem Bundesschnitt. Die Bruttojahresbezüge der vollzeitbeschäftigten Frauen sind bundesweit in Wien die höchsten und die Einkommensschere zwischen Männern und Frauen am geringsten.⁶

---

roč. 19, č. 1, S. 17-24 [zit. 2015-03-31]. ISSN 1338-7030. Zugänglich auf: <http://www.psychiatria-casopis.sk/files/psychiatria/01-2012/ppp1-2012-cla3.pdf>.

⁴ BAUMGARTEN, B. *Interessenvertretung aus dem Abseits: Erwerbsloseninitiativen im Diskurs über Arbeitslosigkeit*. 1. Aufl. Frankfurt am Main: Campus, 2010. 330 S. ISBN 978-3-593-39226-4.

⁵ STANEK, V. *Sociálna politika*. 1. vyd. Bratislava: Sprint, 2002. 474 S. ISBN 80-88848-92-X.

⁶ *Österreich: Zahlen – Daten – Fakten* [12/13]. 8. Aufl. Wien: Statistik Austria, 2013. 140 S. ISBN 978-3-902791-66-5.

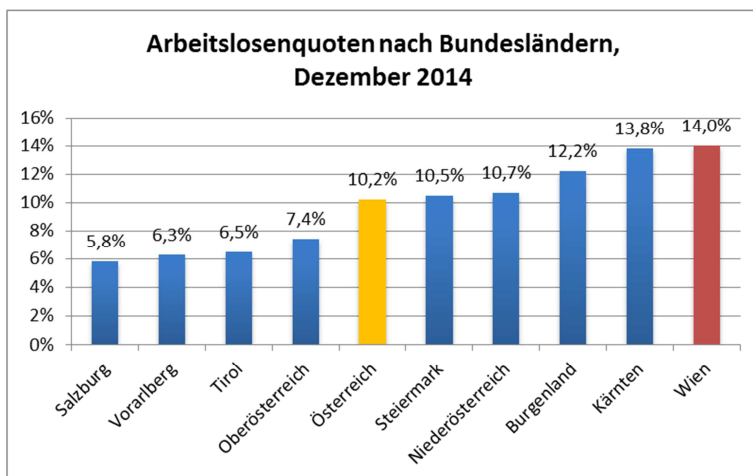
Wien in Relation zur österreichischen Gesamtbevölkerung

Im Jahr 2014 betrug die Wohnbevölkerung Österreichs 8 543 932. Die österreichische Hauptstadt Wien ist mit 1 781 042 (davon 922 526 Frauen) Einwohnerinnen und Einwohner bezogen auf die Bevölkerungszahl mit Abstand die grösste Stadt Österreichs. Somit lebt ein Fünftel der österreichischen Frauen in der Bundeshauptstadt.⁷

Entwicklung der Frauenarbeitslosigkeit in Wien

In den letzten Jahren ist der Wiener Arbeitsmarkt von einer Entwicklung charakterisiert, wo einer steigenden Beschäftigung eine ebenso steigende Arbeitslosigkeit gegenüber steht.

Graph 1 Arbeitslosenquoten nach Bundesländern, Dezember 2014

Quelle: Arbeitslosigkeit, Beschäftigte und ALQ nach Bundesländern. In: *Arbeitsmarktservice Österreich – Arbeitsmarktdaten Online* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://iambweb.ams.or.at/ambweb/>.

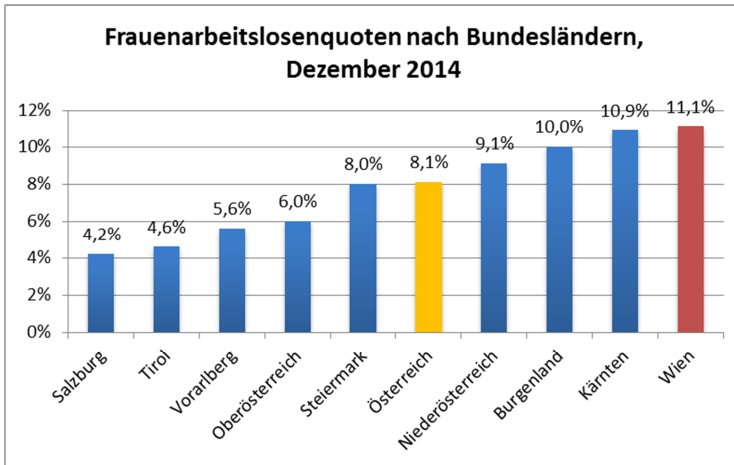
Wien verzeichnete auch im vergangenen Jahr einen Anstieg des Arbeitskräftepotenzials und die Beschäftigung stieg, auch bei Frauen. Entgegen der steigenden Beschäftigung war das Wirtschaftswachstum aber unzureichend, um das steigende Arbeitskräftepotenzial am Arbeitsmarkt

⁷ Resident Population Annual Average. In: *STATcube – Statistical Database of Statistics Austria* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://statcube.at/superweb/login.do?guest=guest>.

aufzunehmen. Auf Grund dessen nahm auch die Arbeitslosigkeit in Wien zu.⁸

Wien verzeichnet die höchste Arbeitslosenquote in Österreich. Die Arbeitslosenquote für Wien liegt nach nationaler Berechnung bei 14,0 %, im Bundesdurchschnitt liegt die Quote bei 10,2 % (Graph 1).

Graph 2 Frauenarbeitslosenquoten nach Bundesländern, Dezember 2014

Quelle: Arbeitslosigkeit, Beschäftigte und ALQ nach Bundesländern. In: *Arbeitsmarktservice Österreich – Arbeitsmarktdaten Online* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://iambweb.ams.or.at/ambweb/>.

Die Frauenarbeitslosigkeit in Wien ist mit 11,1 % die höchste in Österreich und liegt damit auch deutlich über der durchschnittlichen Frauenarbeitslosenquote in Österreich von 8,1 % (Graph 2). Damit ist sie bereits fast 2,5-mal so hoch wie in den Bundesländern mit der geringsten Frauenarbeitslosigkeit Salzburg und Tirol. Zu beachten ist allerdings, dass die Frauenbeschäftigungsquote in Ostösterreich auch deutlich höher ist als in diesen westlichen Bundesländern. Man sieht, dass die regionale Verteilung der Frauenarbeitslosigkeit analog zu den Arbeitslosenraten verläuft.

Die Arbeitslosenquote in Wien steigt über die in der Tabelle 1 betrachtete Zeitspanne von fünf Jahren kontinuierlich an. Dabei zeigte sich

⁸ Arbeitsmarkt in Wien. In: *WAFF – Wiener Arbeitnehmerinnen Förderungsfonds* [online]. 2014 [zit. 2014-05-19]. Zugänglich auf: http://www.waff.at/html/index.aspx?page_url=Arbeitsmarkt_in_Wien&mid=341.

bei Frauen und Männern ein ähnlicher Verlauf, allerdings bleibt der Abstand von rund 2,5 % über diesen Zeitraum praktisch konstant.

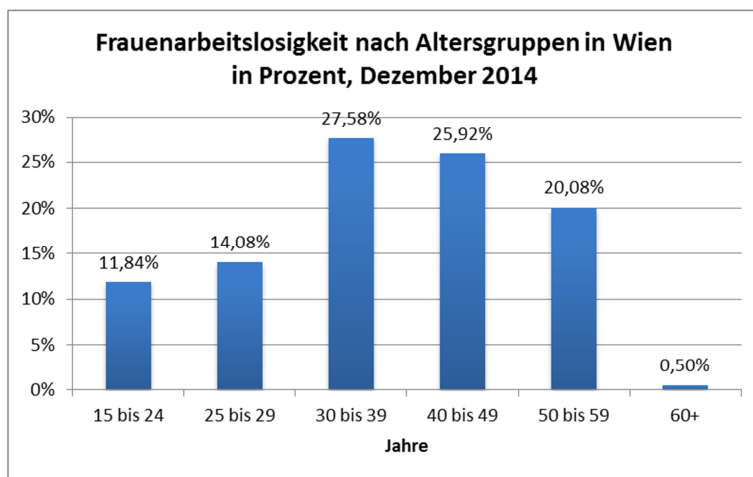
Tabelle 1 Entwicklung der Arbeitslosenquote in Prozent in Wien

Entwicklung der Arbeitslosenquote in Prozent in Wien						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Frauen und Männer	10,1	10,4	10,7	11,1	12,4	14,0
Frauen	7,5	8,0	8,3	8,6	9,7	11,1

Quelle: Arbeitslosigkeit, Beschäftigte und ALQ nach Bundesländern. In: *Arbeitsmarktservice Österreich – Arbeitsmarktdaten Online* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://iambweb.ams.or.at/ambweb/>.

Die Arbeitslosenquote der Frauen lag von 2009 bis 2014 unter jener der Männer, der Anstieg war jedoch bei beiden Geschlechtern gegeben, womit sich an der deutlich höheren Arbeitslosigkeitsrate von Männern über den betrachteten Zeitraum nichts geändert hat.

Graph 3 Frauenarbeitslosigkeit nach Altersgruppen in Wien in Prozent, Dezember 2014

Quelle: AM-Report: Der Wiener Arbeitsmarkt im Januar 2015. In: *WAFF – Wiener Arbeitnehmerinnen Förderungsfonds* [online]. 2015, S. 28 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: http://www.waff.at/html/index.aspx?page_url=Arbeitsmarktdaten&mid=356#Arbeitsmarkt-Report.

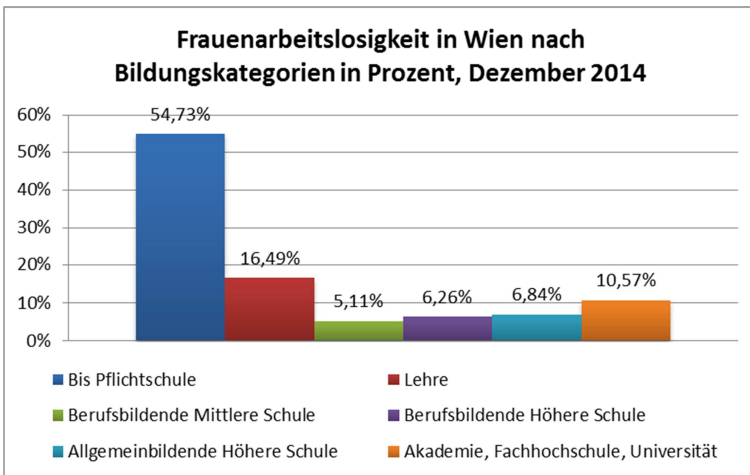
Die niedrigste Quote lag bei Frauen im Jahr 2009 nach nationaler Definition bei 7,5 %, die höchste, im Jahr 2014, betrug 11,1 %. Im Jahr 2014 stieg die Arbeitslosenquote sowohl bei Frauen, als auch Männern deut-

lich an. Die Arbeitslosigkeit bei den Männern bewegte sich in Wien mit einer Quote von 16,7 % deutlich über jener der Frauen (11,1 %).

Betrachtet man die Zahlen für Frauenarbeitslosigkeit in Wien nach Altersgruppen, ist es ersichtlich, dass die Jugendarbeitslosigkeit noch relativ gering ist, und auch im Zeitraum der Familienplanung bis ca. 30 Jahre noch gering ansteigt (Graph 3). Dies könnte aber zum Teil dadurch erklärbar sein, dass die Karenzzeiten nicht als Arbeitslosigkeit erfasst werden. Zwischen 30 – 50 Jahren verdoppelt sich fast die Frauenarbeitslosigkeit, was auf fehlenden beruflichen Wiedereinstieg nach den Kindererziehungszeiten hindeuten dürfte. Erst nach diesem Zeitraum sinkt die Frauenarbeitslosigkeit wieder deutlich, erreicht aber nicht mehr den Stand bei den jungen Frauen. Die durch die Anrechnung der Kindererziehungszeiten früheren Pensionsantrittszeiten führen dazu, dass die Rate der Frauenarbeitslosigkeit ab dem 60 Lebensjahr nur mehr minimal ist, was aber dadurch entstehen könnte, dass die Erwerbsrate der Frauen in diesem Alter bereits extrem gering ist.

Graph 4 Frauenarbeitslosigkeit in Wien nach Bildungskategorien in Prozent, Dezember 2014

Quelle: AM-Report: Der Wiener Arbeitsmarkt im Januar 2015. In: *WAFF – Wiener Arbeitnehmerinnen Förderungsfonds* [online]. 2015, S. 47 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: http://www.waff.at/html/index.aspx?page_url=Arbeitsmarktdaten&mid=356#Arbeitsmarkt-Report.

Interessant ist, dass die Frauenarbeitslosigkeit bei Frauen mit nur Pflichtschulausbildung mit über 50 % exorbitant hoch ist, und sobald ei-

ne höhere Berufsausbildung besteht, bereits deutlich unter dem Durchschnitt liegt (Graph 4). Bildung scheint für Frauen im Erwerbsleben die effizienteste Massnahme zur Vermeidung von Arbeitslosigkeit. Interessant ist auch der kontinuierliche, leichte Anstieg mit besserer Ausbildung, welcher teilweise auch durch die von Frauen bevorzugten Studienrichtungen begründet zu sein scheint.

Entwicklung und Struktur der Frauenarbeitslosigkeit in Bratislava

Wirtschaftsstandort Bratislava als Arbeitsmarkt

Bratislava ist die Hauptstadt der Slowakischen Republik und nur ca. 60 km von Wien entfernt. Bratislava und Wien sind die beiden EU-Hauptstädte mit der geringsten Entfernung zueinander und beide Hauptstädte liegen an der Donau.

Bratislava ist der wichtigste Industriestandort der Slowakischen Republik und auch für ausländische Investitionen sehr attraktiv; 68 % der in der Slowakei anfallenden ausländischen Direktinvestitionen werden in Bratislava getätigt. Die Region Bratislava hat mit 18,3 Mrd. EUR das grösste Bruttoregionalprodukt, somit mehr als ein Viertel des slowakischen Bruttoinlandsproduktes in Bratislava erwirtschaftet wird. Die Bruttojahresbezüge der vollzeitbeschäftigten Frauen sind in der Region Bratislava die höchsten und die Arbeitslosenquote am niedrigsten.⁹

Bratislava in Relation zur slowakischen Gesamtbevölkerung

Im Jahr 2014 betrug die Gesamtbevölkerung der Slowakei 5 417 750. Bratislava als Hauptstadt der Slowakei hat 418 667 Einwohner und Einwohnerinnen. Diese sind rund 7,73 % der slowakischen Gesamtbevölkerung und Bratislava ist damit, sowie Wien, die mit Abstand grösste Stadt des Landes. Die Region Bratislava hat 621 783 Einwohner und Einwohnerinnen, davon 327 112 Frauen und somit lebt 11,48 % der gesamten Bevölkerung der Slowakei in der Region Bratislava.¹⁰

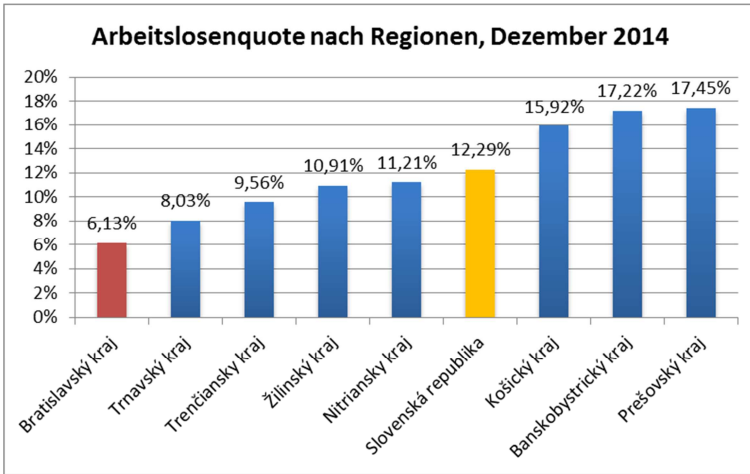
⁹ Bratislavský kraj – charakteristika regiónu. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 2014 [zit. 2014-02-17]. Zugänglich auf: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=31183>; und Hrubá mzda a odpracovaný čas. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.

¹⁰ Počet obyvateľov podľa pohlavia – SR, oblasti, kraje, okresy, mesto, vidiek (ročne). In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.

Entwicklung der Frauenarbeitslosigkeit in Bratislava

Die Slowakei hat ähnlich wie Österreich deutliche regionale Unterschiede in der Arbeitslosigkeit. Während in der Hauptstadt Bratislava die Arbeitslosenquote bei 6,13 % und die Frauenarbeitslosenquote bei 6,61 % liegt, erreicht sie im strukturschwachen Osten des Landes über 17 % (Graph 5 und Graph 6). Es liegt daran, dass sich ausländische Investoren vor allem im Westen der Slowakei und in Bratislava niederlassen.

Graph 5 Arbeitslosenquote nach Regionen, Dezember 2014

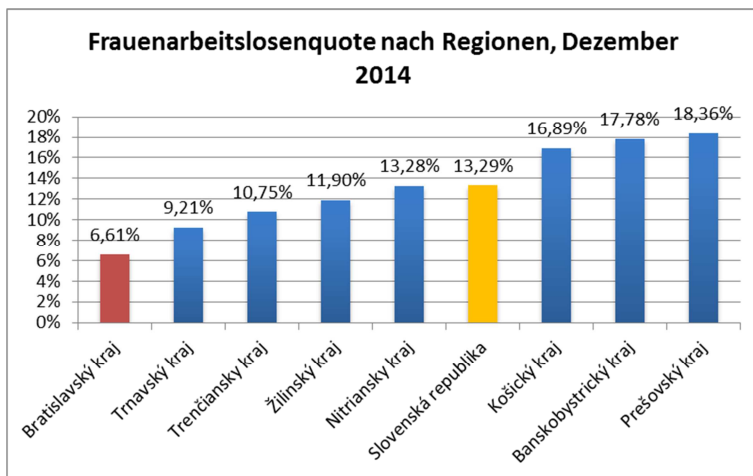

Quelle: Miera evidovanej nezamestnanosti. In: Štatistický úrad Slovenskej republiky – data-báza DATAcube. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.

Betrachtet man die Arbeitslosenquoten nach Regionen, ist die Arbeitslosigkeit in Bratislava mit 6,13 % die geringste und beträgt nur rund die Hälfte der Gesamtarbeitslosigkeit in der Slowakei, die bei 12,29 % liegt. Die hohen Arbeitslosenraten im Osten der Slowakei sind mit 17,45 % allerdings deutlich höher (Graph 5).

Interessant ist hier, dass sich im Unterschied zu Österreich die Arbeitslosenraten von Männern und Frauen über alle Regionen nur minimal unterscheiden. Der Arbeitsmarkt in der Slowakei macht also kaum Geschlechtsunterschiede. Dies zeigt sich auch in der viel geringeren Rate von Teilzeitbeschäftigungen von Frauen in der Slowakei.

Graph 6 Frauenarbeitslosenquote nach Regionen, Dezember 2014

Quelle: Miera evidovanej nezamestnanosti. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.

Die in Österreich höchste Arbeitslosenrate der Bundeshauptstadt Wien, während Bratislava als Hauptstadt der Slowakei die geringste Arbeitslosigkeit aufweist, ist einer der signifikantesten Unterschiede, die sich aus dem Vergleich der Statistiken ergeben. Zusammen mit dem kaum vorhandenen Geschlechtsunterschied in der Slowakei im Vergleich zum konstanten Abstand der Arbeitslosigkeit von Männern und Frauen in Österreich ergibt sich für die arbeitslosen Frauen bereits sehr unterschiedliche Ausgangslage, die sich auch in signifikanten Unterschieden in der Lebensqualität niederschlagen könnte.

Tabelle 2 Entwicklung der Arbeitslosenquote in Prozent in Bratislava

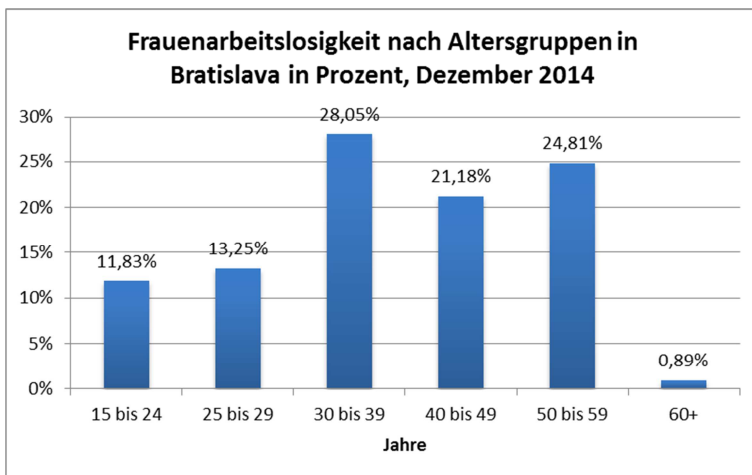
Entwicklung der Arbeitslosenquote in Prozent in Bratislava						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Frauen und Männer	4,36	4,63	5,41	5,72	6,17	6,13
Frauen	4,12	4,68	5,76	6,02	6,38	6,61

Quelle: Miera evidovanej nezamestnanosti. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.

Die Arbeitslosenrate in Bratislava ist bei Frauen zu Ende des Jahres 2014 deutlich gestiegen (Tabelle 2). Die Arbeitslosenrate bei Männern ist bis zum Jahr 2013 auch gestiegen, im Jahr 2014 allerdings bereits wieder leicht gesunken.

Allerdings sind die Raten immer noch sehr gering und praktisch nur halb so hoch wie in Wien. Vor allem hat sich an diesem Abstand zwischen den Arbeitslosenraten in Österreich und in der Slowakei im betrachteten Zeitraum kaum etwas geändert. Auch die prozentuale Grössenordnung des Anstiegs ist zwischen beiden Ländern vergleichbar. Insofern ist es interessant, dass der Trend in beiden Ländern der gleiche ist, aber sich an der unterschiedlichen Arbeitsmarktlage der beiden Länder, insbesondere für Frauen, kaum etwas geändert hat.

Graph 7 Frauenarbeitslosigkeit nach Altersgruppen in Bratislava in Prozent, Dezember 2014

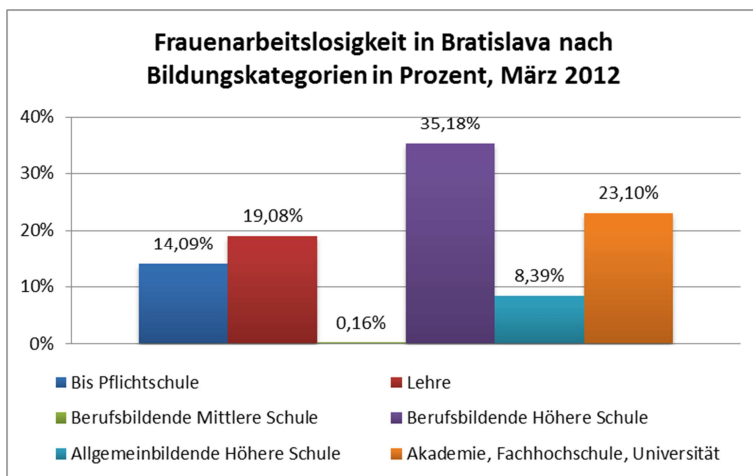

Quelle: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie za mesiac december 2014. In: *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: http://www.upsvar.sk/buxus/docs/statistic/mesacne/2014/december_2014.ZIP.

Es fällt auf, dass die Frauenarbeitslosigkeit bei der jungen Generation von Frauen sehr ähnlich zu Österreich ist, und auch ab 30 Jahren ein ähnlich hoher Anstieg in Bratislava besteht, jedoch gelingt es anschliessend in der Slowakei deutlich besser Frauen nach den Kindererziehungszeiten wieder ins Berufsleben einzubinden (Graph 7). Dies ist aber nicht dauerhaft möglich, denn zwischen 50 – 60 Jahren steigt die Arbeitslosigkeit

wieder an, während sie in Wien wieder absinkt. Die Arbeitslosigkeit bei Frauen über 60 ist in Bratislava zwar etwas höher als in Wien, aber auch unter 1 %, womit auch in der Slowakei die Beschäftigungsrate von Frauen in diesem Alter bereits sehr gering ist.

Graph 8 Frauenarbeitslosigkeit in Bratislava nach Bildungskategorien in Prozent, März 2012

Quelle: Nezamestnanosť – mesačné štatistiky. In: *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny* [online]. 2012 [zit. 2014-04-08]. Zugänglich auf: http://www.upsvar.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page_id=1254.

Es zeigt sich ein deutlich anderes Bild als in Wien; Frauen mit nur Pflichtschule haben die drittgeringste Arbeitslosenquote. Frauen mit spezifischer Berufsausbildung sind hingegen am meisten von Arbeitslosigkeit betroffen, was durch die von den Frauen gewählten Berufsausbildungen bedingt zu sein scheint (Graph 8). Dies lässt sich zum Teil durch den höheren Anteil von Frauen mit höherem Bildungsabschluss in Bratislava erklären, wodurch diese, bereits insbesondere mit Universitätsabschluss grössere Probleme haben, adäquate Jobs zu finden.

Interessant ist auch, dass in der Slowakei eine Universitätsbildung keinen effizienten Schutz vor Arbeitslosigkeit darstellt. Scheinbar werden in der Slowakei nicht entsprechende Jobs von Frauen besetzt, da die Arbeitslosigkeit von männlichen Akademikern deutlich geringer ist.

Fazit

Wie man aus den Statistiken erkennt, sind die Arbeitsmärkte für Frauen in Wien und Bratislava trotz der räumlichen Nähe äusserst unterschiedlich. Die Arbeitslosigkeitsraten sind in Wien deutlich höher als in Bratislava. Während die Frauenarbeitslosenquote in der Region Bratislava bei 6,61 % (also sogar unter dem slowakischen Durchschnitt) liegt, liegt die Frauenarbeitslosenquote in Wien bei 11,1 % und damit deutlich über dem österreichischen Durchschnitt.

In Wien besteht zudem ein deutlicher Unterschied in der Arbeitslosigkeit von Männern und Frauen, während dieser Unterschied in Bratislava kaum vorhanden ist. Diese Unterschiede in der Arbeitslosigkeit von Frauen in Wien und Bratislava sind nur zum Teil durch die jeweilige Job- und Ausbildungssituation für Frauen erklärbar. Die Unterschiede im Arbeitsmarkt spiegeln sich aber deutlich auch in unterschiedlichen Alters- und Ausbildungsprofilen bei der Arbeitslosigkeit wider.

Die geringere Gesamtarbeitslosigkeit in Österreich kompensiert zwar in der Statistik diese Unterschiede zum Teil, und verringert diese weiter, wenn man sie mit der Gesamtarbeitslosigkeit in der Slowakei vergleicht. Die Unterschiede in den absoluten und relativen Arbeitslosenraten von Frauen in den beiden Städten, sowie auch in deren Bildungs- und Altersstruktur gehen allerdings weit über die übliche, erklärbare statistische Bandbreite hinaus.

Bei der jüngeren Generation von Frauen ist der Unterschied zwischen den beiden Hauptstädten nicht so ausgeprägt, was aber zum Teil auch durch grössere Mobilität der jüngeren Frauen in beiden Ländern erklärbar wäre.

Diese entstehenden Unterschiede haben sich in den letzten Jahren auch nicht reduziert oder angeglichen, die Verläufe sind im Rahmen der generell ansteigenden Arbeitslosenzahlen annähernd synchron mit gleichbleibenden Unterschieden. Insofern stellen diese statistischen Abweichungen ein sehr starkes Indiz für gesellschaftliche und soziale Unterschiede sowohl in dem Arbeitsmarkt, dem Arbeitsangebot, als auch der Annahme desselben durch Frauen dar.

Literaturverzeichnis

AM-Report: Der Wiener Arbeitsmarkt im Januar 2015. In: *WAFF – Wiener Arbeitnehmerinnen Förderungsfonds* [online]. 2015. 58 S. [zit. 2015-

- 03-31]. Zugänglich auf: http://www.waff.at/html/index.aspx?page_url=Arbeitsmarktdaten&mid=356#Arbeitsmarkt-Report.
- Arbeitslosigkeit, Beschäftigte und ALQ nach Bundesländern. In: *Arbeitsmarktservice Österreich – Arbeitsmarktdaten Online* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://iambweb.ams.or.at/ambweb/>.
- Arbeitsmarkt in Wien. In: *WAFF – Wiener Arbeitnehmerinnen Förderungsfonds* [online]. 2014 [zit. 2014-05-19]. Zugänglich auf: http://www.waff.at/html/index.aspx?page_url=Arbeitsmarkt_in_Wien&mid=341.
- BAUMGARTEN, B. *Interessenvertretung aus dem Abseits: Erwerbsloseninitiativen im Diskurs über Arbeitslosigkeit*. 1. Aufl. Frankfurt am Main: Campus, 2010. 330 S. ISBN 978-3-593-39226-4.
- Bratislavský kraj – charakteristika regiónu. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 2014 [zit. 2014-02-17]. Zugänglich auf: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=31183>.
- HENNEBERGER, F. Arbeitslosigkeit. In: K. SCHUBERT, Hrsg. *Handwörterbuch des ökonomischen Systems der Bundesrepublik Deutschland*. 1. Aufl. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2005, S. 26-35. ISBN 978-3-8100-3588-2.
- HILLMANN, K.-H. *Wörterbuch der Soziologie*. 5. vollst. überarb. u. erw. Aufl. Stuttgart: Kröner, 2007. 1017 S. ISBN 978-3-520-41005-4.
- Hrubá mzda a odpracovaný čas. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.
- Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie za mesiac december 2014. In: *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: http://www.upsvar.sk/buxus/docs/statistic/mesacne/2014/december_2014.ZIP.
- Miera evidovanej nezamestnanosti. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.
- Nezamestnanosť – mesačné štatistiky. In: *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny* [online]. 2012 [zit. 2014-04-08]. Zugänglich auf: http://www.upsvar.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page_id=1254.

- Österreich: Zahlen – Daten – Fakten [12/13]. 8. Aufl. Wien: Statistik Austria, 2013. 140 S. ISBN 978-3-902791-66-5.
- Počet obyvateľ'ov podľa pohlavia – SR, oblasti, kraje, okresy, mesto, vi diek (ročne). In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://datacube.statistics.sk/TM1WebSK/>.
- Resident Population Annual Average. In: *STATcube – Statistical Database of Statistics Austria* [online]. 2015 [zit. 2015-03-31]. Zugänglich auf: <http://statcube.at/superweb/login.do?guest=guest>.
- STANEK, V. *Sociálna politika*. 1. vyd. Bratislava: Sprint, 2002. 474 S. ISBN 80-88848-92-X.
- ŽATKOVIČOVÁ, K. und I. DÓCI. Psychiatrické, psychologické, sociálne a ekonomické aspekty nezamestnanosti. *Psychiatria – Psychotherapia – Psychosomatika* [online]. 2012, roč. 19, č. 1, S. 17-24 [zit. 2015-03-31]. ISSN 1338-7030. Zugänglich auf: <http://www.psychiatria-casopis.sk/files/psychiatria/01-2012/ppp1-2012-cla3.pdf>.

PhDr. Irena Kleiner, MA

Pädagogische Fakultät
Katholische Universität in Ružomberok
Hrabovská cesta 1
034 01 Ružomberok
Slowakische Republik
i.kleiner@hotmail.com

Politika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v slovenských podnikoch

Politics of Health and Safety at Work in the Slovak Companies

Natália Matkovčíková

Abstract: *The presented paper focuses on the issue of the occupational health and safety (OHS) policy in small and medium enterprises in Slovakia. Health and safety policy is an important tool to support continuous improvement of safety and health at work in the company. Ensuring continuous development and occupational health and safety is an important factor for the economic and social development of the society. This paper presents an output solution of the grant VEGA No. 1/0053/12 – Personnel Marketing and Personnel Management in Small and Medium-Sized Enterprises in the Context of Economic Changes.*

Key Words: *Occupational Health and Safety (OHS); Politics of Health and Safety; Occupational Health and Safety Policy Strategy; Policy Document of Occupational Health and Safety; the Slovak Republic.*

Abstrakt: *Predložený príspevok sa zaoberá problematikou politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) v malých a stredných podnikoch na Slovensku. Politika BOZP je dôležitým nástrojom na podporu trvalého zlepšovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podniku. Zaisťovanie a neustály rozvoj BOZP je dôležitým faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja spoločnosti. Príspevok predstavuje výstup riešenia grantovej úlohy VEGA č. 1/0053/12 s názvom Personálny marketing a personálny manažment v malých a stredných podnikoch v kontexte hospodárskych zmien.*

Kľúčové slová: *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (BOZP); politika BOZP; stratégia politiky BOZP; dokument politiky BOZP; Slovenská republika.*

Úvod

Žiaden podnikateľský subjekt nemôže byť úspešný, ak sa nestará o svojich zamestnancov, o ich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, o vyho-

vujúce pracovné prostredie a pracovné podmienky. Starostlivosťou o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci podnik na jednej strane znižuje možnosť vzniku pracovných úrazov, na druhej strane vytvára podmienky na väčšiu zainteresovanosť zamestnancov, čo sa odráža vo vyššej produktivite a kvalite práce. Zamestnávateľia sú podľa zákona povinní vypracovať dokument obsahujúci zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti BOZP. Politika BOZP predstavuje formálny záväzok organizácie, stanovuje ciele na zlepšovanie pracovných podmienok, bezpečnosti a ochrany zdravia. Politika BOZP je kľúčovým prvkom systému riadenia, pretože udáva základnú orientáciu, požadovaný smer vývoja BOZP, prezentuje podnikovú filozofiu kultúry práce a celkový prístup vedenia a zamestnancov.¹

Politika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Politika BOZP sa v Slovenskej republike realizuje prostredníctvom legislatívnych opatrení (zákony, vyhlášky, nariadenia vlády a podobne) a strategických dokumentov. Medzi najdôležitejšie strategické dokumenty patria nepochybne Stratégia politiky BOZP v Slovenskej republike na roky 2013 až 2015 s výhľadom do roku 2020 a Hlavné priority Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v oblasti výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci² a spôsob ich financovania na roky 2012 až 2015. Uvedené dokumenty sú v kontexte novej Európskej stratégie politiky BOZP s výhľadom do roku 2020, ktorú pripravila aj Európska komisia pod názvom Strategický rámec BOZP na roky 2014 – 2020.³

V súvislosti s najnovším vývojom vedeckých poznatkov v oblasti zmien vo svete práce a posledných trendov v Európskej únii (demografické zmeny, globalizácia a rastúca hospodárska súťaž, ktoré vyvíjajú tlak

---

¹ MAJER, I. *Pravidlá dobrej praxe BOZP: Príručka na zavedenie jednoduchého systému riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v malých podnikoch SR*. 1. vyd. Bratislava: Národný inšpektorát práce, 2002. 18 s. ISBN 80-968751-8-3.

² Stratégia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike do roku 2020 a program jej realizácie na roky 2013 až 2015 s výhľadom do roku 2020. In: *Národný inšpektorát práce* [online]. 2015. 13 s. [cit. 2015-04-14]. Dostupné na: http://www.safework.gov.sk/?id_fa=182&ins=ba.

³ KORDOŠOVÁ, M., M. NOVOTNÝ a R. ČERVIENKOVÁ. *Strategické dokumenty politiky BOZP v Slovenskej republike a Európskej únii* [online]. 1. vyd. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2014. 47 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-80-7138-140-2. Dostupné na: http://www.ivpr.gov.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2014/strategicke_dokumenty_boz_p_v_sr_a_v_eu.pdf.

na životné prostredie a prírodné zdroje),⁴ ktoré majú vplyv na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bolo cieľom tejto strategickej správy stanoviť priority pre oblasť BOZP a merateľné ciele, ktoré budú riadiť procesy v oblasti zamestnanosti, výskumu a inovácií, zmeny klímy a energetiky, vzdelávania a boja proti chudobe.⁵

Problematika novej stratégie politiky BOZP s výhľadom do roku 2020 je v súčasnosti často diskutovanou témou nielen v odborných kruhoch, ale aj medzi podnikateľskými a zamestnávateľskými subjektmi, ako aj zástupcami zamestnancov. Vládou prijatá Stratégia politiky BOZP s výhľadom do roku 2020 sa tak stala platformou pre znižovanie pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania, ale aj pre vytváranie zdravých a bezpečných pracovných podmienok či priorít výskumu v oblasti BOZP.⁶

Štátna politika BOZP je úzko prepojená s podnikovou politikou BOZP. Plnenie povinností v oblasti BOZP je najmä u malých a stredných zamestnávateľov však často nedostatočné a úroveň právneho povedomia v štruktúre zamestnávateľov je nízka, chýba systémový a komplexný prístup k problematike a starostlivosti o BOZP. Je preukázané, že uplatňovanie systémového prístupu k BOZP a overenie jeho fungovania prostredníctvom nezávislej tretej strany zvýši úroveň BOZP v jednotlivých subjektoch. Okrem systému riadenia BOZP podľa technickej normy OHSAS 18001, ktorá je uznávaná aj v medzinárodnom kontexte, je na Slovensku možné overenie úrovne ochrany zamestnancov v organizáciách prostredníctvom projektu „Bezpečný podnik“, realizovaného Národným inšpektorátom práce.⁷

---

⁴ *Priorities for Occupational Safety and Health Research in Europe for the Years 2013 – 2020* [online]. 1st ed. Luxembourg: European Agency for Safety and Health at Work, 2014. 22 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-92-9240-316-4. Dostupné na: <https://osha.europa.eu/sites/default/files/publications/documents/en/publications/reports/summary-priorities-for-osh-research-in-eu-for-2013-20/OSH%20research%20priorities%20-%20Summary.pdf>.

⁵ *Scoping Study for a Foresight on New and Emerging Occupational Safety and Health (OSH) Risks and Challenges* [online]. 1st ed. Luxembourg: European Agency for Safety and Health at Work, 2014. 68 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-92-9240-494-9. Dostupné na: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/scoping-study-for-a-foresight-on-new-and-emerging-osh-risks-and-challenges>.

⁶ KORDOŠOVÁ, M., M. NOVOTNÝ a R. ČERVIENKOVÁ. *Strategické dokumenty politiky BOZP v Slovenskej republike a Európskej únii* [online]. 1. vyd. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2014. 47 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-80-7138-140-2. Dostupné na: http://www.ivpr.gov.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2014/strategicke_dokumenty_boz_p_v_sr_a_v_eu.pdf.

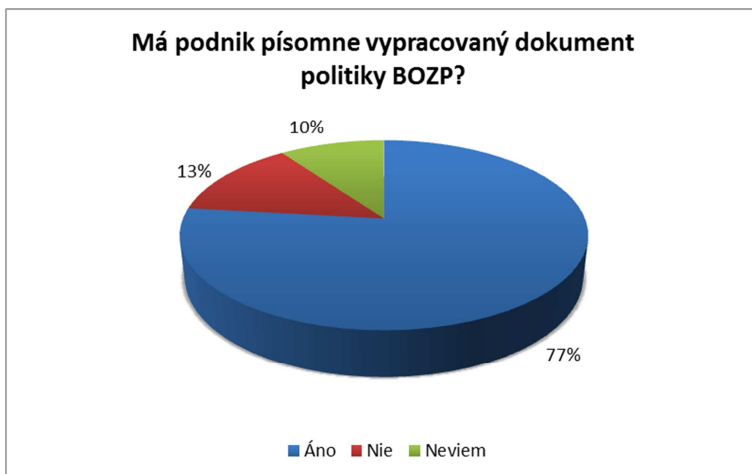
⁷ Program „Bezpečný podnik“. In: *Národný inšpektorát práce* [online]. 2015. 19 s. [cit. 2015-04-14]. Dostupné na: http://www.nip.sk/?id_fa=541&ins=nip.

Prieskum

V aktuálne prebiehajúcom výskume projektu VEGA č. 1/0053/12 s názvom Personálny marketing a personálny manažment v malých a stredných podnikoch v kontexte hospodárskych zmien sledujeme oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Jedným z cieľov prieskumu bolo zistiť informácie o politike BOZP v podnikoch. Výskumnú vzorku tvorilo 233 zamestnancov z malých a stredných podnikov pôsobiacich na Slovensku. Na účely zberu dát sme použili dotazníkovú metódu, v kombinácii s ostatnými základnými vedeckými postupmi a metódami. Zaujímalo nás, či majú podniky vypracovaný písomný dokument politiky BOZP, ak nie, tak z akého dôvodu, či je tento dokument politiky BOZP prístupný k nahliadnutiu všetkým zamestnancom podniku a či je politika BOZP premietnutá do konkrétnych programových opatrení.

Výsledky prieskumu, ktoré znázorňuje Graf 1, ukázali, že 77 % podnikov má písomne vypracovaný dokument politiky BOZP, 13 % podnikov nemá písomne vypracovaný dokument politiky BOZP a 10 % respondentov z výskumnej vzorky nevedelo povedať, či podnik má alebo nemá dokument politiky BOZP vypracovaný.

Graf 1 Písomne vypracovaný dokument politiky BOZP

Prameň: Vlastný prieskum.

Z výsledkov uvedených v Tabuľke 1 vidíme, že ako dôvod nevypracovania dokumentu politiky BOZP 6,9 % respondentov uviedlo, že to podnik nepovažuje za potrebné v smere zachovania bezpečnosti a ochra-

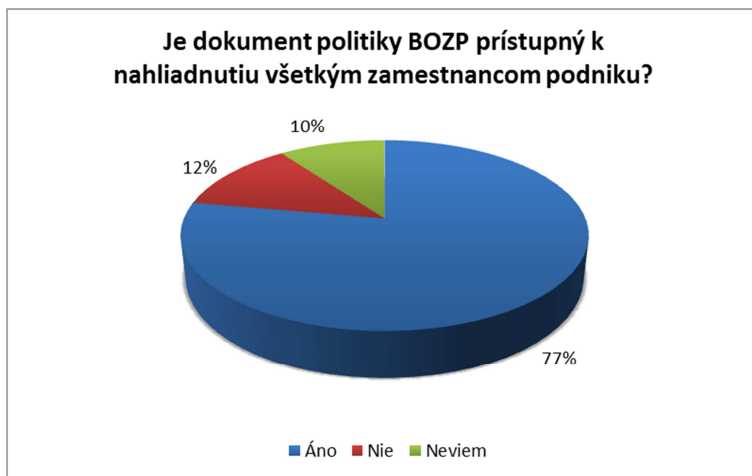
ny zdravia pri práci, 5,6 % podnikov nevidí vo vypracovaní dokumentu politiky BOZP žiadnu výhodu, 3,0 % podnikov uviedli ako dôvod nedostatok času na jeho vypracovanie, 2,1 % podnikov nemá dokument politiky BOZP vypracovaný z dôvodu nedostatku kvalifikovaných pracovníkov v oblasti BOZP, pre 1,7 % podnikov je dôvodom nedostatok finančných zdrojov a 0,4 % respondentov uviedlo inú možnosť nevypracovania dokumentu politiky BOZP.

Tabuľka 1 Dôvod nevypracovania dokumentu politiky BOZP v podniku

Dôvod nevypracovania dokumentu politiky BOZP v podniku	
Dôvod nevypracovania dokumentu politiky BOZP	Percentuálny podiel podnikov
Nepovažujeme to za potrebné v smere zachovania BOZP	6,9 %
Nevidíme v tom žiadnu výhodu	5,6 %
Nedostatok času na vypracovanie dokumentu BOZP	3,0 %
Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v oblasti BOZP	2,1 %
Nedostatok finančných zdrojov	1,7 %
Iné	0,4 %

Prameň: Vlastný prieskum.

Graf 2 Prístupnosť dokumentu politiky BOZP zamestnancom podniku

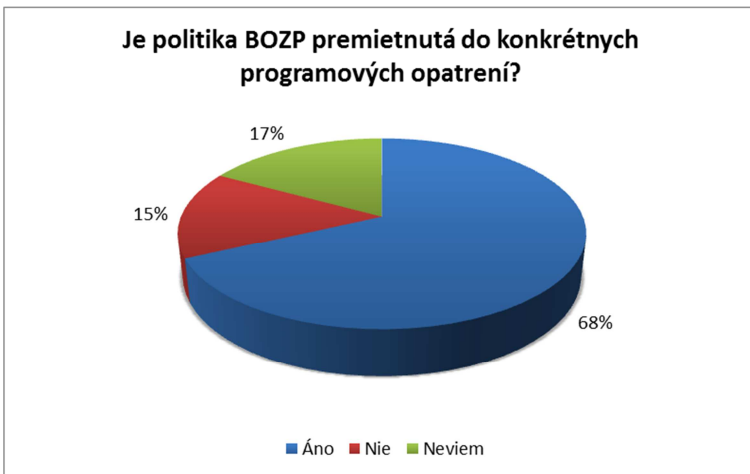
Prameň: Vlastný prieskum.

Ďalej nás zaujímalo, či je dokument politiky BOZP prístupný k nahliadnutiu všetkým zamestnancom podniku. Graf 2 ukázal, že v 77 %

podnikov je dokument politiky BOZP prístupný k nahliadnutiu pracovníkom podniku, v 12 % podnikov z výskumnej vzorky nie je prístupný všetkým zamestnancom a 10 % respondentov sa nevedelo vyjadriť, či je alebo nie je prístupný k nahliadnutiu.

Výsledky prieskumu, ktoré znázorňuje Graf 3, ukázali, že v 68 % podnikov je politika BOZP premietnutá do konkrétnych programových opatrení, v 15 % podnikov nie je politika BOZP premietnutá do konkrétnych programových opatrení a 17 % respondentov z výskumnej vzorky nevedelo povedať, či je alebo nie je politika BOZP premietnutá do konkrétnych programových opatrení v podniku.

Graf 3 Premietnutie politiky BOZP do konkrétnych programových opatrení

Prameň: Vlastný prieskum.

Záver

Jedným z čiastkových cieľov prieskumu bolo zistiť informácie o politike BOZP v malých a stredných podnikoch pôsobiacich na Slovensku. Z výskumných zistení vyplynulo, že väčšina malých a stredných podnikov na Slovensku má písomne vypracovaný dokument politiky BOZP. Podniky, ktoré dokument politiky BOZP vypracovaný nemajú, najčastejšie uvádzajú, že je tomu tak z dôvodu, že to nepovažujú za potrebné v smere zachovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo že nevidia vo vypracovaní dokumentu politiky BOZP žiadnu výhodu alebo nemajú na jeho vypracovanie dostatok času. Avšak v podnikoch, ktoré dokument politiky

BOZP vypracovaný majú, je prístupný k nahliadnutiu všetkým zamestnancom pracujúcim v podniku. A tiež sa vo väčšine týchto podnikov politika BOZP premieta aj do konkrétnych programových opatrení podniku.

Zaistenie a neustály rozvoj BOZP je dôležitým faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja spoločnosti. Vypracovanie systémového prístupu BOZP by nemalo byť zo strany zamestnávateľov podceňované. Inštitút pre výskum práce a rodiny⁸ v podnikovej praxi na Slovensku zistil, že nedostatok finančných prostriedkov zamestnávateľa sprevádza negatívny faktor, ktorého dôsledkom býva často jeho snaha ušetriť pri zaistovaní bezpečného a zdravého pracovného prostredia, čo má opätovne za následok materiálne straty jeho podniku (okrem nezanedbateľných strát na životoch a zdraví). Zamestnávatelia v ekonomicky vyspelých štátoch sa snažia investovať svoje finančné prostriedky aj do oblasti BOZP. Tieto investície sa im vracajú v podobe zdravých a motivovaných zamestnancov, teda vo forme zvýšenej produktivity, efektivity a kvality práce, čím narastá aj rentabilnosť zamestnávateľov.

Strategickým plánom podniku v smere plnenia merateľných cieľov v oblasti BOZP by malo byť prijatie politiky BOZP ako nástroja na podporu trvalého zlepšovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ako aj aktualizácia smernice na zaistenie BOZP v podmienkach konkrétnej spoločnosti, a to v zmysle novoprijatých legislatívnych zmien v oblasti BOZP.

Zoznam bibliografických odkazov

KORDOŠOVÁ, M., M. NOVOTNÝ a R. ČERVIENKOVÁ. *Strategické dokumenty politiky BOZP v Slovenskej republike a Európskej únii* [online]. 1. vyd. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2014. 47 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-80-7138-140-2. Dostupné na: http://www.ivpr.gov.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2014/strategicke_dokumenty_bozp_v_sr_a_v_eu.pdf.

MAJER, I. *Pravidlá dobrej praxe BOZP: Príručka na zavedenie jednoduchého systému riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v malých podnikoch SR*. 1. vyd. Bratislava: Národný inšpektorát práce, 2002. 18 s. ISBN 80-968751-8-3.

---

⁸ KORDOŠOVÁ, M., M. NOVOTNÝ a R. ČERVIENKOVÁ. *Strategické dokumenty politiky BOZP v Slovenskej republike a Európskej únii* [online]. 1. vyd. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2014. 47 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-80-7138-140-2. Dostupné na: http://www.ivpr.gov.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2014/strategicke_dokumenty_bozp_v_sr_a_v_eu.pdf.

Priorities for Occupational Safety and Health Research in Europe for the Years 2013 – 2020 [online]. 1st ed. Luxembourg: European Agency for Safety and Health at Work, 2014. 22 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-92-9240-316-4. Dostupné na: <https://osha.europa.eu/sites/default/files/publications/documents/en/publications/reports/summary-priorities-for-osh-research-in-eu-for-2013-20/OSH%20research%20priorities%20-%20Summary.pdf>.

Program „Bezpečný podnik“. In: *Národný inšpektorát práce* [online]. 2015. 19 s. [cit. 2015-04-14]. Dostupné na: http://www.nip.sk/?id_fa=541&ins=nip.

Scoping Study for a Foresight on New and Emerging Occupational Safety and Health (OSH) Risks and Challenges [online]. 1st ed. Luxembourg: European Agency for Safety and Health at Work, 2014. 68 s. [cit. 2015-04-14]. ISBN 978-92-9240-494-9. Dostupné na: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/scoping-study-for-a-foresight-on-new-and-emerging-osh-risks-and-challenges>.

Stratégia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike do roku 2020 a program jej realizácie na roky 2013 až 2015 s výhľadom do roku 2020. In: *Národný inšpektorát práce* [online]. 2015. 13 s. [cit. 2015-04-14]. Dostupné na: http://www.safework.gov.sk/?id_fa=182&ins=ba.

Mgr. Natália Matkovčíková, PhD.

Fakulta podnikového manažmentu
Ekonomická univerzita v Bratislave
Dolnozemska cesta 1
852 35 Bratislava
Slovenská republika
natalia.matkovcikova@gmail.com

Internal Personnel Audit

Martin Andrejčák

Abstract: *Even in the 20th Century a big shift did not occur in the concept of the personnel audit. The Society for Human Resource Management states the following: “The personnel audit is the process of evaluating programs and services for human resources for determining the efficacy or effectiveness.”¹ The usage of the word “assessment” is not qualified and can mislead the manager of human resources to the fact that the audit is only considered as a kind of assessment. Here arises a problem of the misleading definition that does not provide an accurate context for auditing and also does not recognize the different types of audits. The following scientific article tries to outline the internal personnel audit, the different types of internal personnel audit as well as the aims of the internal personnel audit. The presented paper was created within the project VEGA 1/0662/15.*

Key Words: *Personnel Audit; Internal Personnel Audit; Types of Internal Personnel Audit; Aims of Internal Personnel Audit.*

Introduction

Even in the 20th Century a big shift did not occur in the concept of the personnel audit. The Society for Human Resource Management states the following: “The personnel audit is the process of evaluating programs and services for human resources for determining the efficacy or effectiveness.”² The usage of the word “assessment” is not qualified and can mislead the manager of human resources to the fact that the audit is only considered as a kind of assessment. Here arises a problem of the misleading definition that does not provide an accurate context for auditing and also does not recognize the different types of audits.

Holbeche states: “What the CEO needs to be able to turn the business needs to the business language and be able to help managers to deal with

---

¹ HR Terms. In: *SHRM Online – Society for Human Resource Management* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www.shrm.org/templatestools/glossaries/hr/terms/pages/h.aspx>.

² HR Terms. In: *SHRM Online – Society for Human Resource Management* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www.shrm.org/templatestools/glossaries/hr/terms/pages/h.aspx>.

human resources that further contributes to the achievement of business objectives.”³ Personnel audit has become one of the important functions of personnel marketing and personnel management which has been implemented and carried out by undertakings in order to determine the quality of human potential and quality of processes to manage human potential in the company. Personnel audit takes place inside the company as an in-house process. In terms of its implementation it can take many forms and penetrations.

Types of internal personnel audits

There are different types of audits used to provide different kinds of results and they have different goals. Clardy described these types:⁴ financial audits to ensure compliance with laws and operational audits and this categorization is supported by professional auditing literature. Operational audits cover a wide area, including audit of performance, value added tax, and risk systems and controls. Individual award audit may include elements of several audits so that, for example, personnel audit to examine compliance, risk, and performance. The focus of each audit is fixed in the assigned audit plan. In addition to these three basic types of audits, specific audits are conducted for specific purposes. Specific audit purposes include “agreed upon procedures” evaluation in auditing standards.

In the literature we meet with the lack of agreement on the types of audits, particularly in relation to personnel audits. Nutley takes into account six “pure” types of audits (system audit, compliance, performance audit, audit of user’s satisfaction, audit of added value, and strategic audit of value added).⁵ Nutley points out the fact that many personnel audits are likely to be “hybrid” with incorporated elements of more than one type, depending on the objectives of the audit, and from that to what came across during the phase of practical implementation of the audit.

---

³ HOLBECHÉ, L. *Aligning Human Resources and Business Strategy*. 1st ed. Oxford; Boston: Butterworth-Heinemann, 2001. 461 p. ISBN 0-7506-5362-0.

⁴ CLARDY, A. Toward an HRD Auditing Protocol: Assessing HRD Risk Management Practices. *Human Resource Development Review*. 2004, vol. 3, no. 2, pp. 124-150. ISSN 1534-4843.

⁵ NUTLEY, S. Beyond Systems: HRM Audits in the Public Sector. *Human Resource Management Journal*. 2000, vol. 10, no. 2, pp. 21-38. ISSN 0954-5395.

Olalla and Castillo describe three “approaches” to the personnel audit: legal access, focused on a specific function, and strategic approach.⁶ Dolenko describes audit compliance with the law and a comprehensive audit.⁷ Mock distinguishes following types of personnel audit: audit to ensure compliance with regulations, best practices, strategic audit, and audits focused on specific functions.⁸

Brady classified personnel audit by objectives that the company wants to use it to achieve:⁹

- ✚ ensuring compliance with laws,
- ✚ maintaining or improving business competitiveness issues such as compensation, benefits, recruitment, and selection of staff,
- ✚ establishing an effective oversight of corporate documentation and archiving it,
- ✚ identifying strengths and weaknesses in individual personnel activities.

“The focus of the personnel audit is either on employees regardless of their position in the organizational structure of the company which the company chooses to include in the audit to obtain relevant information about them that is to find out what kind of people work in the company and that they are appropriately deployed on individual jobs due to their assumptions, abilities, and skills, to assess their strengths and weaknesses based on the criteria that are important for the performance of their current or future job, or employees who perform management functions in a company – managers.”¹⁰ In this case, we talk about the managerial audit.¹¹ “Managerial audit is defined in the literature as a specific type of audit of human resources which implies an independent assessment of

---

⁶ OLALLA, M. F. and M. A. S. CASTILLO. Human Resources Audit. *International Advances in Economic Research*. 2002, vol. 8, no. 1, p. 58. ISSN 1083-0898.

⁷ DOLENKO, M. *Auditing Human Resources Management*. 1st ed. Altamonte Springs, Fla.: Institute of Internal Auditors, 1990. 39 p. ISBN 0-89413-218-0.

⁸ MOCK, K. Human Resources Risk Management. In: *SHRM White Paper* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www.shrm.org/> [member access].

⁹ *Managing an HR Department of One*. 1st ed. Old Saybrook, CT: Business & Legal Reports, 2006, p. 47. ISBN 1-55645-184-9.

¹⁰ SZARKOVÁ, M. et al. *Personálny marketing a personálny manažment*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2013. 265 p. ISBN 978-80-225-3594-6.

¹¹ DOBIASOVÁ, P. Význam personálneho a organizačného auditu pre podnik. *Personálny a mzdový poradca podnikateľa* [online]. 2004, č. 1 [cit. 2015-04-13]. ISSN 1335-1508. Available at: <http://188.244.63.32/odborny-clanok/Vyznam-personalneho-a-organizacneho-audit-u-pre-podnik.aspx>.

management and leadership skills, competences, and experience as well as professional and personal abilities and potential of active managers undertaking in respect of current and future needs of the business.”¹²

Andrews classified the personnel audit under the category of traditional audits:¹³

- ✚ personnel financial audit which is a traditional financial audit applied to the area of personnel to accounting, auditing, and organizational norms and standards,
- ✚ personnel audit focused on compliance which is initiated by a public authority or other legal and regulatory requirements, regulations, or rules,
- ✚ personnel operational audit involves strategic audit which specifically focuses on corporate compliance objectives and human resources that are critical for business success, further performance audit, which seeks to evaluate the performance of human resources and to translate it to the value in monetary units, also audit risk, audit cost, and other audits concerning the operational sphere of business, and
- ✚ additional personnel audits that are performed because of mergers, acquisitions, and other.

Aims of the internal personnel audit

According to the authors Cannings and Hills it is not an objective of the personnel audit to focus on doing things the right way but the implementation of the right things that promote stability and allow the company to achieve its objectives.¹⁴

The main objective of the audit of human resources is to get qualified and independent view of the composition of the staff undertaking the optimum use of human resources and effective personnel management with

---

¹² SZARKOVÁ, M. et al. *Personálny marketing a personálny manažment*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2013. 265 p. ISBN 978-80-225-3594-6.

¹³ ANDREWS, Ch. J. *Developing and Conducting Human Resource Management Performance Audit: Case Study of an Australian University*. 1st ed. Darling Heights: University of Southern Queensland, 2007. 178 p.

¹⁴ CANNINGS, A. and T. HILLS. A Framework for Auditing HR: Strengthening the Role of HR in the Organisation. *Industrial and Commercial Training*. 2012, vol. 44, no. 3, pp. 139-149. ISSN 0019-7858.

respect to corporate strategy.¹⁵ The long-term aim is that for the company is available at every stage of its development the optimal number of people with the appropriate profiles, characteristics, professional knowledge, experience, and management capacity. Due to business needs personnel audit can identify human resources and talent to design their future position. This enterprise pursues its interest in keeping quality employees which offers the prospect of further development and professional growth.

The audit of human resource management which is part of a personnel audit is primarily to assess the effectiveness of personnel management, to conduct analysis of individual processes, and to suggest changes for greater efficiency in the management of human resources – in the process of cost. Other objectives of the audit of human resource management can be intra company assessment of the level of communication, work climate, and employee satisfaction which are viewed as effects of the application of management style and leadership staff managers. Personnel audit of human resource management can help to improve the quality of functioning of work teams and also to evaluate their potential. The audit will assess the characteristics, knowledge, experience, and skills of enterprise managers and propose steps for optimization with respect to the business objectives and strategy. Auditing company KPMG SR indicates that optimization processes of human resource management in the form of personnel audit aim to eliminate common problems such as high turnover, low employee motivation, too many levels of reporting, uneven workload workers, duplicate tasks, lack of understanding of the responsibilities of employees, etc. Ultimate benefit of the enterprise may be, for example, the increase in employee motivation, clearer division of tasks between them, and their higher level of understanding of the direction of the company and its strategy.¹⁶

The meaning of the personnel audit of human resource management is important in linking the (fused) businesses or mergers.¹⁷ Compatible

---

¹⁵ MATKOVČÍKOVÁ, N. Effective Employee Motivation in the Workplace. In: P. JEDLIČKA, ed. *Hradec Economic Days 2014: Part V*. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, pp. 33-38. ISBN 978-80-7435-370-3.

¹⁶ Služby pre zvyšovanie výkonnosti podnikov. In: *KPMG* [online]. 2012. 8 p. [cit. 2015-04-13]. Available at: http://www.kpmg.com/SK/sk/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/zvyšovanie_vykonnosti_screen.pdf.

¹⁷ ANDREJČÁK, M. Audit of Personnel Management and Its Usage by the Enterprises. In: P. JEDLIČKA, ed. *Hradec Economic Days 2014: Part IV*. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, pp. 16-22. ISBN 978-80-7435-369-7.

management teams are very important and can determine the success of the transaction. At this moment points the multinational audit firm Deloitte CR¹⁸ which defines the following benefits connected with personnel audit of human resource management at the stage of connecting businesses:

- ✚ obtaining the feedback on the level of established Human Resource (HR) processes by comparing them with “industry best practice”,
- ✚ verification that procedures are following the human resource management system,
- ✚ verification tools to support the implementation of changes in the company and also to promote the innovation and creativity of its employees,
- ✚ verification of tax optimization of performance provided by employees for income tax, social contribution, and health insurance, and
- ✚ identification of strengths and weaknesses of human resource management, including measures to improve it.

Objectives of the personnel audit of human resources as well as personnel audit of human resource management can set each company in accordance with the needs that need to be addressed.

Conclusion

As mentioned above, in the current literature there are several classifications of personnel audit taking into account the different criteria. To understand the aims of the internal personnel audit it is important to distinguish between two types of personnel audit: personnel audit of human resources which is aimed at identifying and independent assessing the strengths and weaknesses of the business and human resource management audit which is aimed at identifying the independent assessment of management and leadership skills, and competences related to enterprise managers who manage human resources in the enterprise.

References

ANDREJČÁK, M. Audit of Personnel Management and Its Usage by the Enterprises. In: P. JEDLIČKA, ed. *Hradec Economic Days 2014: Part IV*. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, pp. 16-22. ISBN 978-80-7435-369-7.

---

¹⁸ Diagnostika HR. In: *Deloitte* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/human-capital/solutions/cze-hr-diagnostika-hr.html>.

- ANDREWS, Ch. J. *Developing and Conducting Human Resource Management Performance Audit: Case Study of an Australian University*. 1st ed. Darling Heights: University of Southern Queensland, 2007. 178 p.
- CANNINGS, A. and T. HILLS. A Framework for Auditing HR: Strengthening the Role of HR in the Organisation. *Industrial and Commercial Training*. 2012, vol. 44, no. 3, pp. 139-149. ISSN 0019-7858.
- CLARDY, A. Toward an HRD Auditing Protocol: Assessing HRD Risk Management Practices. *Human Resource Development Review*. 2004, vol. 3, no. 2, pp. 124-150. ISSN 1534-4843.
- Diagnostika HR. In: *Deloitte* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/human-capital/solutions/cze-hr-diagnostika-hr.html>.
- DOBIASOVÁ, P. Význam personálneho a organizačného auditu pre podnik. *Personálny a mzdový poradca podnikateľa* [online]. 2004, č. 1 [cit. 2015-04-13]. ISSN 1335-1508. Available at: <http://188.244.63.32/odborny-clanok/Vyznam-personalneho-a-organizacneho-auditu-pre-podnik.aspx>.
- DOLENKO, M. *Auditing Human Resources Management*. 1st ed. Altamonte Springs, Fla.: Institute of Internal Auditors, 1990. 39 p. ISBN 0-89413-218-0.
- HOLBECHÉ, L. *Aligning Human Resources and Business Strategy*. 1st ed. Oxford; Boston: Butterworth-Heinemann, 2001. 461 p. ISBN 0-7506-5362-0.
- HR Terms. In: *SHRM Online – Society for Human Resource Management* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www.shrm.org/templatestools/glossaries/hrterms/pages/h.aspx>.
- Managing an HR Department of One*. 1st ed. Old Saybrook, CT: Business & Legal Reports, 2006. 255 p. ISBN 1-55645-184-9.
- MATKOVČÍKOVÁ, N. Effective Employee Motivation in the Workplace. In: P. JEDLIČKA, ed. *Hradec Economic Days 2014: Part V*. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, pp. 33-38. ISBN 978-80-7435-370-3.
- MOCK, K. Human Resources Risk Management. In: *SHRM White Paper* [online]. 2015 [cit. 2015-04-13]. Available at: <http://www.shrm.org/member access>].

- NUTLEY, S. Beyond Systems: HRM Audits in the Public Sector. *Human Resource Management Journal*. 2000, vol. 10, no. 2, pp. 21-38. ISSN 0954-5395.
- OLALLA, M. F. and M. A. S. CASTILLO. Human Resources Audit. *International Advances in Economic Research*. 2002, vol. 8, no. 1, pp. 58-64. ISSN 1083-0898.
- Služby pre zvyšovanie výkonnosti podnikov. In: *KPMG* [online]. 2012. 8 p. [cit. 2015-04-13]. Available at: http://www.kpmg.com/SK/sk/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/zvysovovanie_vykonnosti_screen.pdf.
- SZARKOVÁ, M. et al. *Personálny marketing a personálny manažment*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2013. 265 p. ISBN 978-80-225-3594-6.

Ing. Martin Andrejčák

Faculty of Business Management
University of Economics in Bratislava
Dolnozemska cesta 1
852 35 Bratislava
Slovak Republic
mandrejcak@gmail.com

Multikultúrnosť vo vnútropodnikovej komunikácii – komunikačné nástroje

Multiculturalism in Internal Communication – Communication Tools

Daniela Trnovcová

Abstract: *One of the fundamental assumptions for a company to work well is a good communication. Despite a good system of information exchange, problems in human relations and misunderstandings are often caused by communication problems such as communication noise or communication barriers. It is not uncommon that company managers cannot communicate well with their employees. This is shown on the external communication as well as on the communication with company owners. With regard to the deepening globalization and internationalization efforts, it is essential to inform managers as well as their employees about the new information forms, channels, tools, techniques, or technologies needed for an effective and well working communication.*

Key Words: *Globalization and Internationalization; Internal Communication; Traditional Communication Tools; Modern Communication Tools; Methods of Improving Internal Communication; Information Security.*

Abstrakt: *Jedným zo základných predpokladov správneho fungovania spoločnosti je komunikácia. Častou príčinou problémov v medzil'udských vzťahoch a dezinformácií, aj napriek dobre zriadenému informačnému systému v podniku, sú práve poruchy v komunikácii, komunikačné šumy a komunikačné bariéry. Nie je neobvyklé, že manažéri podnikov nevedia správne so svojimi zamestnancami komunikovať. To sa odráža aj na komunikácii smerom von z podniku, ako i na komunikácii s vlastníkami podnikov. V rámci prehlbujúcich sa globalizačných a internacionalizačných procesov je potrebné manažérov, a rovnako tiež zamestnancov oboznámiť s novými formami komunikácie, komunikačnými tokmi, nástrojmi, technikami, ako aj technológiami potrebnými na efektívnu a kvalitnú komunikáciu.*

Kľúčové slová: *Globalizácia a internacionalizácia; vnútropodniková komunikácia; tradičné komunikačné nástroje; moderné komunikačné nástroje; metódy zdokonaľovania vnútropodnikovej komunikácie; informačná bezpečnosť.*

Úvod

Komunikácia postupne prechádzala vývojom a ešte stále sa nachádza vo vývoji, ktorý je podmienený ekonomickou, sociálnou a politickou zmenou, ako aj zmenami na trhu tovarov a služieb. Komunikácia sa mení postupujúcou globalizáciou a internacionalizačnými procesmi prebiehajúcimi v podniku. Vnútropodnikový komunikačný proces je rozdielny pre konkrétne vnútropodnikové prostredie a jemu adekvátne špecifické komunikačné toky, komunikačné nástroje a zručnosti. Nástupom novej technológie, výrazným rozvojom technických informačných prostriedkov, a taktiež prehľbovaním globalizačných a internacionalizačných procesov a s ním spojeným presunom pracovných síl medzi krajinami sveta sa vytvára priestor pre vznik takzvanej interkultúrnej komunikácie v podnikoch.¹ Vznik multikultúrnych podnikov zapríčinil zmenu formy komunikácie, jej nástrojov, tokov i prostredia, a tiež potrebu stále nových komunikačných zručností manažérov a zamestnancov. Stálym technologickým pokrokom sa proces výmeny správ/informácií pomocou nových/moderných komunikačných nástrojov (internet, elektronická pošta, sieť, e-learning) výrazne zrýchlil. Virtuálna komunikácia taktiež pomáha prekonávať a odbúravať kultúrne prvky v komunikácii a vedie ku vzniku interkultúrnych prvkov.

Správne použitie komunikačných techník, foriem, nástrojov a prvkov má byť v záujme každého účastníka komunikačného procesu. Ak spoločnosť zvládne správne používať zásady komunikácie, vyhne sa tak komunikačným šumom a komunikačným bariéram, ktoré by podniku mohli uškodiť. Pre zdokonaľovanie a skvalitnenie vnútropodnikovej komunikácie a komunikačných systémov existuje rad metód a techník, ktoré účinne rozvíjajú komunikačné osobnosti, schopnosti a zručnosti zamestnancov, a rovnako aj manažérov podnikov.

Proces komunikácie v multikultúrnych podnikoch

Globalizácia a s ňou spojená hospodárska kríza prinútili podniky prenikať na iné ako domáce trhy, aby sa udržali na trhu tovarov a služieb a pokúsili expandovať v rámci zachovania a zabezpečenia si svojej dlhodobej existencie. Výsledkom takýchto expanzií je multikultúrne prostredie

---

¹ MARTIN, J. N. a Th. K. NAKAYAMA. *Intercultural Communication in Contexts*. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, 2007. 512 s. ISBN 978-0-07-313527-4; a SAMOVAR, L. A. a R. E. PORTER. *Communication between Cultures*. 5th ed. Belmont, CA: Wadsworth, 2004. 352 s. ISBN 978-0-534-56929-7.

v podnikoch, ako aj v okolí podnikov, ktorému sa musí pre správne fungovanie vnútropodnikového prostredia prispôbiť i forma komunikácie. V rámci expanzie na nové trhy (v dvoch smeroch – slovenské podniky expandujú na globálne trhy a zahraničné podniky expandujú na slovenský trh) môžu vzniknúť štyri formy podnikov a ich využívania komunikačných vzorcov:

1. dcérske podniky nadnárodných korporácií so stopercentnou zahraničnou kapitálovou účasťou pôsobiace na slovenskom trhu (regionálnom trhu) si so sebou priviezli vlastných manažérov a používajú v podniku komunikačné vzorce zahraničnej kultúry; ako príklad môžeme uviesť automobilku KIA, s ktorou na Slovensko pricestoval jej kórejský manažment;
2. dcérske podniky nadnárodných korporácií so stopercentnou zahraničnou kapitálovou účasťou pôsobiace na slovenskom trhu (regionálnom trhu) si našli slovenských manažérov a používajú v podniku komunikačné vzorce domácej kultúry; ako príklad môžeme uviesť automobilku Volkswagen;²
3. domáce (slovenské) podniky so stopercentnou slovenskou kapitálovou účasťou pôsobiace na globálnom trhu si so sebou odviezli slovenských manažérov a používajú v podniku na globálnom trhu komunikačné vzorce domácej kultúry; ako príklad môžeme uviesť Železiarne Podbrezová;³
4. domáce (slovenské) podniky so stopercentnou slovenskou kapitálovou účasťou pôsobiace na globálnom trhu si našli zahraničných manažérov (z globálneho/zahraničného trhu) a používajú v podniku na globálnom trhu komunikačné vzorce zahraničnej kultúry; ako príklad môžeme uviesť IT firmu ESET.

Podniky s multikultúrnou organizačnou, ako aj zamestnaneckou štruktúrou môžu mať tendenciu prispôbovať svoje komunikačné vzorce kultúre manažmentu, ale aj vytvárať kompromis – z komunikačných vzorcov domácej a zahraničnej kultúry. Každá kultúra má svoje špecifické

---

² Ľudské zdroje a komunikácia. In: *Volkswagen Slovakia* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: http://sk.volkswagen.sk/sk/kariera/Podnikove_oddelenia/Ludskezdroje_a_komunikacia.html.

³ Technické podmienky miestnej distribučnej sústavy elektrickej energie Železiární Podbrezová a.s. In: *Železiarne Podbrezová a.s.* [online]. 2012. 19 s. [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: [http://www.zelpo.sk/zelpo/homezp.nsf/484A6F0D41768EFCC1257C5B0031632E/\\$File/Technicke_podmienky_E_ZELPO%20\(2012\).pdf](http://www.zelpo.sk/zelpo/homezp.nsf/484A6F0D41768EFCC1257C5B0031632E/$File/Technicke_podmienky_E_ZELPO%20(2012).pdf).

verbálne, ako aj neverbálne komunikačné znaky,⁴ vlastný pomer formálnej a neformálnej komunikácie a komunikačnú atmosféru, ktorá sa môže pod vplyvom určitých stavov meniť. Manažér v multikultúrnom podnikateľskom prostredí musí používať komunikačné vzorce adekvátne pre správne interpretovanie a sprostredkovanie informácie svojim zamestnancom tak, aby boli dosiahnuté ciele obsiahnuté v informácii.⁵ Globalizácia a zmena sociálneho a ekonomického prostredia nútia podniky prispôbiť svoje komunikačné procesy, vzorce, nástroje, a tiež komunikačnú klímu narastajúcemu multikulturalizmu.

Metódy, techniky a postupy na zdokonaľovanie vnútropodnikovej komunikácie

Odborníci odhadujú, „... že nedostatočná a neadekvátne interná komunikácia je zodpovedná za viac ako 60 % všetkých problémov organizácie.“⁶ V multikultúrnych podnikoch, kde medzi sebou komunikuje viacero národov, ktoré majú rozdielnu kultúru, postoje a zvyky, je možnosť výskytu nedorozumení a komunikačných šumov či bariér ešte väčšia ako v podnikoch s jednotnou kultúrnou organizačnou štruktúrou. To je dôvod pre zdokonaľovanie a skvalitňovanie vnútropodnikových komunikačných systémov, rozvoj komunikačných osobnostných dispozícií zamestnancov podniku, rozvoj ich komunikačných kompetencií a zručností, ktoré nie sú jednotlivcovi dané, ale rozvíjajú sa počas profesionálneho života a menia v procese vzdelávania, pričom môže dôjsť k ich progresu, ale aj k ich útlmu. Pre zdokonaľovanie, formovanie, rozvoj a nadobúdanie nových komunikačných kompetencií a zručností existuje rad metód, techník a postupov. Vzdelávanie v oblasti komunikácie umožňuje manažérom, ale aj všetkým zamestnancom zvýšiť teoretické znalosti o komunikácii, zefektívňuje a zdokonaľuje aplikačnú úroveň jednotlivých techník a stratégií profesionálnej komunikácie.⁷ Metódy a techniky vzdelávania v rámci ko-

⁴ ANDERSEN, P. A., M. L. HECHT, G. D. HOUBLER a M. SMALLWOOD. Nonverbal Communication across Cultures. In: W. B. GUDYKUNST, ed. *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. 1st ed. Thousand Oaks, CA: SAGE, 2003, s. 73-90. ISBN 0-7619-2900-2.

⁵ WISEMAN, R. L. Intercultural Communication Competence. In: W. B. GUDYKUNST, ed. *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. 1st ed. Thousand Oaks, CA: SAGE, 2003, s. 191-208. ISBN 0-7619-2900-2.

⁶ Z diskuse o interní komunikaci. In: *ModerniRizeni.cz* [online]. 2005-09-09 [cit. 2015-04-15]. ISSN 1213-7693. Dostupné na: <http://modernirizeni.ihned.cz/c1-16776420-z-diskuse-o-interni-komunikaci>.

⁷ Pozri Multicultural Communication. In: *AdValue* [online]. 2015. 35 s. [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: http://www.advalue-project.eu/content_files/EN/33/AdValue_Multicultural_Communication_EN.pdf.

munikácie sa delia na klasické a moderné techniky vzdelávania. Medzi klasické vzdelávacie metódy v rámci komunikácie patria výklad, rozhovor, dialóg, diskusia, aktívna prezentácia. Medzi moderné metódy sa radia inscenačné metódy, metódy hrania rolí, heuristické metódy, Sokratove metódy a všetky e-learningové metódy.⁸

Podľa prieskumu, ktorý sa uskutočnil v rámci projektu VEGA č. 1/4591/07,⁹ boli podniky v oblasti výberu metód vzťahujúcich sa na rozvoj a vzdelávanie komunikačných kompetencií a zručností pasívne, výber nechali na školiace agentúry a pracoviská. Mohlo to byť zapríčinené aj neznalosťou metód, a taktiež uprednostňovaním metód, ktoré už podnik raz vyskúšal a poznal, a taktiež zanedbávaním zisťovania nedostatkov v komunikácii a tomu prislúchajúcich metód jej zlepšovania. Prieskum taktiež poukázal na fakt, že podniky, ktoré komunikovali skôr prostredníctvom tradičných nástrojov, uprednostňovali tradičné školiace metódy, a naopak, podniky používajúce moderné nástroje zase inklinovali k moderným školiacim metódam. Zistenou nevýhodou tradičných metód vzdelávania bola pasivita zo strany školeného, čo sa ukázalo byť výhodou v moderných metódach, kde sa vyžadovala aktivita frekventanta, ktorá odryla mnohé nedostatky. Výhodou tradičných metód pre frekventantov bol najmä nižší výskyt stresových situácií ako pri moderných metódach, vyplývajúci už zo spomínanej pasivity školených. Moderné tréningové metódy využívajú videotréninky, asertívne metódy či hranie rolí, kde sa môžu školení cítiť nepríjemne a vystresovane. Tréninky tohto typu sú veľmi účinné pri odhaľovaní chýb, napríklad v neverbálnej komunikácii a jej náviku v rôznych podmienkach a kultúrach.¹⁰ Výskum poukázal tiež na skutočnosť, že väčšina podnikov neprikladá komunikácii taký význam, ako by mali, pričom sa držia starého predsudku: „Však komunikovať vie každý!“

⁸ SZARKOVÁ, M. Komunikačné zručnosti manažérov malých a stredných podnikov v SR a metódy ich rozvoja. In: J. KUBÁTOVÁ, ed. *Ekonomické znalosti pro tržní praxi* [CD-ROM]. 1. vyd. Uherské Hradište: Lešingrová Romana, 2008, s. 570. ISBN 978-80-87273-00-5.

⁹ SZARKOVÁ, M., B. JURIKOVÁ, L. KLIMENTOVÁ, Š. MARSINA, P. ODRAKIEWICZ, H. PRAVDOVÁ a P. SÍKA. *Metodologické východiská výberu komunikačných nástrojov v podnikateľských aktivitách malých a stredných podnikov v SR v podmienkach interkultúrneho trhu EÚ*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2009. 239 s. ISBN 978-80-225-2791-0.

¹⁰ Communication across Cultures in Practice. In: *InterNations* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: <http://www.internations.org/magazine/intercultural-communication-15409/communication-across-cultures-in-practice-3>.

Najfrekvencovanejšie využívané vnútropodnikové komunikačné nástroje

Podniková komunikácia sa nestáva účinnou len prostredníctvom kvalitne školených pracovníkov, ale aj dobre vybraných komunikačných nástrojov, komunikačných tokov a priaznivej komunikačnej klímy. Manažéri podnikov si musia komunikačné nástroje a použité toky starostlivo vybrať podľa situácie, komunikantov, ako aj odosielanej správy.¹¹ Každý komunikačný nástroj má určitý informačný náboj, čo znamená množstvo informácií, ktoré môže prijímateľovi sprostredkovať, a taktiež je špecifický mierou komunikačného šumu. Medzi najčastejšie používané nástroje podnikov v rámci vnútropodnikovej komunikácie patria pracovná porada, smernice, pokyny, nariadenia a osobný rozhovor. V podniku sa podľa momentálnej situácie, či je krízový stav alebo expanzia, mení pomer formálnych a neformálnych komunikačných nástrojov. V tomto prípade sa v podnikoch najviac používajú formálne nástroje, ktorými sú pracovná porada, smernice, pokyny, nariadenia, a vo formálnej forme aj osobný rozhovor, ktorý ale môže mať tiež podobu neformálnej komunikácie. Smer formálneho komunikačného toku kopíruje organizačnú štruktúru; je dôležité vedieť správne určiť komunikačné kompetencie a role jednotlivých subjektov. Pre jednoduchšie rozpoznanie a vyhnutie sa nevhodnému použitiu nesprávneho druhu komunikácie – formálnej alebo neformálnej komunikácie vyplývajúcej zo vzťahu nadriadenosti a podriadenosti, je hierarchické usporiadanie a jemu prináležiace formy komunikácie presne popísané v pracovnom a organizačnom poriadku.¹²

Príchodom rýchlo sa rozmáhajúcich a zdokonaľujúcich sa technológií a nárastom počtu multikultúrnych podnikov sa aj komunikačné nástroje modernizujú a menia. Otázkou ostáva len ich efektívna aplikácia v praxi. Mnoho podnikov dostane takéto komunikačné nástroje k dispozícii (napríklad počítače, inteligentné telefóny, internet, intranet), no pre zamestnancov sú nové, a majú preto odpor k ich používaniu. V podnikovej praxi bolo úplne bežné, že podniky mali prístup k počítačom a moderným komunikačným technológiám, ale keďže zamestnanci neboli nútení uvedené technológie využívať, tak ich nechali v sklade a naďalej používali komunikačné nástroje, na ktoré boli zvyknutí. Uvedený stav môže byť za-

¹¹ The WIPO Guide to Intellectual Property Outreach. In: *WIPO – World Intellectual Property Organization* [online]. 2007. 40 s. [cit. 2015-04-15]. ISBN 978-92-805-1650-0. Dostupné na: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/general/1002/wipo_pub_1002.pdf.

¹² Organizational Communication. In: *Oregon State University* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: <http://oregonstate.edu/instruct/comm321/gwalker/orgcomm.htm>.

příčinou nedôverou, nechotou učiť sa nové veci, vybočovať zo zaužívaných štandardov a mnohým iným. Na základe výskumu, ktorý bol uskutočnený v rámci projektu VEGA č. 1/8189/01,¹³ môžeme konštatovať, že podniky aj napriek dispozícii elektronických komunikačných nástrojov na relatívne vysokej úrovni dávali prednosť tradičným komunikačným nástrojom. Uvedený údaj bol podmienený aj predmetom podnikania. Podniky, ktoré sa zaoberajú výrobou alebo predajom produktov, používajú moderné komunikačné nástroje menej ako podniky zaoberajúce sa ponukou a sprostredkovaním služieb. Treba podotknúť, že podniky, ktoré nepoužívajú e-komunikačné nástroje v internej komunikácii, ich vo veľkej miere nepoužívajú ani pri komunikácii so svojím okolím. Opakovaný prieskum vykonaný o štyri roky neskôr, v roku 2008, podstatne nezmenil údaje z roku 2004, čo znamená, že slovenské podniky v roku 2008 ešte stále mali určitý druh predsudkov alebo odporu voči e-komunikačným nástrojom.¹⁴ Lepšie výsledky v tejto oblasti sa dosiahli v projekte VEGA č. 1/4591/07,¹⁵ ktorý analyzoval a zisťoval komunikačné vnútro podnikové formálne nástroje, ktoré podnik najčastejšie používa. Z výsledkov vyplýva, že situácia sa zlepšila a spoločnosť sa stále viac informatizuje – najčastejšie uplatňovanými nástrojmi v rámci komunikácie nahor, ako aj nadol sa stali pracovné porady, neformálne rozhovory, telefonické rozhovory, osobné pohovory a e-mail, internet či intranet. V projekte sa skúmala aj dôveryhodnosť zdroja, kde slovenské podniky uvádzali e-mail, internet a intranet ako štvrtý najdôveryhodnejší zdroj, hneď po pracovnej porade, osobnom rozhovore a listoch či písomných príkazoch.

Výhody a nevýhody moderných komunikačných nástrojov

Moderné komunikačné nástroje, rovnako, ako aj tradičné nástroje, majú svoje výhody a nevýhody.¹⁶ Medzi základné výhody e-komunikačných nástrojov môžeme uviesť možnosť tvorby a používania jednotného sys-

¹³ SZARKOVÁ, M., E. ŠUBERTOVIČOVÁ a B. JURIKOVÁ, eds. *Vnútro podnikové komunikačné toky a nástroje v systéme riadenia podniku*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2004. 68 s. ISBN 80-225-1827-1.

¹⁴ SZARKOVÁ, M. *Komunikačné nástroje v systéme riadenia podniku*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2008. 98 s. ISBN 978-80-225-2525-1.

¹⁵ SZARKOVÁ, M., B. JURIKOVÁ, L. KLIMENTOVÁ, Š. MARSINA, P. ODRAKIEWICZ, H. PRAVDOVÁ a P. SIKÁ. *Metodologické východiská výberu komunikačných nástrojov v podnikateľských aktivitách malých a stredných podnikov v SR v podmienkach interkultúrneho trhu EÚ*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2009. 239 s. ISBN 978-80-225-2791-0.

¹⁶ Advantages and Disadvantages of Modern Communications. In: *StudyMode.com* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: <http://www.studymode.com/essays/Advantages-And-Disadvantages-Of-Modern-Communications-362731.html>.

tému komunikácie v podniku, ktorý umožňuje podniku používať jednotné e-dokumenty a vnútro podnikové databázy, a taktiež znižuje režijné náklady, pretože umožňuje prácu na diaľku, poskytuje neobmedzené informácie v rôznych časových obdobiach, zvyšuje produktivitu práce, prispieva k flexibilnej pracovnej dobe a mnohé iné. Základnou nevýhodou e-komunikačných nástrojov je absencia neverbálnej komunikácie, informačná obmedzenosť (nie všetky informácie sa dostanú rovnomerne každému v rovnakej kvalite a kvantite, môže nastať selekcia informácií pre niektorých ľudí, napríklad podľa sociálneho postavenia v podniku), závislosť na elektrických zdrojoch, možnosť výpadku systému, absencia osobnej komunikácie, obmedzenie ľudských vzťahov či izolácia zamestnanca. E-komunikačné nástroje síce uľahčia život, sú rýchle, flexibilné a dokážu preniesť veľké množstvo informácií naraz, ale ich hrozbou je aj jednoduché zneužitie informácií, ak sa dostanú do „nesprávnych rúk“.

Multikultúrne prostredie v podniku a z neho vyplývajúca komunikácia s podnikmi, ktoré sa nenachádzajú na území Slovenskej republiky, si bezpodmienečne vyžaduje používanie moderných/virtuálnych komunikačných nástrojov. Komunikačné systémy v podniku s nástupom virtuálnej komunikácie prispievajú k limitovaniu a odbúraniu kultúrnych prvkov v komunikácii a podporujú vznik interkultúrnych komunikačných prvkov, pričom komunikačný proces získava výrazne formálnejší charakter.

Ochrana a bezpečnosť informácií

Kvalita informačných systémov podniku predstavuje stále významnejší faktor úspechu alebo neúspechu fungovania podniku, preto je dôležité venovať bezpečnosti informačných systémov náležitú pozornosť. Informačnú bezpečnosť treba chápať komplexne ako problematiku, ktorá zahŕňa technické, programové, sociálno-personálne a organizačné opatrenia za účelom obmedziť alebo úplne predísť možným stratám pri poškodení, zničení alebo zneužití podnikového informačného systému.¹⁷ Pre podnik je veľmi dôležitá aj ochrana a bezpečnosť jeho citlivých informácií, ktorú je potrebné zabezpečiť, či už využíva tradičné alebo moderné komunikačné nástroje. Proces výberu správnych komunikačných nástro-

---

¹⁷ NAGY, P. *Bezpečnosť informačných systémov* [online]. 2015, s. 179-209 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: http://hornad.fei.tuke.sk/~genci/Vyucba/SRBdp/2003-2004/03-FyzickaOrganizacia/CekanFurman/zdroje/IS_K9.pdf.

joj, ktoré zaručia informačnú bezpečnosť podniku, pozostáva z viacerých krokov:¹⁸

- ✚ prvým krokom je vymedzenie základných cieľov, politiky a stratégie s ohľadom na informačné zabezpečenie, určenie právomocí, stanovenie požiadaviek a zodpovednosti kladených na komunikačný nástroj a komunikanta,
- ✚ druhý krok obsahuje analýzu a identifikáciu hrozieb a rizík komunikačných aktív, ktoré by mohli nastať pri použití určitého informačného systému a komunikačného nástroja,
- ✚ tretím krokom je výber vhodných bezpečnostných opatrení a ich implementácia do prevádzky informačného systému; tieto opatrenia zahŕňajú napríklad aj školenia zamestnancov a používateľov informačného systému.

Podľa výskumu v rámci projektu VEGA č. 1/1284/04 boli najväčšou hrozbou pre nesprávne využívanie a prenos informácií vlastní zamestnanci podniku, teda vlastní používatelia (takmer 70 %). Odstupom času však na základe zavádzania nových technológií predstavujú najväčšiu hrozbu dátová komunikácia, elektronická komunikácia a internet (viac ako 80 %).

Záver

Internej komunikácie v podniku sa dotkli aj zmeny v internacionalizačných a globalizačných procesoch. Migrácia na trhu pracovných síl, najmä vysokokvalifikovaných zamestnancov z rozličných kultúrnych prostredí a s rôznym materinským jazykom a kultúrou spôsobuje zmeny a potreby prispôsobovania vo vnútornej komunikácii podniku. Podniky si musia vyberať komunikačné nástroje, ktoré sú vhodné na takúto formu komunikácie, musia zohľadňovať frekvenciu používania nástroja, jeho dôveryhodnosť, možný komunikačný šum a informačný náboj, ako aj jeho komunikačnú bezpečnosť.

Zoznam bibliografických odkazov

Advantages and Disadvantages of Modern Communications. In: *StudyMode.com* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na:

---

¹⁸ SZARKOVÁ, M., B. JURIKOVÁ, L. KLIMENTOVÁ, Š. MARSINA, P. ODRAKIEWICZ, H. PRAVDOVÁ a P. SIKÁ. *Metodologické východiská výberu komunikačných nástrojov v podnikateľských aktivitách malých a stredných podnikov v SR v podmienkach interkultúrneho trhu EÚ*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2009, s. 118-120. ISBN 978-80-225-2791-0.

<http://www.studymode.com/essays/Advantages-And-Disadvantages-Of-Modern-Communications-362731.html>.

ANDERSEN, P. A., M. L. HECHT, G. D. HOOBLER a M. SMALLWOOD. Non-verbal Communication across Cultures. In: W. B. GUDYKUNST, ed. *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. 1st ed. Thousand Oaks, CA: SAGE, 2003, s. 73-90. ISBN 0-7619-2900-2.

Communication across Cultures in Practice. In: *InterNations* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: <http://www.internations.org/magazine/intercultural-communication-15409/communication-across-cultures-in-practice-3>.

Ludské zdroje a komunikácia. In: *Volkswagen Slovakia* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: http://sk.volkswagen.sk/sk/kariera/Podnikove_oddelenia/Ludskezdroje_a_komunikacia.html.

MARTIN, J. N. a Th. K. NAKAYAMA. *Intercultural Communication in Contexts*. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, 2007. 512 s. ISBN 978-0-07-313527-4.

Multicultural Communication. In: *AdValue* [online]. 2015. 35 s. [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: http://www.advalue-project.eu/content_files/EN/33/AdValue_Multicultural_Communication_EN.pdf.

NAGY, P. *Bezpečnosť informačných systémov* [online]. 2015, s. 179-209 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: http://hornad.fei.tuke.sk/~genci/Vyucba/SRBDp/2003-2004/03-FyzickaOrganizacia/CekanFurman/zdroje/IS_K9.pdf.

Organizational Communication. In: *Oregon State University* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: <http://oregonstate.edu/instruct/comm321/gwalker/orgcomm.htm>.

SAMOVAR, L. A. a R. E. PORTER. *Communication between Cultures*. 5th ed. Belmont, CA: Wadsworth, 2004. 352 s. ISBN 978-0-534-56929-7.

SZARKOVÁ, M. *Komunikačné nástroje v systéme riadenia podniku*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2008. 98 s. ISBN 978-80-225-2525-1.

SZARKOVÁ, M. Komunikačné zručnosti manažérov malých a stredných podnikov v SR a metódy ich rozvoja. In: J. KUBÁTOVÁ, ed. *Ekonomické znalosti pro tržní praxi* [CD-ROM]. 1. vyd. Uherské Hradiště: Lešingrová Romana, 2008, s. 568-572. ISBN 978-80-87273-00-5.

- SZARKOVÁ, M., B. JURIKOVÁ, L. KLIMENTOVÁ, Š. MARSINA, P. ODRAKIEWICZ, H. PRAVDOVÁ a P. SIKÁ. *Metodologické východiská výberu komunikačných nástrojov v podnikateľských aktivitách malých a stredných podnikov v SR v podmienkach interkultúrneho trhu EÚ*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2009. 239 s. ISBN 978-80-225-2791-0.
- SZARKOVÁ, M., E. ŠUBERTO VÁ a B. JURIKOVÁ, eds. *Vnútro podnikové komunikačné toky a nástroje v systéme riadenia podniku*. 1. vyd. Bratislava: Ekonóm, 2004. 68 s. ISBN 80-225-1827-1.
- Technické podmienky miestnej distribučnej sústavy elektrickej energie Železiarní Podbrezová a.s. In: *Železiarne Podbrezová a.s.* [online]. 2012. 19 s. [cit. 2015-04-15]. Dostupné na: [http://www.zelpo.sk/zelpo/homezp.nsf/484A6F0D41768EFCC1257C5B0031632E/\\$File/Technicke_podmienky_E_ZELPO%20\(2012\).pdf](http://www.zelpo.sk/zelpo/homezp.nsf/484A6F0D41768EFCC1257C5B0031632E/$File/Technicke_podmienky_E_ZELPO%20(2012).pdf).
- The WIPO Guide to Intellectual Property Outreach. In: *WIPO – World Intellectual Property Organization* [online]. 2007. 40 s. [cit. 2015-04-15]. ISBN 978-92-805-1650-0. Dostupné na: http://www.wipo.int/docdocs/pubdocs/en/general/1002/wipo_pub_1002.pdf.
- WISEMAN, R. L. Intercultural Communication Competence. In: W. B. GUDYKUNST, ed. *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. 1st ed. Thousand Oaks, CA: SAGE, 2003, s. 191-208. ISBN 0-7619-2900-2.
- Z diskuse o interní komunikaci. In: *ModerniRizeni.cz* [online]. 2005-09-09 [cit. 2015-04-15]. ISSN 1213-7693. Dostupné na: <http://modernirizeni.ihned.cz/c1-16776420-z-diskuse-o-interni-komunikaci>.

Ing. Daniela Trnovcová

Fakulta podnikového manažmentu
Ekonomická univerzita v Bratislave
Dolnozemska cesta 1
852 35 Bratislava
Slovenská republika
trnovcovad@gmail.com

Applying the Skip Navigation Links in the Context of the Websites' Accessibility of Central Public Administration Bodies in the Trenčín Region¹

Jana Koprlová

Abstract: *The study focuses in its main aim on seeking yet undetected or undefined deficits in relation to applying the skip navigation mechanism on the websites of the central public administration bodies in the Trenčín Region in the context of improving the websites accessibility and it consists of two separate parts. The first part presents a basic introduction to the questions of skip navigation links, with the key attention paid to the following three main areas: applying of skip navigation links, visual hiding of skip navigation links, and web browsers' bug related to skip navigation links. The second part of the study concentrates on the basis of analysis of applying the skip navigation links on the websites of the central public administration bodies in the Trenčín Region on the processes focused on detection of potential deficits and gaps in the websites' accessibility or related possible non-compliance with the legislation in force.*

Key Words: *Websites; Websites' Accessibility; Skip Navigation Links; Public Administration; Central Public Administration Bodies; Compliance with Legislation in Force; the Trenčín Region; Analysis.*

Introduction

The on-line form of presentation and communication of the public administration authorities via Internet belongs not only to the most effective forms of communications – in relation to the territorial impact of the communicated information, but also to the most problematic – in the context of technical realization due to a number of specific standards required by handicapped web users with various forms of disabilities. In the following study the author focuses on the questions of applying the skip navigation links as key elements by building the websites.

---

¹ This study was created within the institutional project of the Faculty of Law of Trnava University in Trnava No. 10/2013 "Websites' Accessibility in Public Administration", in the Slovak original "Prístupnosť webových stránok vo verejnej správe".

While sighted web users use their eyes as a built-in skip navigation mechanism which enables them to bypass several links with only one click or to move directly to the link they want to reach with the mouse, for users with some forms of visual or motor disabilities means bypassing the navigation links or direct browsing the website a very serious technical problem. Importance and wide-social interest in solving this problem is reflected also in the adopted related legislation which is in the Slovak Republic represented by the latest Ministerial Decree of the Ministry of Finance of the Slovak Republic No. 55/2014 Coll. of Standards for Information Systems of Public Administration issued on March 4th, 2014, and effective from March 15th, 2014.²

The aim of the study is to analyze applying the skip navigation links on the websites of the central public administration bodies in the Trenčín Region. In the context of the research questions we define the main hypothesis as follows: *Homepages of the central public administration bodies in the Trenčín Region apply technically correctly the skip navigation links mechanism.*

Skip navigation links

The following part of the study familiarizes the readers with the main questions of applying of skip navigation links, visual hiding of skip navigation links, and web browsers' bug related to skip navigation links.

Applying of skip navigation links

The idea of applying the skip navigation links is simple: they serve to provide a link at the top of the webpage which jumps the user down to an anchor or target at the beginning of the main content. For the most part it seems to be easy, though there is more than one way to accomplish the goal. From the technical view the process of creating the skip navigation link could be explained through a HTML code as it is shown in the following example:³

---

² See *Výnos Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 55/2014 Z.z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy zo 4. marca 2014* [Ministerial Decree of the Ministry of Finance of the Slovak Republic No. 55/2014 Coll. of Standards for Information Systems of Public Administration issued on March 4th, 2014].

³ "Skip Navigation" Links. In: *WebAIM: Web Accessibility in Mind* [online]. 2013-10-25 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://webaim.org/techniques/skipnav/>; and KOPRLOVÁ, J. Applying the Skip Navigation Links in the Context of the Websites' Accessibility of Central State Administration Bodies in the Slovak Republic. *Societas et iurisprudentia* [online].

✚ HTML code:
<body>
Skip to Main Content
...
<main id="main-content">
<h1>Heading</h1>
<p>This is the first paragraph.</p>

Visual hiding of skip navigation links

By building the website the most required form of applying the skip navigation mechanism is to make it invisible. For hiding the skip links there are several techniques to be applied. Two parallel conditions should be necessarily taken into account in this process: the first one means the requirement of visual hiding of the skip links content, and the second one represents the requirement of accessibility of the skip links content for screen readers. Nowadays, the best known and most often used CSS code "*visibility: hidden;/display: none;*" satisfies the only first one from the two above-mentioned conditions and so it cannot be recommended in relation to its non-visibility and inaccessibility for screen readers. An effective solution of this problem, satisfying the both conditions, offer the following HTML and CSS codes:⁴

✚ HTML code:
<div class="hidden">This text is hidden.</div>;
✚ CSS code:
.hidden {
position: absolute;
left: -10000px;
top: auto;
width: 1px;
height: 1px;

2014, roč. 2, č. 2, pp. 134-135 [cit. 2015-06-01]. ISSN 1339-5467. Available at: <http://sei.iuridica.truni.sk/archive/2014/02/SOCIETAS-ET-IURISPRUDENTIA-2014-02.pdf>.

⁴ CSS in Action: Invisible Content Just for Screen Reader Users. In: *WebAIM: Web Accessibility in Mind* [online]. 2014-12-11 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://webaim.org/techniques/css/invisiblecontent/>; and KOPRLOVÁ, J. Applying the Skip Navigation Links in the Context of the Websites' Accessibility of Central State Administration Bodies in the Slovak Republic. *Societas et iurisprudencia* [online]. 2014, roč. 2, č. 2, p. 135 [cit. 2015-06-01]. ISSN 1339-5467. Available at: <http://sei.iuridica.truni.sk/archive/2014/02/SOCIETAS-ET-IURISPRUDENTIA-2014-02.pdf>.

```
overflow: hidden;  
}
```

By generally recommended requirement to make the skip navigation links invisible until they receive keyboard focus, the following HTML and CSS codes should be applied:⁵

✚ HTML code:
`<div id="hidden">Skip to Main Content
</div>;`

✚ CSS code:
`#hidden a {
 position: absolute;
 left: -10000px;
 top: auto;
 width: 1px;
 height: 1px;
 overflow: hidden;
}
#hidden a:focus {
 position: static;
 width: auto;
 height: auto;
}`

This means a very useful solution which could be preferred above all for sighted keyboard users those cannot use a mouse.

Web browsers' bug related to skip navigation links

The recommended above-mentioned skip navigation links related solutions are working effective in most web browsers, but nowadays there still exists one bug which lowers the efficiency of their applying through disrupting the logical order by browsing or reading the webpage links. This makes the webpage browsing with keyboard distortable or even non-effective. An appropriate solution for healing this bug offers the HTML code as follows:⁶

---

⁵ CSS in Action: Invisible Content Just for Screen Reader Users. In: *WebAIM: Web Accessibility in Mind* [online]. 2014-12-11 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://webaim.org/techniques/css/invisiblecontent/>.

⁶ Skip Navigation Links (Updated 6/19/2009). In: *JimThatcher.com* [online]. 2014-09-16 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.jimthatcher.com/skipnav.htm>; and KOPRLO-

✚ HTML code:
<body>
Skip to Main Content
...
<main id="main-content" tabindex="-1">
<h1>Heading</h1>
<p>This is the first paragraph.</p>

Analysis of applying the skip navigation links on the websites of the central public administration bodies in the Trenčín Region

Our analysis of applying the skip navigation links on the websites of the central public administration bodies in the Trenčín Region has been legislatively based on the Ministerial Decree of the Ministry of Finance of the Slovak Republic No. 55/2014 Coll. of Standards for Information Systems of Public Administration issued on March 4th, 2014, and effective from March 15th, 2014, with the main attention laid on the § 14 Websites' Accessibility (in the Slovak original "§ 14 Prístupnosť webových stránok"), including related appendix Guideline 13. Providing Clear Navigation Mechanisms (in the Slovak original "Pravidlo 13. Poskytovanie prehľadného mechanizmu navigácie").⁷

Our analysis was realized in the early June 2015 by applying web browser Internet Explorer 11 (with style sheets and active elements turned off). Complete sample was represented by all websites of all the central public administration bodies in the Trenčín Region, while re-

---

VÁ, J. Applying the Skip Navigation Links in the Context of the Websites' Accessibility of Central State Administration Bodies in the Slovak Republic. *Societas et iurisprudentia* [online]. 2014, roč. 2, č. 2, pp. 136-137 [cit. 2015-06-01]. ISSN 1339-5467. Available at: <http://sei.iuridica.truni.sk/archive/2014/02/SOCIETAS-ET-IURISPRUDENTIA-2014-02.pdf>.

⁷ Compare with KOPRLA, M. and J. KOPRLOVÁ. Analýza prístupnosti webových stránok vybraných webových sídiel verejnej správy z pohľadu administratívno-správneho členenia Slovenskej republiky. *Societas et res publica* [online]. 2013, roč. 2, č. 1, pp. 93-160 [cit. 2015-06-01]. ISSN 1338-6530. Available at: <http://serp.fsv.ucm.sk/archive/2013/01/SOCIETAS-ET-RES-PUBLICA-2013-01.pdf>; and with KOPRLA, M. Prístupnosť webových stránok ako významný faktor zvyšovania konkurencieschopnosti. In: K. ĎURKOVÁ, A. BOBOVNICKÝ and A. ZAUŠKOVÁ, eds. *Inovácie a vedomostná spoločnosť/digitálny marketing – udržateľný rast a návrat investícií* [CD-ROM]. 1. vyd. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulta masmediálnej komunikácie, 2012, pp. 49-63. ISBN 978-80-8105-454-9.

search sample was defined by all homepages of all the central public administration bodies in the Trenčín Region, namely of:⁸

- ✚ Central public administration body of Bánovce nad Bebravou (<http://www.banovce.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Ilava (<http://www.ilava.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Myjava (<http://www.myjava.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Nové Mesto nad Váhom (<http://www.nove-mesto.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Partizánske (<http://www.partizanske.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Považská Bystrica (<http://www.povazska-bystrica.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Prievidza (<http://www.prievidza.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Púchov (<http://www.puchov.sk/>);
- ✚ Central public administration body of Trenčín (<http://www.trencin.sk/>).

Central public administration body of Bánovce nad Bebravou

Next figure displays homepage of the central public administration body of Bánovce nad Bebravou, with style sheets and active elements turned off. The analyzed skip link is marked by red rectangle.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Bánovce nad Bebravou in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:⁹

- ✚ Number of links before the main content: 2 links;
- ✚ Number of skip links: 2 links;
- ✚ Number of links before the first skip link: 0 links;
- ✚ Visual display of skip links: hidden;

---

⁸ See *Zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v platnom znení* [Act No. 575/2001 Coll. on Organization of the Activities of the Government and Organization of the Central Public Administration, as amended].

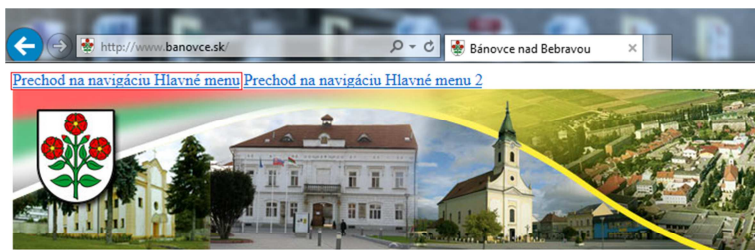
⁹ Source code of the central public administration body website of *Bánovce nad Bebravou* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.banovce.sk/>.

- ✚ HTML code of skip links:

```
<div class="hidden-special">
  <a href="#m_233815" title="Prechod na navigáciu Hlavné
  menu">Prechod na navigáciu Hlavné menu</a>
  <a href="#m_25095" title="Prechod na navigáciu Hlavné menu
  2">Prechod na navigáciu Hlavné menu 2</a>
</div>
<a name="m_233815"></a>
<a name="m_25095"></a>
```
- ✚ CSS code of skip links:

```
.hidden-special {
  height: 0;
  overflow: hidden;
  margin: 0;
  padding: 0;
  border: 0;
}
```

Figure 1 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Bánovce nad Bebravou

Oficiálne webové sídlo Mesta Bánovce nad Bebravou

BÁNOVCE AKTUÁLNE

[ZUŠ Dezide](#)

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Bánovce nad Bebravou* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.banovce.sk/>.

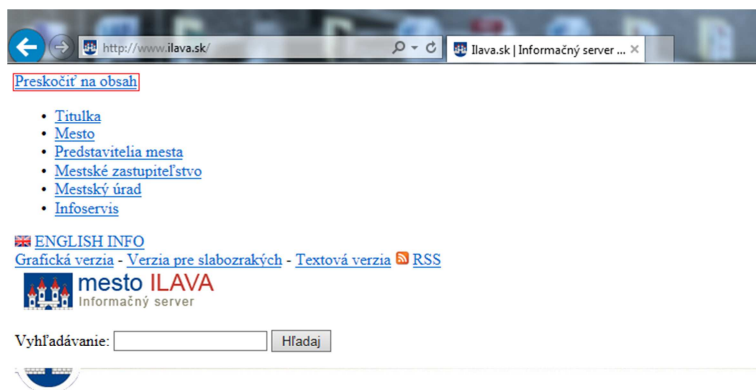
According to the presented results we can conclude that there is a skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Bánovce nad Bebravou, but it

works technically incorrectly. In relation to our finding we can recommend to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target elements and to replace CSS code *"height: 0;"* with CSS code in accordance with the model examples shown in the previous parts of the study named "Visual hiding of skip navigation links" and "Web browsers' bug related to skip navigation links", with the aim, firstly, to make the skip navigation links content accessible/visible for screen readers and, secondly, to eliminate the disrupted logical order by browsing or reading the webpage links that occurs by most of web browsers.

Central public administration body of Ilava

Next figure displays homepage of the central public administration body of Ilava, with style sheets and active elements turned off. The analyzed skip link is marked by red rectangle.

Figure 2 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Ilava

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Ilava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.ilava.sk/>.

Analyzing the homepage of the central public administration body of *Ilava* in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹⁰

¹⁰ Source code of the central public administration body website of *Ilava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.ilava.sk/>.

- ✚ Number of links before the main content: 17 links;
- ✚ Number of skip links: 1 link;
- ✚ Number of links before the first skip link: 0 links;
- ✚ Visual display of skip links: hidden;
- ✚ HTML code of skip links:

```
<div id="skipToContent">
  <a href="#content">Preskočit' na obsah</a>
</div>
<div id="content">
  ...
</div>
```
- ✚ CSS code of skip links:

```
#skipToContent {
  display: none;
}
```

According to the presented results we can conclude that there is a skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Ilava, but it works technically incorrectly. In relation to our finding we can recommend to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target element and to replace CSS code *"display: none;"* with CSS code in accordance with the model examples shown in the previous parts of the study named "Visual hiding of skip navigation links" and "Web browsers' bug related to skip navigation links", with the aim, firstly, to make the skip navigation links content accessible/visible for screen readers and, secondly, to eliminate the disrupted logical order by browsing or reading the webpage links that occurs by most of web browsers.

Central public administration body of Myjava

Next figure displays homepage of the central public administration body of Myjava, with style sheets and active elements turned off. There is no skip link applied.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Myjava in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹¹

---

¹¹ Source code of the central public administration body website of *Myjava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.myjava.sk/>.

- Number of links before the main content: 2 links;
- Number of skip links: 0 links.

Figure 3 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Myjava

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Myjava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.myjava.sk/>.

According to the presented results we can conclude that there is no skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Myjava. In relation to this finding we can recommend to add the skip navigation links in accordance with the model examples shown in the previous part of the study named “Skip navigation links”.

Central public administration body of Nové Mesto nad Váhom

Next figure displays homepage of the central public administration body of Nové Mesto nad Váhom, with style sheets and active elements turned off. There is no skip link applied.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Nové Mesto nad Váhom in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹²

¹² Source code of the central public administration body website of *Nové Mesto nad Váhom* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.nove-mesto.sk/>.

- ✚ Number of links before the main content: 98 links;
- ✚ Number of skip links: 0 links.

Figure 4 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Nové Mesto nad Váhom

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Nové Mesto nad Váhom* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.nove-mesto.sk/>.

According to the presented results we can conclude that there is no skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of *Nové Mesto nad Váhom*. In relation to this finding we can recommend to add the skip navigation links in accordance with the model examples shown in the previous part of the study named “Skip navigation links”.

Central public administration body of Partizánske

Next figure displays homepage of the central public administration body of *Partizánske*, with style sheets and active elements turned off. There is no skip link applied.

Analyzing the homepage of the central public administration body of *Partizánske* in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹³

¹³ Source code of the central public administration body website of *Partizánske* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.partizanske.sk/>.

- + Number of links before the main content: 0 links;
- + Number of skip links: 0 links.

Figure 5 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Partizánske

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Partizánske* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.partizanske.sk/>.

According to the presented results we can conclude that there is no skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Partizánske. In relation to this finding we can recommend to add the skip navigation links in accordance with the model examples shown in the previous part of the study named “Skip navigation links”.

Central public administration body of Považská Bystrica

Next figure displays homepage of the central public administration body of Považská Bystrica, with style sheets and active elements turned off. The analyzed skip link is marked by red rectangle.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Považská Bystrica in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹⁴

¹⁴ Source code of the central public administration body website of *Považská Bystrica* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.povazska-bystrica.sk/>.

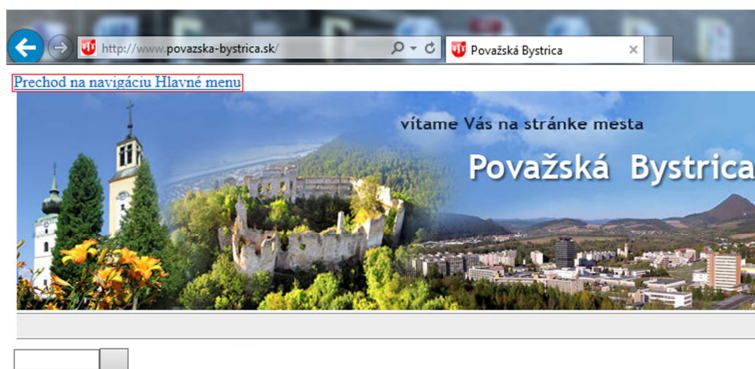

- ✚ Number of links before the main content: 3 links;
- ✚ Number of skip links: 1 link;
- ✚ Number of links before the first skip link: 0 links;
- ✚ Visual display of skip links: hidden;
- ✚ HTML code of skip links:

```
<div class="hidden-special">
  <a href="#m_9069" title="Prechod na navigáciu Hlavné
  menu">Prechod na navigáciu Hlavné menu</a>
</div>
<a name="m_9069"></a>;
```
- ✚ CSS code of skip links:

```
.hidden-special {
  height: 0;
  overflow: hidden;
  margin: 0;
  padding: 0;
  border: 0;
}
```

Figure 6 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Považská Bystrica

Mesto Považská Bystrica

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Považská Bystrica* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.povazska-bystrica.sk/>.

According to the presented results we can conclude that there is a skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the

central public administration body of Považská Bystrica, but it works technically incorrectly. In relation to our finding we can recommend to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target element and to replace CSS code *"height: 0;"* with CSS code in accordance with the model examples shown in the previous parts of the study named "Visual hiding of skip navigation links" and "Web browsers' bug related to skip navigation links", with the aim, firstly, to make the skip navigation links content accessible/visible for screen readers and, secondly, to eliminate the disrupted logical order by browsing or reading the webpage links that occurs by most of web browsers.

Central public administration body of Prievidza

Next figure displays homepage of the central public administration body of Prievidza, with style sheets and active elements turned off. The analyzed skip link is marked by red rectangle.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Prievidza in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹⁵

✚ Number of links before the main content: 48 links;

✚ Number of skip links: 1 link;

✚ Number of links before the first skip link: 7 links;

✚ Visual display of skip links: hidden;

✚ HTML code of skip links:

```
<ul id="accessability">
```

```
...
```

```
<li>
```

```
  <a href="#navigation" accesskey="0">Preskočiť hlavičku webové  
  prezentácie</a>
```

```
</li>
```

```
...
```

```
</ul>
```

```
[Missing selector id="navigation"];
```

✚ CSS code of skip links:

```
#accessability {
```

```
  position: absolute;
```

```
  top: -5000px;
```

---

¹⁵ Source code of the central public administration body website of Prievidza [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.prievidza.sk/>.

left: -5000px;
z-index: 1;
}.

Figure 7 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Prievidza

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Prievidza* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.prievidza.sk/>.

According to the presented results we can conclude that there is a skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Prievidza, but it works technically incorrectly. In relation to our finding we can recommend to move the applied skip navigation link to the top of the website, then to replace element “[Preskočiť hlavičku webových prezentácií](#navigation)” with element “[Prejsť na obsah stránky](#articles)”, to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target element and to replace CSS code “*top: -5000px;*” with CSS code in accordance with the model examples shown in the previous parts of the study named “Visual hiding of skip navigation links” and “Web browsers' bug related to skip navigation links”, with the aim, firstly, to make the skip navigation links content accessible/visible for screen readers and, secondly, to eliminate the disrupted logical order by browsing or reading the webpage links that occurs by most of web browsers.

Central public administration body of Púchov

Next figure displays homepage of the central public administration body of Púchov, with style sheets and active elements turned off (analyzed homepage is visible and available only with active elements turned on). There is no skip link applied.

Figure 8 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Púchov

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Púchov* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.puchov.sk/>.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Púchov in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹⁶

- Number of links before the main content: 82 links;
- Number of skip links: 0 links.

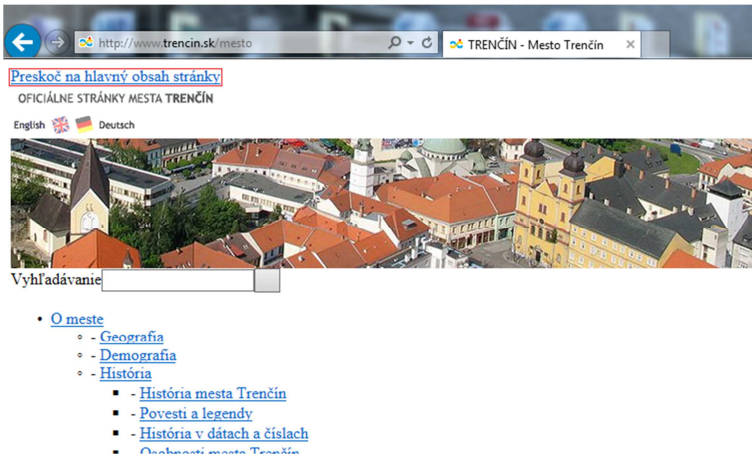
According to the presented results we can conclude that there is no skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Púchov. In relation to this finding we can recommend to add the skip navigation links in accordance with the model examples shown in the previous part of the study named “Skip navigation links”.

¹⁶ Source code of the central public administration body website of *Púchov* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.puchov.sk/>.

Central public administration body of Trenčín

Next figure displays homepage of the central public administration body of Trenčín, with style sheets and active elements turned off. The analyzed skip link is marked by red rectangle.

Figure 9 Website (with style sheets and active elements turned off) of the Central Public Administration Body of Trenčín

Source: Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of Trenčín [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.trencin.sk/>.

Analyzing the homepage of the central public administration body of Trenčín in context of using the skip navigation links following key findings could be detected:¹⁷

- 🚩 Number of links before the main content: 134 links;
- 🚩 Number of skip links: 1 link;
- 🚩 Number of links before the first skip link: 0 links;
- 🚩 Visual display of skip links: hidden/focusable;
- 🚩 HTML code of skip links:

```
<div id="skip">  
  <a href="#content">Preskoč na hlavný obsah stránky</a>  
</div>  
<a name="content"><!-- content --></a>
```

¹⁷ Source code of the central public administration body website of Trenčín [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.trencin.sk/>.

✚ CSS code of skip links:

```
#skip a, #skip a:hover, #skip a:visited {  
    position: absolute;  
    left: 0px;  
    top: -500px;  
    width: 1px;  
    height: 1px;  
    overflow: hidden;  
}  
#skip a:active, #skip a:focus {  
    position: static;  
    width: auto;  
    height: auto;  
}.
```

According to the presented results we can conclude that there is a skip navigation mechanism applied on the analyzed homepage of the central public administration body of Trenčín which works technically correctly. In relation to our finding we can recommend to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target element and to replace CSS code *"left: 0px; top: -500px;"* with CSS code in accordance with the model examples shown in the previous parts of the study named "Visual hiding of skip navigation links" and "Web browsers' bug related to skip navigation links", with the aim to eliminate the disrupted logical order by browsing or reading the webpage links that occurs by most of web browsers.

Conclusion

In the study "Applying the Skip Navigation Links in the Context of the Websites' Accessibility of Central Public Administration Bodies in the Trenčín Region" we have paid our attention in accordance with its main aim to seeking yet undetected or undefined deficits in relation to applying the skip navigation mechanism on the websites of the central public administration bodies in the Trenčín Region in the context of improving the websites accessibility. In the context of our research questions we defined the main hypothesis as follows: *Homepages of the central public administration bodies in the Trenčín Region apply technically correctly the skip navigation links mechanism.*

According to the results and key findings presented in previous parts of our study we can underline the following final conclusions (valid as of June 1st, 2015), divided in to three separate groups:

Homepages with the technically correctly working skip navigation mechanism – for this group we can recommend to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target elements which relates namely to only one central public administration body:

- ✚ Central public administration body of Trenčín.

Homepages with the technically incorrectly working skip navigation mechanism – for this group we can recommend to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target elements and to replace CSS code *"display: none;"* with CSS code in accordance with the exactly in our study presented model examples. These recommendations relate to exactly four central public administration bodies:

- ✚ Central public administration body of Bánovce nad Bebravou;
- ✚ Central public administration body of Ilava;
- ✚ Central public administration body of Považská Bystrica;
- ✚ Central public administration body of Prievidza.

Homepages with no skip navigation mechanism applied – for this group we can recommend to add skip navigation links, then to add target elements, to add the attribute *tabindex="-1"* to website's target elements and to avoid applying CSS code *"display: none;"* in accordance with the exactly in our study presented model examples. These recommendations relate namely to four central public administration bodies, which is less than one half of the central public administration bodies in the Trenčín Region:

- ✚ Central public administration body of Myjava;
- ✚ Central public administration body of Nové Mesto nad Váhom;
- ✚ Central public administration body of Partizánske;
- ✚ Central public administration body of Púchov.

Finally, as for verifying the set main hypothesis of the study we can conclude that the hypothesis is not valid, so we have to reject it, because from the 9 analyzed homepages of the central public administration bodies in the Trenčín Region only 1 homepage was technically correctly working and was in compliance with legislation in force¹⁸ (state valid as of June 1st, 2015).

---

¹⁸ See *Výnos Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 55/2014 Z.z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy zo 4. marca 2014* [Ministerial Decree of the Ministry of Finance of the Slovak Republic No. 55/2014 Coll. of Standards for Information Systems of Public Administration issued on March 4th, 2014].

References

- “Skip Navigation” Links. In: *WebAIM: Web Accessibility in Mind* [online]. 2013-10-25 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://webaim.org/techniques/skipnav/>.
- CSS in Action: Invisible Content Just for Screen Reader Users. In: *WebAIM: Web Accessibility in Mind* [online]. 2014-12-11 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://webaim.org/techniques/css/invisiblecontent/>.
- KOPRILA, M. and J. KOPRLOVÁ. Analýza prístupnosti webových stránok vybraných webových sídiel verejnej správy z pohľadu administratívno-správneho členenia Slovenskej republiky. *Societas et res publica* [online]. 2013, roč. 2, č. 1, pp. 93-160 [cit. 2015-06-01]. ISSN 1338-6530. Available at: <http://serp.fsv.ucm.sk/archive/2013/01/SOCIETAS-ET-RES-PUBLICA-2013-01.pdf>.
- KOPRILA, M. Prístupnosť webových stránok ako významný faktor zvyšovania konkurencieschopnosti. In: K. ĎURKOVÁ, A. BOBOVNICKÝ and A. ZAUŠKOVÁ, eds. *Inovácie a vedomostná spoločnosť/digitálny marketing – udržateľný rast a návrat investícií* [CD-ROM]. 1. vyd. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulta masmediálnej komunikácie, 2012, pp. 49-63. ISBN 978-80-8105-454-9.
- KOPRLOVÁ, J. Applying the Skip Navigation Links in the Context of the Websites’ Accessibility of Central State Administration Bodies in the Slovak Republic. *Societas et iurisprudentia* [online]. 2014, roč. 2, č. 2, pp. 133-178 [cit. 2015-06-01]. ISSN 1339-5467. Available at: <http://sei.iuridica.truni.sk/archive/2014/02/SOCIETAS-ET-IURISPRUDENTIA-2014-02.pdf>.
- Skip Navigation Links [Updated 6/19/2009]. In: *JimThatcher.com* [online]. 2014-09-16 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.jimthatcher.com/skipnav.htm>.
- Source code of the central public administration body website of *Bánovce nad Bebravou* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.banovce.sk/>.
- Source code of the central public administration body website of *Ilava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.ilava.sk/>.
- Source code of the central public administration body website of *Myjava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.myjava.sk/>.

Source code of the central public administration body website of *Nové Mesto nad Váhom* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.nove-mesto.sk/>.

Source code of the central public administration body website of *Partizánske* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.partizanske.sk/>.

Source code of the central public administration body website of *Povazská Bystrica* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.povazska-bystrica.sk/>.

Source code of the central public administration body website of *Prievidza* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.prievidza.sk/>.

Source code of the central public administration body website of *Púchov* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.puchov.sk/>.

Source code of the central public administration body website of *Trenčín* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.trencin.sk/>.

Výnos Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 55/2014 Z.z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy zo 4. marca 2014.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Bánovce nad Bebravou* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.banovce.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Ilava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.ilava.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Myjava* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.myjava.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Nové Mesto nad Váhom* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.nove-mesto.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Partizánske* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.partizanske.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Považská Bystrica* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.povazska-bystrica.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Prievidza* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.prievidza.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Púchov* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.puchov.sk/>.

Website (with style sheets and active elements turned off) of the central public administration body of *Trenčín* [online]. 2015 [cit. 2015-06-01]. Available at: <http://www.trencin.sk/>.

Zákon č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v platnom znení.

Ing. Jana Koprlová, PhD.

Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic
jana.koprlova@gmail.com

**Information on
XII. Dies Luby Iurisprudentiae –
the International Scientific Conference
of the Faculty of Law at the Trnava University in Trnava**

**Monika Jurčová
Helena Barancová**

Abstract: *Information on XII. Dies Luby Iurisprudentiae – the International Scientific Conference of the Faculty of Law at the Trnava University in Trnava, Slovakia.*

Key Words: *Information; International Scientific Conference; Dies Luby Iurisprudentiae; Faculty of Law; Trnava University in Trnava; Slovakia.*

ŠTEFAN LUBY FOUNDATION
and
FACULTY OF LAW, TRNAVA UNIVERSITY IN TRNAVA

**XII. DIES LUBY IURISPRUDENTIAE
XII. LUBY LAW DAYS**

Damages as a Remedy in Private Law

International Scientific Conference

Congress Centre of the Slovak Academy of Sciences
Smolenice

September 17th and 18th, 2015

Program

September 17th, 2015

10:00 – 13:30: Registration,
13:30 – 14:00: Opening.

- Prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD. (Rector of Trnava University in Trnava, Trnava, Slovakia),
- Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc. (Dean of Faculty of Law, Trnava University in Trnava, Trnava, Slovakia),

- ✚ Doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD. (Chair of the Board of Directors, Štefan Luby Foundation, Trnava, Slovakia).
- ✚ 14:00 – 14:25: Em. o. Univ.-Prof. DDR. h.c. Dr. Rudolf Welser (Faculty of Law, University of Vienna, Vienna, Austria) *“Zur Reform des österreichischen Schadenersatzrechts”*,
- ✚ 14:25 – 14:50: Prof. JUDr. Jan Hurdík, DrSc. (Faculty of Law, Masaryk University, Brno, Czech Republic) *“Damage Incurred due to the Exercise of Rights or qui iure suo utitur...”*,
- ✚ 14:50 – 15:15: Prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš (Institute of State and Law of the Academy of Sciences of the Czech Republic, Prague, Czech Republic) *“Damnum aut casu fit aut culpa [The Main Paradigms of the Legal Implications of Occurrence of Damage]”*,
- ✚ 15:15 – 15:40: Prof. Dr. Attila Menyhárd, Ph.D. (Faculty of Law, Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary) *“The Limits of Preventive Function of Liability”*.

15:40 – 16:00: Discussion,

16:00 – 16:30: Coffee Break.

- ✚ 16:30 – 16:55: Prof. dr. sc. Tatjana Josipović (Faculty of Law, University of Zagreb, Zagreb, Croatia) *“Antitrust Damage Action as a New Remedy in Private Law – Impact of the Directive 2014/104/EU on Antitrust Damage Actions on Croatian Private Law”*,
- ✚ 16:55 – 17:20: Prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD. (Faculty of Law, Comenius University in Bratislava, Bratislava, Slovakia) *“Damages as a Remedy in the Company Law”*,
- ✚ 17:20 – 17:45: Priv.-Doz. Dr. Sebastian Mock, LL.M. (Faculty of Law, University of Hamburg, Hamburg, Germany) *“Limitation of the Personal Liability of Directors in German Corporate Law”*,
- ✚ 17:45 – 18:10: Prof. Dr. Meliha Povlakić (Faculty of Law, University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina) *“Compensation for Damages for Medical Malpractice in Bosnian and Herzegovinian Law”*.

18:10 – 18:45: Discussion,

19:30: Reception.

September 18th, 2015

- ✚ 09:00 – 09:25: Doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M. (Faculty of Law, Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Košice, Slovakia) *“Damages and Related Compensatory Remedies”*,

- ✚ 09:25 – 09:50: Doc. K.Ju. N. Natalia Temnikova (Faculty of Law, Omsk F. M. Dostoevsky State University, Omsk, Russia) *“Damages Awarding According to New Obligation Law in Russia”*,
- ✚ 09:50 – 10:15: Doc. JUDr. Anton Dulak, PhD. (Janko Jesenský Faculty of Law, Danubius University, Sládkovičovo, Slovakia) *“Damages in the New Civil Code”*,
- ✚ 10:15 – 10:40: JUDr. Imrich Fekete, CSc. (Faculty of Law, Comenius University in Bratislava, Bratislava, Slovakia) *“Compensation of Damage through Insurance and through Liability for Damages: Two Sides of One Coin?”*.

10:40 – 11:00: Coffee Break.

- ✚ 11:00 – 11:25: Prof. dr hab. Fryderyk Zoll (Faculty of Law and Administration, Jagiellonian University, Kraków, Poland) *“Damages Claim due to Defective Performance under the Polish Law”*,
- ✚ 11:25 – 11:50: Prof. dr. Damjan Možina, univ. dipl. prav., LL.M. (Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana, Slovenia) *“Damages for Breach of Contract in Slovenian Law”*,
- ✚ 11:50 – 12:15: JUDr. Petr Bezouška, Ph.D. (Faculty of Law, Palacký University Olomouc, Olomouc, Czech Republic) *“Selected Problems in Contractual Damages under the New Czech Civil Code”*.

12:15 – 13:00: Discussion,

13:00 – 14:00: Lunch.

- ✚ 14:00 – 14:25: JUDr. Filip Melzer, PhD., LL.M. (Faculty of Law, Palacký University Olomouc, Olomouc, Czech Republic) *“The New Legal Regulation of the General Clause on Delictual Liability in the Czech Law”*,
- ✚ 14:25 – 14:50: JUDr. Marianna Novotná, PhD. (Faculty of Law, Trnava University in Trnava, Trnava, Slovakia) *“The Extent of Risk as a Criterion of Strictness of Tort Liability”*,
- ✚ 14:50 – 15:15: JUDr. Alexander Škrinár, CSc. (Faculty of Law, Trnava University in Trnava, Trnava, Slovakia) *“Arbitrator’s Liability for Damage Caused due to an Arbitral Ruling”*,
- ✚ 15:15 – 15:40: Doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD. (Faculty of Law, Trnava University in Trnava, Trnava, Slovakia) *“Damages in Connection with Invalid Employment Termination”*.

15:40 – 16:20: Discussion,

16:20: Afternoon Tea,

Conclusion of the Conference.

Instructions for participants of the conference

Registration

- ✚ Registration of the conference participants will take place from 10th June 2015 to 31st August 2015. To register, please, use the conference website: www.pravnickekonferencie.sk (“the conference website”).

Registration fee

- ✚ The amount of registration fee:
  - ✚ in case of payment by 30th June 2015 ..... 95 €
  - ✚ in case of payment from 1st July 2015 to 31st August 2015 ..... 110 €
- ✚ Registration fee must be paid by transfer to the organizer’s account – bank: TATRA BANKA, a.s., Trnava, IBAN: SK34 1100 0000 0026 2823 1479, BIC: TATRSKBX (1100), variable symbol: 904. It is also necessary to include the name and surname of the conference participant in the message for the recipient.
- ✚ Registration fee includes costs of the conference proceedings’ publishing, attendance at the reception on 17th September 2015, lunch on 18th September 2015, and refreshments during the whole conference. The registration fee does not include accommodation and travel costs.
- ✚ In case of non-attendance, the registration fee will be not refunded.

Accommodation and meals

- ✚ The conference participants are eligible for accommodation at favourable terms in the conference venue – the Congress Centre Smolenice SAS (the capacity is limited).
- ✚ Approximate price of accommodation is 35 € per person/night for a room occupied by two persons.
- ✚ Reservation of the accommodation is available at the conference website.
- ✚ Conference participants will pay for the accommodation in cash at the Smolenice Castle reception desk.
- ✚ It is possible to order lunch on 17th September 2015 through the conference website (beyond meals covered by the conference fee).

Conference proceedings

- ✚ Papers of active conference participants will be published in *the peer-reviewed conference proceedings*.
- ✚ Participants of the conference who will not present their article in person may submit their papers for publication in *the supplementary peer-reviewed proceedings*.
- ✚ The opportunity to submit papers for publication in *the supplementary peer-reviewed proceedings* is also open to anybody who is unable to attend the conference after payment of a fee covering the publication's cost in the amount of 25 €.
- ✚ Authors are responsible for the content and linguistic correctness of their submissions. A revised text of the paper shall be submitted in electronic form via the conference website *by 30th September 2015 at the latest*.

Official languages of the conference

- ✚ Official languages of the International Scientific Conference XII. Luby Law Days are *Slovak, Czech and English*. Simultaneous interpreting will be provided.

Conference scientific committee

Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.
Dr.h.c. prof. JUDr. Peter Blaho, CSc.
Prof. JUDr. Ján Lazar, DrSc.
Doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.
Doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.
JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.
JUDr. Marianna Novotná, PhD.

Conference organizing committee

JUDr. Zuzana Nevolná, PhD.
JUDr. Jozef Zámožík, PhD.
JUDr. Anton Škreko, PhD.
Mgr. Jozef Štefanko, PhD., LL.M.
Mgr. Peter Mészáros, PhD.
Ing. Jana Koprlová, PhD.
Mgr. Marek Maslák
Mgr. Jakub Vojtko

Ing. Viera Novotová
Mgr. Anna Kollárová

With financial support of

Slovenská pošta, a.s.

Trnavská teplárenská, a.s.

Doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

Chair of the Board of Directors
of the Štefan Luby Foundation,
Trnava, Slovakia

*Notárska komora
Slovenskej republiky*

**NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

*Advokátska kancelária
Consilior Iuris, s.r.o.*

Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

Dean of the Faculty of Law
of the Trnava University in Trnava,
Trnava, Slovakia

Doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic
monika_jurcova@yahoo.co.uk

Prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.

Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava

Slovak Republic
dekan.prf@truni.sk

Informácie pre autorov

Základné informácie

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** sa tematicky zameriava na spoločensky významné prierezové súvislosti otázok verejného a súkromného práva na národnej, nadnárodnej, ako aj medzinárodnej úrovni, zastúpeného predovšetkým odvetvami:

- + dejiny práva;
- + teória práva;
- + rímske právo;
- + cirkevné právo;
- + ústavné právo;
- + ľudské práva a základné slobody;
- + medzinárodné právo;
- + európske právo;
- + občianske právo;
- + hospodárske právo a obchodné právo;
- + pracovné právo;
- + právo sociálneho zabezpečenia;
- + správne právo;
- + právo životného prostredia;
- + finančné právo;
- + právo duševného vlastníctva;
- + trestné právo a kriminológia,

prelínajúce sa s ťažiskovými oblasťami spoločensko-vedných disciplín v najširšom zmysle, ku ktorým patria najmä:

- + medzinárodné vzťahy;
- + verejná politika;
- + verejná správa;
- + psychológia;
- + sociológia;
- + demografia;
- + manažment a marketing;
- + medzinárodné ekonomické vzťahy;
- + svetová ekonomika, nadnárodné ekonomiky a národné ekonomiky.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ponúka priestor pre publikáciu príspevkov v podobe:

- ✚ samostatných vedeckých štúdií, ako aj cyklov vedeckých štúdií *minimálny rozsah tvorí 10 normostrán prislúchajúcich na jednu štúdiu, maximálny rozsah je neobmedzený;*
- ✚ esejí zamýšľajúcich sa nad aktuálnou spoločenskou témou či dianím *minimálny rozsah tvorí 5 normostrán prislúchajúcich na jednu esej, maximálny rozsah je neobmedzený;*
- ✚ recenzií publikácií vzťahujúcich sa na hlavné zameranie časopisu *minimálny rozsah tvoria 3 normostrany prislúchajúce na jednu recenziu, maximálny rozsah je neobmedzený; odporúča sa zároveň dodanie obrázku prednej obálky recenzovanej publikácie v dostatočnej veľkosti;*
- ✚ informácií, ako aj správ súvisiacich so základným poslaním časopisu *minimálny rozsah tvoria 2 normostrany prislúchajúce na jednu informáciu alebo správu, maximálny rozsah je neobmedzený; odporúča sa zároveň dodanie fotodokumentačných alebo iných obrázkových podkladov sprievodného charakteru v dostatočnej veľkosti.*

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** vychádza v elektronickej online podobe pravidelne štyrikrát ročne, a to v termínoch:

- ✚ 31. marec – jarná edícia;
- ✚ 30. jún – letná edícia;
- ✚ 30. september – jesenná edícia;
- ✚ 31. december – zimná edícia.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** prijíma a publikuje výhradne iba pôvodné, doposiaľ nepublikované príspevky, ktoré sú vlastným dielom autorov, ktorí ich na uverejnenie v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** predkladajú.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** prijíma a publikuje príspevky v jazykoch:

- ✚ slovenčina;
- ✚ čeština;
- ✚ angličtina;
- ✚ nemčina;
- ✚ ruština;
- ✚ francúzština;
- ✚ španielčina;
- ✚ poľština;
- ✚ srbčina;
- ✚ slovinčina;

- ✚ japončina;
- ✚ perzština – daríjčina;
- ✚ po vzájomnej dohode podľa aktuálnych možností redakcie aj v iných svetových jazykoch.

Zodpovednosť za dodržanie všetkých nevyhnutných predpokladov a požiadaviek kladených na príspevky publikované v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** nesú:

- ✚ odborní garanti zodpovedajúci v rámci redakčnej rady časopisu za konkrétne prierezové sekcie vo vzťahu k vedeckej stránke príspevkov;
- ✚ hlavný redaktor vo vzťahu k formálnej stránke príspevkov;
- ✚ výkonný redaktor vo vzťahu k uplatneniu metodologických, analytických a štatistických otázok v príspevkoch;
- ✚ jazykí garanti v rámci redakčnej rady časopisu a v odôvodnených prípadoch tiež uznávaní jazykí odborníci vo vzťahu ku gramaticko-štylistickým požiadavkám a jazykovej čistote príspevkov.

Recenzné konanie

Posudzovanie zaradenia príspevkov na publikáciu v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** sa uskutočňuje na základe obojstranne anonymného recenzného konania zaisťovaného členmi redakčnej rady časopisu a v odôvodnených prípadoch tiež uznávanými odborníkmi pôsobiacimi v zodpovedajúcich oblastiach.

Zápis o výsledkoch recenzného konania sa vykonáva a archivuje na štandardizovaných formulároch.

Súhrnnú informáciu o výsledku recenzného konania, spolu s usmerením ohľadom ďalšieho postupu, obdržia predkladatelia príspevkov prostredníctvom e-mailovej odpovede bezodkladne po doručení vyhotovených recenzných posudkov redakcii časopisu a záverečnom posúdení výsledkov recenzného konania redakčnou radou.

Publikácia príspevkov

Publikácia príspevkov v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** sa uskutočňuje výhradne bez akéhokoľvek nároku prispievateľov na autorový honorár. Predloženie príspevkov na publikáciu posudzuje redakcia časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ako prejav vôle autorov, ktorým autori vedome a dobrovoľne súhlasia:

- ✚ prejavujú svoj súhlas s uverejnením predloženého príspevku v časopise;
- ✚ potvrdzujú, že príspevok je ich pôvodným, doposiaľ nepublikovaným dielom;
- ✚ potvrdzujú svoj súhlas s uvedením ich pracoviska a kontaktnej e-mailovej adresy v rubrike „Kontakty na autorov“.

Uprednostňovanie cudzích jazykov v príspevkoch je vítané.

Publikovanie textov príspevkov sa uskutočňuje zásadne v dvojjazyčnej slovensko-anglickej štandardizovanej hlavičkovej šablóne časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, a to súčasne v podobe kompletných verzií jednotlivých čísiel, ako aj samostatných autorských separátov uverejnených v zodpovedajúcich rubrikách na oficiálnej internetovej stránke časopisu <http://sei.iuridica.truni.sk>.

Štruktúra príspevku

Názov príspevku v pôvodnom jazyku:

- ✚ prosíme uviesť názov, prípadne podnázov príspevku v pôvodnom jazyku;

Title of Contribution in English:

- ✚ prosíme uviesť názov, prípadne podnázov príspevku v anglickom jazyku
nevyžaduje sa v prípade angličtiny ako pôvodného jazyka;

Autor príspevku:

- ✚ prosíme uviesť meno, priezvisko a všetky tituly a hodnosti autora;

Abstract in English:

- ✚ prosíme uviesť abstrakt v anglickom jazyku, cca 10 riadkov
nevyžaduje sa v prípade angličtiny ako pôvodného jazyka;

Key Words in English:

- ✚ prosíme uviesť kľúčové slová v anglickom jazyku, cca 10 výrazov
nevyžaduje sa v prípade angličtiny ako pôvodného jazyka;

Abstrakt v pôvodnom jazyku:

- ✚ prosíme uviesť abstrakt v pôvodnom jazyku, cca 10 riadkov;

Kľúčové slová v pôvodnom jazyku:

- ✚ prosíme uviesť kľúčové slová v pôvodnom jazyku, cca 10 výrazov;

Text príspevku:

- ✚ prosíme uviesť v štruktúre úvod, jadro, záver; v členení na kapitoly, prípadne podkapitoly; príspevok môže obsahovať tabuľky, grafy, schémy, obrázky a podobne, je však nevyhnutné uviesť ich prameň so všetkými povinnými bibliografickými údajmi v plnom rozsahu; poznámky a odkazy na literatúru prosíme uvádzať v poznámke pod čiarou podľa platnej bibliografickej normy

Pozn.: je nutné uvádzať všetky povinné bibliografické údaje v plnom rozsahu – rovnako v odkazoch v poznámkach pod čiarou, ako aj v zozname literatúry na konci príspevku; zároveň je nevyhnutné, aby všetka použitá literatúra, na ktorú odkazuje text príspevku v poznámkach pod čiarou, v plnej miere zodpovedala prameňom uvedeným v zozname použitej literatúry umiestnenom na konci príspevku a opačne;

Literatúra:

- ✚ prosíme uviesť zoznam použitej literatúry podľa platnej bibliografickej normy

Pozn.: je nutné uvádzať všetky povinné bibliografické údaje v plnom rozsahu – rovnako v odkazoch v poznámkach pod čiarou, ako aj v zozname literatúry na konci príspevku; zároveň je nevyhnutné, aby použitá literatúra, na ktorú odkazuje text príspevku v poznámkach pod čiarou, v plnej miere zodpovedala prameňom uvedeným v zozname použitej literatúry umiestnenom na konci príspevku a opačne;

Kontakt na autora:

- ✚ prosíme dodržať nižšie uvedenú vzorovú štruktúru informácie o kontakte na autora príspevku:

Ing. Jana Koprlová, PhD.
Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika
jana.koprlova@gmail.com

Texty príspevkov je možné prijímať výhradne v elektronickej podobe vo formáte dokumentu textového editora MS Word. V textoch príspevkoch odporúčame použiť štandardizované typy a veľkosti písma, riadkovania, ako aj formátovania textu.

Texty príspevkov zasielajte, prosím, na e-mailovú adresu redakcie časopisu sei.journal@gmail.com.

Vaše otázky v prípade nejasností či potreby poskytnutia dodatočných informácií zasielajte, prosím, na e-mailovú adresu redakcie časopisu sei.journal@gmail.com.

Tešíme sa na Váš príspevok!

S úctou,

redakcia **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**

Information for Authors

Basic Information

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** thematically focuses on social relevant interdisciplinary relations on the issues of public law and private law at the national, transnational and international levels, represented first of all by following branches of law:

- ✚ legal history;
- ✚ theory of law;
- ✚ roman law;
- ✚ canon law;
- ✚ constitutional law;
- ✚ human rights & fundamental freedoms;
- ✚ international law;
- ✚ European law;
- ✚ civil law;
- ✚ economic law & trade law;
- ✚ labour law;
- ✚ social security law;
- ✚ administrative law;
- ✚ environmental law;
- ✚ financial law;
- ✚ intellectual property law;
- ✚ criminal law and criminology,

connected to the key areas of social science disciplines in the broad-
est understanding, those represent above all:

- ✚ international relations;
- ✚ public policy;
- ✚ public administration;
- ✚ psychology;
- ✚ sociology;
- ✚ demography;
- ✚ management and marketing;
- ✚ international economic relations;
- ✚ world economy, transnational economies and national economies.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** offers a platform for publication of contributions in the form of:

- ✚ separate papers and scientific studies as well as scientific studies in cycles
the expected minimum extent related to one study covers 10 standard pages, the maximum extent is not limited;
- ✚ essays on current social topics or events
the expected minimum extent related to one essay covers 5 standard pages, the maximum extent is not limited;
- ✚ reviews on publications related to the main orientation of the journal
the expected minimum extent related to one review covers 3 standard pages, the maximum extent is not limited; it is recommendable to deliver also the front cover picture of the reviewed publication in the sufficient largeness;
- ✚ information as well as reports connected with the inherent mission of the journal
the expected minimum extent related to one information or report covers 2 standard pages, the maximum extent is not limited; it is recommendable to deliver also photo documents or other picture material of accompanying character in the sufficient largeness.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is issued in an electronic on-line version four times a year, regularly on:

- ✚ March 31st – spring edition;
- ✚ June 30th – summer edition;
- ✚ September 30th – autumn edition;
- ✚ December 31st – winter edition.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** accepts and publishes exclusively only original, hitherto unpublished contributions written as the own work by authors those are submitting the contributions for publication in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** accepts and publishes contributions in languages:

- ✚ Slovak language;
- ✚ Czech language;
- ✚ English language;
- ✚ German language;
- ✚ Russian language;
- ✚ French language;
- ✚ Spanish language;
- ✚ Polish language;

- ✚ Serbian language;
- ✚ Slovenian language;
- ✚ Japanese language;
- ✚ Persian language Dari;
- ✚ by mutual agreement in relation to current possibilities of the editorial office also in other world languages.

Responsibility for compliance with all prerequisites and requirements laid on contributions published in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** have:

- ✚ special supervisors within the journal's editorial board responsible for specific interdisciplinary sections in relation to the scientific aspects of contributions;
- ✚ editor in chief in relation to the formal aspects of contributions;
- ✚ executive editor in relation to the application of methodological, analytical and statistical questions in contributions;
- ✚ language supervisors within the journal's editorial board and in well-founded cases also recognized language experts in relation to the grammar and stylistic requirements and linguistic purity of contributions.

Review Procedure

Reviewing the contributions for publication in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** follows with a mutually anonymous (double-blind) review procedure realized by members of journal's editorial board and in well-founded cases also by recognized experts working in corresponding areas.

Report on results of the review procedure is made and archived on standardized forms.

Comprehensive information on results of the review procedure, together with guidance on how to proceed with submitted contributions, will contribution's submitters receive through an e-mail answer immediately after receiving the reviewers' written opinions by the journal's editorial office and final judging the results of the review procedure by the editorial board.

Publication of Contributions

Publication of contributions in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is realized exclusively without any contributor's claim for author's fee (royalty). Submission of contributions for publication understands the editorial office of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** as a manifestation of the will of the authors, through which the authors all at once knowingly and voluntarily:

- ✚ express their own agreement with publication of submitted contribution in the journal;
- ✚ declare that the contribution presents their original, hitherto unpublished work;
- ✚ declare their own agreement with specifying their workplace and contact e-mail address in the section "Authors' Contact List".

Favouring the foreign languages in contributions is welcome.

Publication of the contribution texts will be provided exclusively in the bilingual Slovak-English standardized letterhead template of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, synchronously in the form of complete versions of individual journal numbers as well as in the form of single authors' contributions. Publication process follows in corresponding sections on the journal's official website: <http://sei.iuridica.truni.sk/international-scientific-journal/>.

Structure of Contribution

Title of Contribution in Original Language:

- ✚ please specify title, eventually subtitle of contribution in original language;

Title of Contribution in English:

- ✚ please specify title, eventually subtitle of contribution in English
not required in the case of English as the language of the original;

Author of Contribution:

- ✚ please specify author's given name, surname and all academic degrees;

Abstract in English:

- ✚ please specify abstract in English, circa 10 rows
not required in the case of English as the language of the original;

Key Words in English:

- ✚ please specify key words in English, circa 10 words
not required in the case of English as the language of the original;

Abstract in Original Language:

- ✚ please specify abstract in original language, circa 10 rows;

Key Words in Original Language:

- ✚ please specify key words in original language, circa 10 words;

Text of Contribution:

- ✚ please specify in following structure: introduction, main text, conclusions; text broken down into chapters, eventually subchapters; the contribution may include sheets, charts, figures, pictures, etc., but it is necessary to indicate their sources with all obligatory bibliographic details in the full extent; notes and references to literature, please, specify in the footnote according to current bibliographic standards
Note: all obligatory bibliographic data must be included to the full extent – both in references in the footnote as well as in bibliography list at the end of contribution; it is also essential that all of literature referred in the footnotes of the contribution's text fully corresponds to the sources listed in the bibliography list placed at the end of the contribution and vice versa;

Literature:

- ✚ please specify a complete bibliography of all sources according to current bibliographic standards
Note: all obligatory bibliographic data must be included to the full extent – both in references in the footnote as well as in bibliography list at the end of contribution; it is also essential that all of literature referred in the footnotes of the contribution's text fully corresponds to the sources listed in the bibliography list placed at the end of the contribution and vice versa;

Author's Contact:

- ✚ please follow the below mentioned model structure of contact information on the author of contribution:

Ing. Jana Koprlová, PhD.
Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava

Slovak Republic
jana.koprlova@gmail.com

Contribution manuscripts can be accepted only in electronic version in the format of the text editor MS Word document. Applying the standardized types and font sizes, line spacing as well as text formatting in the contribution manuscripts is highly recommended.

Your contribution manuscripts send, please, to the e-mail address of the journal's editorial office sei.journal@gmail.com.

In the case of any uncertainty or necessity of providing additional information send your questions, please, to the e-mail address of the journal's editorial office sei.journal@gmail.com.

We are looking forward to your contribution!

Yours faithfully,

Team **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**

Etický kódex

Článok I. Všeobecné ustanovenia

Medzinárodný internetový vedecký časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** (ďalej len „časopis“) vydáva Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave a tematicky sa zameriava na spoločensky významné prierezové súvislosti otázok verejného a súkromného práva na národnej, nadnárodnej, ako aj medzinárodnej úrovni, prelínajúcimi sa s ťažiskovými oblasťami spoločensko-vedných disciplín. Redakcia časopisu sídli v priestoroch Právnickej fakulty na Kollárovej ulici č. 10 v Trnave.

Časopis má charakter vedeckého recenzovaného časopisu, ktorý vychádza v on-line elektronickej podobe pravidelne štyrikrát ročne na oficiálnej webovej stránke časopisu <http://sei.iuridica.truni.sk>. Publikovanie textov príspevkov sa uskutočňuje v dvojazyčnej slovensko-anglickej štandardizovanej hlavičkovej šablóne časopisu, a to súčasne v podobe kompletných verzií jednotlivých čísiel, ako i samostatných autorských separátov uverejnených v zodpovedajúcich rubrikách na webovej stránke časopisu.

Časopis ponúka podnetnú a inšpiratívnu platformu pre komunikáciu na úrovni odbornej aj občianskej verejnosti, a rovnako aj pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych právnych otázok problematiky dejín práva, teórie práva, rímskeho práva, cirkevného práva, ústavného práva; ľudských práv a základných slobôd, medzinárodného práva, európskeho práva, občianskeho práva, hospodárskeho práva a obchodného práva, pracovného práva, práva sociálneho zabezpečenia, správneho práva, práva životného prostredia; finančného práva, práva duševného vlastníctva, trestného práva a kriminológie, v kontexte ich najširších interdisciplinárnych interferencií na úrovni spoločensko-vedných oblastí, ku ktorým patria najmä medzinárodné vzťahy, verejná politika, verejná správa, psychológia, sociológia, demografia, manažment a marketing, medzinárodné ekonomické vzťahy, ako aj svetová ekonomika, nadnárodné ekonomiky a národné ekonomiky.

Webová stránka časopisu ponúka čitateľskej verejnosti informácie v bežnom grafickom rozhraní, a súběžne aj v grafickom rozhraní Blind Friendly pre slabozrakých čitateľov paralelne v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku. V uvedených jazykoch zabezpečuje redakcia časopisu aj spätnú komunikáciu.

Článok II. Zodpovednosť a publikácia príspevkov

Časopis prijíma a publikuje výhradne iba pôvodné, doposiaľ nepublikované príspevky, ktoré sú vlastným dielom autorov, ktorí ich na uverejnenie v časopise predkladajú. Autori príspevkov vedecky či pedagogicky pôsobia v zodpovedajúcich oblastiach zamerania časopisu a majú ukončené zodpovedajúce akademické vzdelanie na úrovni minimálne druhého stupňa vysokoškolského štúdia.

V súlade s vyššie uvedeným ustanovením sa automaticky so zodpovedajúcim odôvodnením zamietajú príspevky už preukázateľne publikované, ako aj príspevky, ktoré naplňajú skutkovú podstatu plagiátu či neoprávneného, respektíve nezákonného zásahu do autorského práva podľa autorského zákona v platnom znení.

Informácie pre autorov zverejnené na webovej stránke časopisu sú záväzné. Uprednostňovanie cudzích jazykov v príspevkoch je vítané.

Zodpovednosť za dodržanie všetkých nevyhnutných predpokladov a požiadaviek kladených na príspevky publikované v časopise nesú odborní garanti z radov členov redakčnej rady a redakčného okruhu časopisu zodpovedajúci za konkrétne prierezové sekcie vo vzťahu k vedeckej stránke príspevkov, hlavný redaktor vo vzťahu k formálnej stránke príspevkov, výkonný redaktor vo vzťahu k uplatneniu metodologických, analytických a štatistických otázok v príspevkoch, jazykí garanti v rámci redakčnej rady časopisu a v odôvodnených prípadoch tiež uznávaní jazykí odborníci vo vzťahu ku gramaticko-štylistickým požiadavkám a jazykovej čistote príspevkov.

Publikácia príspevkov v časopise sa uskutočňuje výhradne bez akéhokoľvek nároku prispievateľov na autorský honorár. Predloženie príspevkov na publikáciu posudzuje redakcia časopisu ako prejav vôle autorov, ktorým autori vedome a dobrovoľne súčasne:

- ✚ prejavujú svoj súhlas s uverejnením predloženého príspevku v časopise;
- ✚ potvrdzujú, že príspevok je ich pôvodným, doposiaľ nepublikovaným dielom;
- ✚ potvrdzujú svoj súhlas s uvedením ich pracoviska a kontaktnej e-mailovej adresy v rubrike „Kontakty na autorov“.

Článok III. Recenzné konanie

Posudzovanie zaradenia príspevkov na publikáciu v časopise sa uskutočňuje nezávisle a nestranne na základe obojstranne anonymného recenzného konania zaisťovaného členmi redakčnej rady časopisu a v odôvodnených prípadoch tiež uznávanými odborníkmi pôsobiacimi v zodpovedajúcich oblastiach.

Zápis o výsledkoch recenzného konania sa vykonáva a archivuje na štandardizovaných formulároch.

Súhrnnú informáciu o výsledku recenzného konania, spolu s usmerením ohľadom ďalšieho postupu, obdržia predkladatelia príspevkov prostredníctvom e-mailovej odpovede bezodkladne po doručení vyhotovených recenzných posudkov redakcii časopisu a záverečnom posúdení výsledkov recenzného konania redakčnou radou.

Príspevky sa so zodpovedajúcim písomným odôvodnením automaticky zamietajú v prípadoch, pokiaľ:

- ✚ autor príspevku preukázateľne nemá ukončené úplné vysokoškolské vzdelanie, t.j. vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa;
- ✚ príspevok preukázateľne nezodpovedá minimálnym štandardom a štandardným kritériám vedeckej etiky, ktoré sa kladú a sú všeobecne vedeckou verejnosťou a vedeckou obcou uznávané vo vzťahu k príspevkom danej kategórie (štúdie, eseje, recenzie publikácií, informácie alebo správy), či už z hľadiska rozsahu, náplne, metodologických východísk, použitej metodológie, a podobne, ako aj z hľadiska správneho, úplného a vedecky korektného uvádzania všetkých použitých bibliografických odkazov.

Článok IV. Vyhlásenie o pristúpení ku kódexom a zásadám publikačnej etiky Komisie pre publikačnú etiku

Časopis v plnej miere uplatňuje a dodržiava kódexy a zásady publikačnej etiky Komisie pre publikačnú etiku (Committee on Publication Ethics COPE) zverejnené na webovej stránke Komisie pre publikačnú etiku <http://publicationethics.org/>. Uvedené zásady a pravidlá publikačnej etiky sú záväzné pre autorov príspevkov, redakčnú radu časopisu, redaktorov a redakciu časopisu, recenzentov príspevkov, ako aj vydavateľa časopisu.

Článok V. Nezávislosť a nestrannosť

Časopis je nezávislým a nestranným medzinárodným vedeckým internetovým periodikom.

Článok VI. Rozhodný právny poriadok

Časopis a všetky s ním súvisiace právne skutočnosti a právne úkony sa riadia právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Trnava 31. december 2013

Code of Ethics

Article I. General Provisions

International scientific online journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** (hereinafter only “journal”) is published by the Faculty of Law at Trnava University in Trnava, and it thematically focuses on social relevant interdisciplinary relations on the issues of public law and private law at the national, transnational and international levels connected to the key areas of social science disciplines. The journal’s editorial office resides in premises of the Faculty of Law in Kollárova Street No. 10 in Trnava, Slovakia.

The journal has the nature of a scientific peer-reviewed journal, which is issued in an electronic on-line version regularly four times a year on the official website of the journal <http://sei.iuridica.truni.sk/international-scientific-journal/>. Publication of the contribution texts will be provided exclusively in the bilingual Slovak-English standardized letterhead template of the journal, synchronously in the form of complete versions of individual journal numbers as well as in the form of single authors’ contributions. Publication process follows in corresponding sections on the journal’s official website.

The journal provides a stimulating and inspirational platform for communication both on the professional level and the level of the civic society, as well as for scientific and society-wide beneficial solutions to current legal issues in questions of legal history, theory of law, roman law, canon law, constitutional law, human rights & fundamental freedoms, international law, European law, civil law, economic law & trade law, labour law, social security law, administrative law, environmental law, financial law, intellectual property law, criminal law and criminology, in context of their broadest interdisciplinary interference with areas of social science disciplines, those represent above all international relations, public policy, public administration, psychology, sociology, demography, management and marketing, international economic relations as well as world economy, transnational economies and national economies.

The website of the journal offers the reading public contributions in the common graphical user interface as well as in the blind-friendly interface, both parallel in the Slovak, English as well as German languages. In all those languages the journal’s editorial office provides also feedback communication.

Article II. Responsibility and Publication of Contributions

The journal accepts and publishes exclusively only original, hitherto unpublished contributions written as the own work by authors those are submitting the contributions for publication in the journal. Contributors are scientifically or pedagogically engaged in areas corresponding with the main orientation of the journal and they have completed adequate academic qualification, at least the second degree of academic education.

In accordance with the foregoing provision shall be automatically with the adequate justification rejected contributions those have been provably already published as well as contributions those constitute the merits of plagiarism or of unauthorized, respectively illegal interference with the copyright under the protection of the Copyright Act in force.

Information for authors published on the journal's website is binding. Favouring the foreign languages in contributions is welcome.

Responsibility for compliance with all prerequisites and requirements laid on contributions published in the journal have special supervisors within the journal's editorial board responsible for specific interdisciplinary sections in relation to the scientific aspects of contributions, editor in chief in relation to the formal aspects of contributions, executive editor in relation to the application of methodological, analytical and statistical questions in contributions, language supervisors within the journal's editorial board and in well-founded cases also recognized language experts in relation to the grammar and stylistic requirements and linguistic purity of contributions.

Publication of contributions in the journal is realized exclusively without any contributor's claim for author's fee (royalty). Submission of contributions for publication understands the editorial office of the journal as a manifestation of the will of the authors, through which the authors all at once knowingly and voluntarily:

- ✚ express their own agreement with publication of submitted contribution in the journal;
- ✚ declare that the contribution presents their original, hitherto unpublished work;
- ✚ declare their own agreement with specifying their workplace and contact e-mail address in the section "Authors' Contact List".

Article III. Review Procedure

Reviewing the contributions for publication in the journal follows with a mutually anonymous (double-blind) review procedure realized independently and impartially by members of journal's editorial board and in well-founded cases also by recognized experts working in corresponding areas.

Report on results of the review procedure is made and archived on standardized forms.

Comprehensive information on results of the review procedure, together with guidance on how to proceed with submitted contributions, will contribution's submitters receive through an e-mail answer immediately after receiving the reviewers' written opinions by the journal's editorial office and final judging the results of the review procedure by the editorial board.

Contributions will be with adequate written justification automatically rejected in cases, if:

- ✚ the contributor hasn't provably completed the entire university education, i.e. the academic qualification of the second degree;
- ✚ contribution provably doesn't comply with the minimum standards and standard criteria of scientific ethics, which are imposed and generally respected by the scientific public and scientific community in relation to contributions of the given category (studies, essays, reviews on publications, information or reports), whether in terms of extent, content, methodological assumptions, applied methodology and similarly, or in terms of a proper, complete and scientifically correct indicating all the bibliographic references.

Article IV. Declaration of Accession to Codes and Principles of Publication Ethics of the Committee on Publication Ethics

The journal fully exercises and observes codes and principles of publication ethics of the Committee on Publication Ethics COPE published on the website of the Committee on Publication Ethics <http://publicationethics.org/>. Listed principles and guidelines of publication ethics are binding for contributors, journal's editorial board, journal's editors and editorial office, contribution reviewers as well as journal's publisher.

Article V. Independence and Impartiality

The journal is an independent and impartial international scientific online journal.

Article VI. Determining Law

The journal and all the related legal facts and legal actions are governed by the law of the Slovak Republic.

Trnava, Slovakia, December 31st, 2013

SOCIETAS ET IVRISPRUDENTIA

SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

Medzinárodný internetový vedecký časopis zameraný na právne otázky v interdisciplinárnych súvislostiach   **International Scientific Online Journal for the Study of Legal Issues in the Interdisciplinary Context**

Vydáva: Právnická fakulta Trnavská univerzita v Trnave Slovenská republika   Issued by: Faculty of Law Trnava University in Trnava Slovak Republic

Vychádza štvrťročne 2015, ročník III.   Issued Quarterly 2015, Volume III.

URL časopisu: <http://sei.iuridica.truni.sk>   Journal's URL: <http://sei.iuridica.truni.sk>

Poštová adresa redakcie: Kollárova 10 917 01 Trnava Slovenská republika   Editorial Office Postal Address: Kollárova 10 917 01 Trnava Slovak Republic

E-mailová adresa redakcie: sei.journal@gmail.com   Editorial Office E-mail Address: sei.journal@gmail.com

Hlavný redaktor: Ing. Jana Koprlová, PhD.   Editor in Chief: Ing. Jana Koprlová, PhD.

Výkonný redaktor: Ing. Jana Koprlová, PhD.   Executive Editor: Ing. Jana Koprlová, PhD.

© Právnická fakulta Trnavská univerzita v Trnave Slovenská republika   © Faculty of Law Trnava University in Trnava Slovak Republic

ISSN 1339-5467